אין ליכט פון תורה

ספר
נפלאות השם

9

ספר

נפלאות השם

ספר הזכרונות ממאורעות הזמן המורים על השגחת השי״ת.
בן יסופר מעשיות פליאות אמיתיות המורים על השגחת השי״ת
בעולמו שאירע בהמאה שנים, אשר אנו בו, אשר ספרו
אנשי אמת, גם יסופר בו חלומות צודקות ומעט מעשיות
הנזכרים בספרי אמת, ואקוה לה׳ שהמעשיות האלה יפיחו רוח
אמונה בלב איש ישר.

אין דעם ספר ווערט דערציילט וואונדערליכע מעשיות אמתע
וואס עס האט זיך געטראפן אין די 100 יאר וואס מיר
זענען יעצט. פון דיזע מעשיות קען יעדער מענטש דער
קענען וויא ווייט דיא השגחה פון השי״ת איז אויף דער
וועלט. דיזע אללע מעשיות האבין ערציילט אנשי אמת אויך
אנדערי מעשיות וואס עס שטייט געשריבען און ספרי אמת.
און מיר האפין צו השי״ת אז דורך דיא מעשיות וועט
געשטארקט ווערין דיא אמונה בייא דעם לענער:

לעמבערג

פערלאג פון ר׳ דוד ראָטה בוכהאנדלונג אין לעמבערג.
בדפוס של ר׳ נתן נטע קראנענבערג נ״י בבילגורייא.
שנת תער״ב לפ״ק

כל הזכויות שמורות אצל
הוצאת אמונה
© Copyright 1969 by
M. G. & J. G.
EMUNA PUBLISHING
142 Rodney Street
Brooklyn, N.Y. 11211
388-8812 — 384-0002

מעשה שאירע בעיר פ"נ אשר היה שם בבהמ"ד ממונה לגבאי איש אחד מפורסים לנגיד אך שהי' מקטני אמנה והיה שם בבהמ"ד ברית מילה בראש השנה וזהו ידוע כי מלין התינוק קודם תקיעת שופר ואיחרו מלתקיע עבור שהמהינו עד שיביאו התינוק למול אזי נתמלא הגבאי הנ"ל חמה ואמר בחרי אף אם אברהם אבינו היה חותך את חוטמו אזי היה מוכרחים כולם לחתוך את חוטמם. אזי אח"כ באותה שנה בחודש מנחם אב אזי חלה בחוטמו חולי הנקרא ראַק ר"ל אזי נסע לקיעוו לאקאדעמיע למצוא לזה מזור ותרופה אזי הי' שם עד יו"כ וערב יו"כ אמרו לו הרופאים שאין לו תקנה אחרת רק שצריכים לחתוך את חוטמו ונתם להם בכתב שאם אולי ימות תחת ידיהם לא יהיה להיורשים עליהם שום טענה וביום הכפורים חתכו את חוטמו ומת תחת ידיהם ואח"כ נתנוהו ביורה גדולה וטגנו אותו על שומן משום שהיה בעל בשר מאוד והרופאים צריכים שומן אדם לרפואה והא דלא נענש מיד משום דאמרי' בסוטה דף כ' יש לה זכות תולה שנה כו' ובודאי היו לו זכותים שהגינו עליו עד שנה ועשרה ימים ואף דהזינן שהרשעים עושים מה שלבם חפץ והקב"ה

אַ מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך גיטראָפין אונ דער שטאָט פ"נ. דען עס איז דאָרט גיוועזן אונ ביהמ"ד אַ נבאי וואָס ער איז גיוועזן ניט קיין פרימער. נאָר ער איז גיוועזן אַ גרויסער נגיד. האָט זיך אַ מאָהל גיטראָפין עס האָט גידאַרפט זיין אים ראש השנה אַ ברית מילה. אונ דאָס איז דאָך ידוע אַז עס איז ראש השנה אַ ברית איז מען מל דאָס קינד פאַר שופר בלאָזין האָט מען גיוואַרט ביז מען וועט ברענגין דאָס קינד מל צו זיין איז דער נבאי דאַמאָלס בייז גיוואָרין אונ האָט גינעבין אַ גישרייא ניט אַ קול מיט דיזען לשון אַז אברהם אבינו וואָלט זיך גילאָזט אָפ שניידין דיא נאָז וואָלט זיך יעדיר אויך בעדאָרפין אָפ שניידין דיא נעז דערנאָך איז ער אונ דעם זעלבין יאָהר ראָש חודש מנחם אָב אויף זיין נאָז קראַנק גיוואָרין אזאַ קרענק וואָס עס רופט זיך ראַק ר"ל איז ער גיפאָרין קיין קיעוו אונ דער אַקאַדעמיע אַריין זיך היילין איז ער דאָרט גיוועזן ביז יום כיפור אונ ערב יוכ"פ האָבין אים דיא דאָקטורים גיזאָגט אַז עס איז נישט פעהאַנדין קיין אַנדערע עצה נאָר מען זאָל אים אָפשניידין דיא נאָז האָט ער זיך גיחתמ'ט אַז טאָמער וועט ער שטאַרבין אינטער זייערע הענד זאָלין דיא יורשים צו זייא נישט האָבין קיין שום טענה אונ אים יו"כ האָבין זייא אים אָב גישניטין דיא נאָז אונ ער איז טאַקי גישטאָרבין אינטער זייערע הענד. דער נאָך האָבין זייא אים אַריין גילייגט אונ אַקעסיל אונ האָבין אים גיפרעגעלט אויף שמאַלץ ווייל ער איז גיוועזן זייער פעט אונ דיא דאָקטוירים דאַרפין האָבין מענטשין שמאַלץ צו אַרפואה. אונ דאָס וואָס השי"ת האָט אים נישט תיכף גיטראָפט איז דער טעם וואָרין דיא גמרא זאָגט אַז עס איז פער האַנדען אַז איינער האָט אַ זכות וואַרט מען אים אַיאָהר אָדער מעהר אונ מסתמא האָט ער גיהאַט זכות וואָס האָבין אויף אים בעשיצט. אונ חאָטש מיר זעהן דאָך אַז עס איז פער האַנדין רשעים וואָס זייא טאָהן וואָס זייער האַרץ באַגערט אונ השי"ת שטראָפט זיי נישט באַלד דאָס איז נאָר אַנדערע

אינו מעניש אותם מיד רק עבירה שיש בה חילול השם שאני דאמרו חז״ל אין מקיפין בחילול השם ועל אדם כזה נוכל לומר דהקב״ה פרע ממנו בזה העולם כדי להביאו לחיי העולם הבא כי הי׳ לו שני כפרות כאחת מיתה ויום הכפורים ובודאי הרהר ג״כ תשובה בלבו וכמו שאמרו חז״ל במס׳ יבמות דף ק״ח בריך רחמנא דכספיה לאבדן בהאי עלמא זאת שמעתי מאיש נאמן ומופלג שסיפר זאת לדבר ברור . גם שמעתי מאנשים אחרים בזה הסגנון . גם ידעתי שם האיש ומשפחתו . מהמעשה הזאת נוכל ללמוד מוסר השכל שלא ירחיב האדם את פיו לדבר מה שעולה על רוחו ושלא יתלוצץ אדם ממצות התורה הקדושה ח״ו :

מעשה שהיו בפעטערסבורג בשנת תר״ם שבא לשם גביר מפורסם על טארג ביום ערב יו״כ והטארג היה צריך להיות ביום הכפורים וישב שם במסיבה עם עוד גבירים נכבדים ושאלו אותו איך ילך על הטארג ויסחור ביום כפור ויתלוצץ האיש מאוד ויאמר התערבו נא עמדי אם לא אלך על הטארג ביום כפור וגם אאכול ואשתה ביום כפור . ויהי למחר והוא יו״כ ויסע האיש הנ״ל על הטארג ויסחור שם כאות נפשו ואח״כ ישב על המרכבה שלו ונסע לבית אכסניא של יהודי הנקרא ריסטוראציע ושאל שם אם יש מאכלים חמים שנתבשלו באותו יום ואמרו לו אין כי ביו״כ לא יחמו בבית יהודי חמץ . ויסע

אַנדער עבירות אָבער בײַא פֿער שוועכין דעם אײבערשטי׳נס נאָמען באַרנט מען נישט אויף מצות קאַנטע . אונ אויף דיזען מענטש קענין מיר זאָגין אַז השי״ת איז פון אים גיצאָהלט גיוואָרין אויף דער וועלט כדי ער זאָל אים אויף יענער וועלט ווײַל ער האָט בעהאַט צווײַא ערלײַא כפרות . דעם טויט אונ אויך יום כיפור . אונ מסתמא האָט ער תשובה גיטאָהן אויך . דיזע מעשה האָט דערצײַלט נאָר אַ ערליכע מענטש אויך האָב גערערט פון אַנדערע מענטשין וואָס האָבין דאָס אויך ערצײַלט . פון דאַגין קענין מיר זיך אַרוים לערנין אַ שטראָף אַ מענטש זאָל נישט רעדין וואָס עס קומט אים אונ מוליאַרײַן אונ זאָל נישט לאַכין פון קײַן שום זאַך אונ דער תורה :

מעשה וואָס עס האָט זיך פּאַסירט אונ פעטערסבורג בשנת תר״ם עס איז דאָרט גיקומין צו פאָהרין אַגרויסער כוחר אויף אַ מאָרג וואָס דער טאָרג האָט בעדאַרפט זײַן אום יום כיפור איז ער גיזעסין אום ערב יום כיפור בעזאַמען מיט נאָך גבירים האָבין זײַא אום גיפרעגט וויא אַזוי ער וועט גײַן אום יום כיפור אויף דעם טאָריג האָט ער גימאַכט פון זײַא ליצנות אונ האָט גיזאָגט לאָמיר זיך וועטין אויב איך וועל מאָרגין נישט גײַן אויפין טאָרג אונ וועל עסין אונ טרינקין אויך. האָבין זײַא זיך גיוועט צו מאָרגינ׳ס איז ער גינאַנגין אויפין טאָרג אונ האָט גימאַכט זײַן האַנדיל דערנאָך איז ער צוא גיפאָרין צוא אַ יודישע רעסטעראַציא אונ האָט גיפרעגט אויב עס איז דאָס עפּיס פערהאַנדין פריש גיקעכין . האָט מען אים גיענטפערט אַז אים יום כיפור קאָכט מען נישט האָט ער אוים גידרײַט דיא פערד אונ האָט געהײַסין צו פאָהרין צוא אַ קריסטליכע רעסטעראַציע אונ האָט דאָרט גיגעסין אונ גיטרינקין וויא זײַן ווילען איז גיוועזען וויא ער האָט אָפּ גיגעסין אונ איז אַרוים גינאַנגין פון דער טוהר אונ האָט אָהן גיהויבין

א־אָב

לבית אכסניא של אינו יהודי אשר היה דר בבית חומה בעלייה ואכל ושתה שם כאוות נפשו. ויהי כאשר אכל ושתה והתחיל לרדת ממדרינת העלייה אזי נפל על המדרגות ומת פתאום. ואף שמדתו של הקב"ה להאריך אפו אך במקום שיש חילול השם אמרו חז"ל אין מקיפין בחילול השם כיון שהיה מתפאר את עצמו בהעבירה בפרהסיא לכן נענש מיד. זאת שמעתי מאנשים שהיו בשעת מעשה בפעטערסבורג גם היתה כתובה במכתבי עיתים הנקרא ננאווי ווערעמין ושם האיש אינני רוצה להזכיר משום בזיון המשפחה:

מעשה שאירע בפאלטווע בנביר מפורסים שישב במסיבה של אנשים ריקים והתלוצץ משמירת שבת ובתוך כך אמר למשרתו שיחבוש לו את הסוס וירכב עליו בשבת בחוצות כדי לחלל שבת בפרהסיא. ויהי בשובו בחזרה כאשר היה קרוב לביתו התחיל הסוס לרדוף במרוצה אל בית דהרת הסוסים בלא שום מעצור עד שהגביר אשר רכב עליו חבט את ראשו על המשקוף העליון של בית דהרת הסוסים ונפל מהסוס ומת תכו"מ ושמו אינני רוצה להזכיר וזה ברור:

מעשה שאירע בעיר וואלקעמיר שהיה שם איש אחד מאנשי הצבא עברי שהיה אומן גדול במלאכת הנגון. והיה מכונה קאנצערטניק והיה נכבד מאוד בעיני השרים הגדולים ובבתי משתאות של השרים היה נקרא בראש

אַראָפּ צוּ גֵיין פוּן דִי עֶרשְׁטֶע טרעֶפּ אִיז עֶר אַנִידעֶר גִיפַאלִין אוֹיף דִיא טרעֶפּ אוּנ אִיז פְּלִיצְלִינג גִישְׁטאָרבִּין. ר"ל. דִיזעֶ מעשה האָבּ נעֶהעֶרט פוּן מעֶנטשִׁין וואָס זעֶנעֶן דעֶרבַּייא גִיוועֶזִין בשעת מעשה. אוּנ דעֶם מעֶנטשׁ'ס נאָמִין וויל אִיךְ נִישְׁט אַרוֹיס שְׁטעֶלִין ווַייל עֶס אִיז אַשאַנדעֶ פעֶר דעֶר משפחה:

מַעֲשֶׂה וואָס עֶס האָט זִיךְ גִיטראָפִין מִיט אַגרוֹיסִין גביר וואָס עֶר אִיז גִיזעֶסִין מִיט אַחברה אוֹים גִילַאסִינגעֶ מעֶנטשִׁין אוּנ עֶר האָט גִישְׁפּעֶט אוֹים דִיא וואָס הִיטִין שבת. דעֶרנאָךְ האָט זִיךְ דעֶר גביר אָהנגִירִיפִין צוּ זַיין משרת זאָטִיל מִיר אָהן דאָס פעֶרד ווּעֶל אִיךְ מִיר דוּרךְ רַייטִין אוּנ דִיא גאַסִין פוּן דעֶר שְׁטאָט אוּנ זַיין כונה אִיז גִיוועֶן עֶר זאָל מחלל שבת זַיין פאַר יעֶדִין, זוִיא עֶר אִיז צוּרִיק גִירִיטִין. אוּנ עֶר אִיז גִיקוּמִין נאָהנט צוּ זַיין הַיים. האָט דאָס פעֶרד אָהן געֶהוֹיבִּין נעֶךְ צוּ לוֹיפִין אוּנ דעֶר שְׁטאַל אַרַיין אָהן אַ שוּם אֵיינהאַלטוּנג. אוּנ בשעת דאָס פעֶרד אִיז אַרַיין אוּנ שְׁטאַל האָט זִיךְ דעֶר גביר אָהן גִישְׁלאָגִין אוּנ דעֶר פאָטרִינעֶ. אוּנ עֶר אִיז אַראָפּ גִיפַאלִין אוּנ אִיז אוֹיף דעֶם אָרט גִישְׁטאָרבִּין דִיא מעשה אִיז וואָהר נאָר דעֶם מעֶנטשׁ ווִיל אִיךְ נִישְׁט אַרוֹיס שְׁרַייבִּין ווּעֶגִין דעֶר משפחה'ס שאַנדעֶ:

מַעֲשֶׂה וואָס עֶס האָט זִיךְ גִיטראָפִין אוּנ דעֶר שְׁטאָט וואָלקעֶמִיר - עֶס אִיז אוּנ דעֶר שְׁטאָט גִיוועֶן אַ יוּדִישׁעֶר זעֶלנעֶר אַ מִיזִיקאַנט. עֶר אִיז גִיוועֶן אַ גרוֹיסעֶר שְׁפִּילִיר אוּנ מִיזִיק אוּנ אִיז גִיוועֶן אַפאָלק קאַפִּילמַייסטעֶר עֶר האָט זִיךְ גִירִיפִין דעֶר קאָנצעֶרטִיסט מעֶן פלעֶגט אִים רִיפִין אוֹיף אַלעֶ בַּאלִין צוּ אַלעֶ מאַגנאַטִין. כדי זַייא זאָלִין הנאָה האָבִּין פוּן זַיין שְׁפִּילִין אֵיין מאָהל אִיז עֶר גִיוועֶהן אוֹיף אַ באַל פוּן גרוֹיסעֶ מאַגנאַטִין אוּנ האָט מִיט זַייא גִיגעֶסִין אוּנ גִיטרִינקִין. האָט עֶר גִינוּמִין אוֹיף דעֶם נאָפּל אַ שְׁטִיק גִיבּראָטִינִים האָז צוּם מוֹיל אוּנ ווִיל עֶסִין רִיפּט זִיךְ אָהן אַ קְרִיבּט ווַיא

[illegible]

הקרואים למען יהנו השרים מניגונו פעם אחת היה עם השרים על בית משתה ויטב לבו ונטל על המזלג חתיכת צלי של ארנבת להושיטו לתוך פיו ויאמר אליו שר אחד הלא עברי אתה ואיך אתה אוכל ארנבת ויען לו המנגן הנ״ל בלשון רוסיא ניצעוואָ ותוך כדי דיבור הושיטה לתוך פיו ויחנק ומת וקברוהו אצל הגדר של בית עלמין אחר איזה ימים התרעמו שרי הממשלה לאמר מרוע לא ההניטו אותו אזי סחבוהו מקברו ויחנטו אותו ומצאו הארנבת בגרונו ואח״כ קברו אותו שנית זאת שמעתי מאיש נאמן שהי׳ בשעת מעשה בוואלקעמיר:

מעשה מה שסיפר לו חותני העבר ז״ל אשר הוא ידע ומכיר האיש אשר ביום הושענה רבה ישב בין חברת בני אדם והיה מלעיג על הפתקות שנותנים ביום הושענה רבה לפי המבואר בספר הזהר הקדוש אזי באותה שנה הדביק אליו חולי גדול ר״ל אשר מבשרו היה נופל חתיכות חתיכות והיה בעל יסורים גדול והיה מתודה ובוכה ומתאונן והיה אומר אוי לי על שהייתי מלעיג מהפתקות עלתה לי כך עד שמת מאותו חולי:

מעשה שאירע בק״ק ראנאָלע שעבר דרך שם אורח אחד והיה צריך לשבות שם בשבת והיה אתו שמונה מאות רו״כ והפקיד אצל בעל אכסניא

ביסט דאָך אַ יוד . נאָך וואָס ווילסטו עסין האָז ? האָט דער קאָנצערטיסט איהם געענטפערט אויף רוסיש „ניטשעוואָ״ אונ תיכף אַזוי וויא ער האָט עס גענומען אונ מויל אַרײַן איז ער דער שטיקט געוואָרין . אונ ער איז געשטאָרבין . האָט מען איהם בעגראָבין נעבין דעם פּלויט פון דעם בית הקברות . אונ עטליכע טאָג האָבין זיך דיא נאַטשאַלסטוואָ גיבײזערט פאַר וואָס מען האָט איהם נישט געבאַלזאַמירט האָט מען איהם אַרויס גישלעפּט פון זײַן קבר אונ מען האָט איהם געבאַלזאַמירט אונ מען האָט אונ איהם געפינין דעם האָז אונ זײַן האַלז דערנאָך האָט מען איהם דאָס צווייטע מאָהל בעגראָבין . דאָס האָב איך געהערט פון אַ אמת'ן מענטש וואָס ער איז דערבײַא געוועזן אונ דער שטאָט וואַלקעמיר .

מַעֲשֶׂה וואָס מײַן אײַנינער שווער ז״ל האָט ערצײַלט אַז ער האָט געקענט דעם מענטש . אַז הושענא רבה בײַא נאַכט איז דער מענטש געזעסין מיט אַ חברה שפּעטער'ס אונ ער האָט ליצנות געמאַכט פון דיא קוויטליך וואָס מען גיט אַרויס דעם מענטש הושענא רבה בײַא נאַכט . אַזוי וויא עס שטײט אונ דיא הײליגע ספרים אונ זוהר הקדוש . איז ער אונ דעם זעלבין יאָהר קראַנק געוואָרין אַזאַ קרענק וואָס עס איז פון איהם געפאַלין שטיקער פלײש ר״ל פלעגט ער אַלעם מתוודה זײַן אונ שרײַען אַז דאָס איז אַלעם דאָרך דעם וואָס ער גילאַכט פון דיא קוויטליך ביז ער איז דער פון געשטאָרבען ר״ל :

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך געטראָפין אונ ראַנאָלע . עס איז דאָרטין דאָרך געפאָרין אַ אורח האָט ער דאָרט בעדאַרפט האַלטין שבת אונ ער האָט בײַא זיך געהאַט אַכט הונדערט רו״כ האָט ער דאָס גיגעבין דעם בעה״ב וואָס ער איז בײַא איהם געשטאַנין אונ אַז עס איז געקומין מוצאי שבת איז דער נאַכט־הײַזער מיט אום גיגאַנגען צום קאַטאָד . ווערט ער אַז דער שלאָס איז צו בראָכין . אונ דאָס געלד איז נישט דאָ . האָט דער אורח חושד געוועזן

דעם

אשר היה איש נכבד ובמוצאי שבת כאשר בקש הבעל אכסניא שיחזיר לו מעותיו אזי ראו כי התיבה פרוצה והמנעול מקולקל והבעל אכסניא אומר כי נגנבו ממנו וחשד האורח את חתנו של בעל אכסניא אף כי היה למדן מופלג מ"מ חשד אותו מחמת רגלים לדבר משום שהיו לו הוכחות ע"ז ע"כ תבע את חתנו הנ"ל לדין וחייבו ב"ד שבועה לחתנו של בעל אכסניא הנ"ל מחמת רגלים לדבר ונשבע על שקר ובלכתו מהב"ד לביתו עבר דרך השוק ונפל שם על השוק ומת. ואח"כ כשמשמשו את בגדיו מצאו אצלו מפתח אחר להמנעול המקולקל של התיבה וכשהיה על דף שטהרוהו עליו ולבשו אותו את הטלית שלו והתחילו לקרוע את העטרה של כסף מעל הטלית אזי מיד נפל השמונה מאות ר"כ שהיו תפורים תחת העטרה שלו ונכרים הדברים שבשבת שבר את המנעול וגנב את המעות ותפר אותם תחת העטרה שלו ואח"כ נשבע על שקר ועד אותו מעשה לא נשמע על האיש שום דבר רע והיה הולך בדרך ישרה וקבע עיתים להורה רק עתה לא עמד בנסיונו ומשום שהיה איש ישר פרעיה רחמנא בהאי עלמא כדי להביאו לחיי העוה"ב:

שוב אירע שם בראנאלע שאיש אחד תבע את חבירו לדין והיה חבירו מודה במקצת הטענה וחייבוהו ב"ד לישבע שבועה דאורייתא והנתבע לא היה מסרהב ע"ז כלל וכשראו ב"ד שהוא רוצה לישבע אזי דחוהו על יום אחר אולי בתוך כך ישוב וכשבא הזמן המוגבל היה רוצה לישבע והב"ד חשדו אותו שהוא רוצה לישבע על שקר. ע"כ היה להם ישוב הדעת אם ליתן לו שבועה אם לא ובתוך כך נטל הס"ת בידו וקפץ ונשבע׳ אזי אמר לו הרב אם נשבעת באמת אזי אין עליך שום אשמה בזה. אך אם אולי נשבעת על שקר אזי בעל הגמול יפרע ממך בקרוב. אזי באותו לילה עברו אנשים גונבי המכס מהסחורות

דעם גאַסט־היַזער'ס אײדים. האָטשע זײַן אײדים איז געװעזן אַנרויסער למדן נאָר דער אורח האָט אים חושד געװעזן װײַל ער האָט דערויף געהאַט עפּיס אַבעװײַז. האָט דער אורח גירופן דעם אײדעם צום בית דין איז ער בײַ דעם ב"ד מחויב געװאָרן צו שװערן הײַט ער אָפּ געשװאָרן פאַלטש און דער נאָך איז ער אַהײם געגאַנגען און איז פּיצלינג אַנידער געפאַלן און מיטן מאַרק און איז געשטאָרבן. דער נאָך האָט מען אים בעזיכט איז בײַא אים געלעגן אַ נאָך שליסיל צום קאַמאַד אין בשעה ער איז געלעגן אויף דעם טהרה ברעט און מען האָט אים אָהן געטוהן דעם טלית האָט מען גענומען אָפּ רײַסן דיא עטרה איז אַרויס געפאַלן דיא אַכט הונדערט רו"כ פון אונטער דער עטרה. און עס איז קענטיג פון דעם אַז דיא גנבה און דער שלאָח אויף ברעכן איז געװעזן אים שבת. און ער האָט אונטער געניײט אונטער דער עטרה אויך אים שבת. דער נאָך האָט ער נאָך פאַלש געשװאָרן און ביז דער מעשה האָט מען אויף אים גישט געהערט קײַן שום שלעכץ. נאָר יעצט האָט ער בײַא דיזע פּריב נישט געקענט בײַא שטײַן דעריבער האָט אים השי"ת באַצאָלט אויף דער װעלט כדי ער זאָל קומען אויף יענער װעלט:

מעשה נאָך האָט ז.ך געטראָפן אַז אײנער האָט געמאָנט בײַא דעם צװײטן געלד האָט אים דער

אַנדערער

הפסולות שנמצא בידם אזי קנה מהם האיש ההוא שנשבע על שקר ובאותו לילה נתפס האיש ההוא משרי הממשלה ונתנוהו במשמר ועי"ז ירד מנכסיו ונעשה עני. ושני המעשיות האלו שמעתי מרב אחד שהוא מראנאלע שסיפר זאת לדבר ברור:

ושוב אירע מעשה כזה בפריוואטנע שאיש אחד כפר לחבירו ממון ונשבע על שקר ובעוד שני ימים מת אצלו ילד קטן ובעוד שני ימים חלה אצלו עוד בן קטן עד שאשתו הציקתו שילך ויתודה שנשבע על שקר ויפרע להאיש וכן עשה ונתרפא הילד השני זאת שמעתי ממופלג אחר שהי' שם בשעת מעשה: שוב אירע בטשערניגעוו שאיש אחד נשבע בנק"ח ונטבע בזו החורף וכאשר הוציאוהו מן הנהר היה בו עוד רוח חיים והתודה לפני מותו שנשבע על שקר ומפני כך עלתה לו:

אַנדערער אַפּיסיל מודה. גיוועֶן און אַפּיסיל האָט ער געלייקינט. האָט דאָס בית דין אים פֿערשילדיגט צו שווערין. ווי דאָס בית דין האָט גיזעהן אַז ער וויל טאַקי שווערין האָבין זיי אים אָפּ גילייגט אויף אַ אַנדערע צייט. וואָרין זיי האָבין גיקלערט טאָמער ווערט ער דער ווייל חרטה האָבין. און ער ווערט ניט וועלין שווערין. און אַז עס גיקומין צו דער צייט זענען זיי ווידער גיקומין צום ב"ר. נאָר דאָס ב"ד האָט אים חושד גיוועֶן אַז ביי אים איז זייער גרינג צו שווערין פֿאַלש. האָבין זיי אים דעריבער נישט גיוואָלט געבין קיין שבועה. דער ווייל האָט ער גינומין דאָס ספר תורה און דער האַנד און האָט אָפּ גישוואָרין. האָט זיך צו אים אָהן גירופין דער רב אויב דיא האָסט גישוואָרין אויף אמת איז אויף דיר ניט דאָ קיין שולד נאָר טאָמער האָסטו גישוואָרין פֿאַלטש זאָל השי"ת דיר געך בעצאָלין. און דער זעלבע נאַכט זענען דורך גיפֿאָרין דיא פּעקיל מאַכער (דאָס הייסט דיא וואָס פֿירין פֿון פֿריי־סין סחורה און גנבינין דעם פֿאַר צאָהל) האָבין זיי דעם מענטש פֿאַר קויפֿט אַ פּעקיל טרייפֿינע סחורה דער נאָך האָבין אים גלייך גיכאַפּט דיא נאַטשאַלסטווא און מען האָט אים איינגיזעצט און תפיסה און ער איז גיוואָרין אַ אָרימאַן. דיזע צוויי מעשיות האָב איך גיהערט פֿון אַריכטיגען מענטש וואָס ער איז פֿון ראַנאָלע:

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך גיטראָפֿין און פּריוואָטנע אַז איינער האָט גילייקינט דעם צווייטין געלד און ער האָט פֿאַלטש גישוואָרין. און צוויי טעג אַרים איז ביי אים קראַנק גיוואָרין אַקינד און איז גישטאָרבין און נאָך און צוויי טעג אַרים איז ביי אים קראַנק גיוואָרין דאָס צווייטע קינד. האָט זיין ווייב אים נישט אָפּ גילאָזט נאָר ער זאָל גיין מודה זיין. האָט ער מודה גיוועֶן אַז ער האָט פֿאַלטש גישוואָרין און האָט אָפּ גינעבין דאָס געלד איז דאָס קינד גיזונד גיוואָרין דאָס איז וואָהר:

נָאך האָט זיך גיטראָפֿין און טשערניגעוו אַז איינער איז ווינטער אַריין גיפֿאַלין און וואַסער אַריין און איז דער טרינקין גיוואָרין האָט מען אים אַרויס גינומין האָט ער נאָך גילעבט אַ פֿאָהר טאָג דער נאָך איז ער גישטאָרבין און ער האָט אָהן גיזאָגט פֿאַר זיין טויט אַז דעם זעלבין ווינטער האָט ער גישוואָרין פֿאַלטש דער יבער קומט אים דיזער פסק:

מעשה מה שסיפר הרה"ג אב"ד דקאלווריע. מה שסיפר לו איש אחד מקלעצק מה שאירע לו היינו שזה האיש מקלעצק היה מסחרו בתמידות בווילנא והיה עול ימים וחלה בחולי הריאה המכונה סיחאטקע ר"ל ודרש שם אצל גדולי הרופאים רפואה למחלתו ונלאו למצוא לו מזור ותרופה והיה שם רופא גדול מומחה מאוד המכונה פריפעסער והלך אצלו כמה פעמים ולא הועיל לו מאומה עד שאמר לו למה זה תלכי לבקש רפואה תדע כי אין רפואת למחלתך ואין עתה יכול לחיות יותר משלשה חדשים או ארבעה ולא יותר וכששמע החולה הנ"ל את זאת אזי נתייאש מחייו ואמר בלבו שיסע לביתו לקלעצק כדי כשימות יקבר בקבר אבותיו אזי נסע לביתו לקלעצק וחשב בלבו כיון שאין עוד תקוה להאריך עוד ימי חייו אזי לכל הפחות עכשיו שהוא חי יזמין לעצמו צידה לדרך והיה עוסק כל היום בתורה ובעבודה זולת מחמת חלישותו היה צריך בכל יום לילך לטייל חוץ לעיר בשעה אחת מהיום לשאוף רוח צח וכחותיו נדלדלו מיום ליום ר"ל. פעם אחת חלם לו בלילה שאחד אמר לו ידוע תדע כי מחר יזדמן לך צפור אחד שתבוא אליך אזי תקח אותה למת"ש ולבשלה ולאוכלה. ועי"ז תתרפא מחולי זה. ויהי בבוקר ויקץ והנה חלום ולא שת לבו לזה באמרו דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין והלך כפעם בפעם לבהמ"ד ללמוד שם ולהתפלל כדרכו אח"כ אחר הצהרים היה דרכו לילך עם

מעשה וואס עס האט דער ציילט הרב הגאון אב"ד דקאלווריע וואס אים האט דערציילט איינער פון קלעצק וואס דעם יונגין מאנס האנדיל איז גיוועזן אין ווילנא. איז דער יונגער מאן קראנק גיווארין אויף א לונגין פעלער ר"ל. איז ער דארט גיגאנגען צו אלע דאקטורים האבין זייא אים נים גיקענט העלפין. איז ער גיגאנגין צום גרעסטין פראפעס=סער, האט איםדער פראפעסער גיזאגט וואס פועלט דיר וואס דיא טייסט רפואות. צו דיר איז קיין שום רפואה נישט דא דיא קענסט מער נים לעבין ווייא דרייא אדער פיר חדשים. ע"כ האט זיך דער יונגער מאן מיישב גיוועזן ער זאל אהיים פארין קיין קלעצק ער זאל בעגראבין ווערין נעבין זיינע עלטערין. איז ער אהיים גיפארין קיין קלעצק און ער האט זיך איבער גיקלערט כעווייל ער האט שוין נישט קיין האפעניגג ער זאל לעבין וועט ער זיך חאטש אהן גרייטין שפייזע אויף יענער וועלט. פלעגט ער גאנצע טעג זיצין און לערנין. נאר איין שעה און טאג פלעגט ער גיין שפאצירין מיט נאך איינים אויף דעם פעלד כדי צו גיניסין דיא פרישע ליפט. אזוי האט ער זיך גיפירט א פאהר חדשים און דיא קרענק איז אלע מאהל גרע=סער גיווארין ר"ל איין מאהל בייא נאכט האט זיך אים גיחאלימט אז איינער זאגט צו אים זאלסט וויסין אז מארגין וועט קומין צו דיר א פויגיל צו פליהין זאלסטו אים נעמין און אויף עסין וועסטו גיזינד ווערין - ווייא ער האט זיך אויף גיחאפט און דער פרייא איז אים דער חלום נאר נישט און זיינען גילעגין. ער האט גיקלערט אז דער חלום איז ליגינט. ער איז אוועק גיגאנגען און ביהמ"ד ארין און ער האט גידאווינט און גילערינט ווייא אלע טאג. פאר נאכט איז ער געגאנגען שפאצירין אויסער

דער

חבירו חוץ לעיר לשאוף רוח צח והלכו שניהם יחד ושכח ככר חלומו ותוך הילוכו ראה שציפור אחר משונה מאוד הולך לקראתו ומתגלגל תחת רגליו אזי הדפה ברגליו אח"כ נתגלגלה שנית תחת רגליו אזי הזכיר תיכף את חלומו ויקחהו בידו ויביאהו לביתו ושאל להרב ד"ם אם מותר לשחוט אותה ולאוכלה דאולי הוא עוף טמא דהא קי"ל דעוף טהור אינו נאכל אלא במסורת ובקושי התיר אותה הרב משום פיקוח נפש ושחט אותה ואכלה ושב לבריאותו כמאז וכמקדם אח"כ נסע שנית לווילנא לסחור שם בדרכו ועלה שם בדעתו ללכת להרופא פריפעסער שאמר לו בראשונה שאין עוד תקוה לחייו ויהי כאשר בא להרופא הנ"ל ויתפלא עליו הרופא מאוד ואמר לו שיסגרוהו אצלו בחדר מיוחד שלא ילך לביתו עד אשר יחפש בספרי הרפואות שלו אם יש מזור ותרופה לזה המחלה שהיה לו כי בחפצו היה לדעת במה טעה בזה שלא מצא מזור למחלתו לכן סגר את האיש הנ"ל בחדר מיוחד שלא ילך הוין עד אשר יחפש בספרים אם יש מזור לזה המחלה שהיה לו ויחפש איזה שעות ולא מצא אח"כ הלך לחפש בביבלאטיק והיה שם כל הלילה ויחפש שם בספרים רבים ולמחר הביא אצלו ספר מביבלאטיק ושם היה כתוב כי צפור כזה מקום גידולה הוא באמעריקע שלישית ובשר של הצפור הזה הוא רפואה למחלה כזה ואמר

דער שטאָט מיט זײַן בעקאַנטין ליפט שעפּין. און זײַן חלום האָט ער שוין נעהאַט פֿערגעסין. אַזוי וויא ער איז נעגאַנגען האָט ער געזעהן אַז זעהר אַ פֿערענדערטער פֿויגיל פֿליהט אים אַקעגין און האָט זיך גיפּלאָנטיט צווי־שין זײַנע פֿיס. האָט ער גינומין מיט זײַנע פֿיס און האָט אים אַוועק גיאָגט האָט ער זיך ווײַטער גיפּלאָנטיט בײַא דיא פֿיס. האָט ער זיך דערמאַנט און דעם חלום האָט ער דעם פֿויגיל צוא גינומין אַהײם. און ער האָט געפֿרעגט דעם רב צו ער מעג אים עסין טאָמער איז דאָס אַזאַ עוף וואָס מען טאָר נישט עסין. האָט אים דער רב גיענטפֿערט ווײַל עס איז פּיקוח נפש מעג מען עס עסין האָט ער דאָס עוף אויף גיגעסין און איז גיזונד גיוואָרין. גלײַך מיט אַלע מענטשין. דער נאָך איז ער ווידער גיפֿאָרין קײן ווילנא האַנדלין האָט ער זיך בעקלערט ער וועט גײן צום פּראָ־פֿעסער וואָס ער האָט אים פֿריער אָפּ גיזאָגט דאָס לעבין. איז ער צו אים אַרײַן גיגאַנגען. האָט זיך דער פּראָ־פֿעסער אויף אים זייער פֿערווינדערט. וויא אַזוי קען דאָס זײַן אַז ער זאָל פֿון אַזאַ קרענק גיזינד ווערין. האָט דער פּראָפֿעסער צו אים געזאָגט. איך וועל דיך ניט אַרויס לאָזין ביז וואַנין איך וועל זיכין און מײַנע ביכער וואָס פֿער אַ רפואה דאָס קען זײַן צו אַזאַ קרענק האָט עם דער פּראָפֿעסער פֿער שלאָסין און אַבעזינדער חדר און האָט אָהן גיהויבין צו זיכין און זײַנע ביכער האָט ער גענזיכט עטליכע שעה און ער האָט ניט גיפֿינען. איז ער אַוועק גיגאַנגען און דער ביבלאָ־טעק זיכין און דיא ספרים פֿון דער ביבלאָטעק האָט ער גיזעכטינגט אַגאַנצע נאַכט און דער ביבלאָטעק און דער פֿריה האָט ער גיבראַכט אַ ביך פֿון דער ביבלאָטעק. האָט ער געזאָגט דעם יונגין מאַן אַז ער דאָט אויס געזיכט און אַלע ספרים און ער האָט ניט גיפֿינען קײן שום רפואה צו אַזאַ קראַנקהײט וויא דיא

לו הרופא כי אין רפואה אחרת למחלה כזו זולת הבשר של זה הצפור מאמעריקע שלישית. ויען לו האיש כן דברת שצפור כזה בא אצלי ואכלתיה מזה נוכל להבין כמה גדלה השגחת השי״ת על ברואיו בנסים נסתרים ונגלוים וזה ברור:

מעשה שאירע זה מקרוב בעיר קלעצק באיש אחד שנשא אשה שנייה בחצי ימיו ועל חתו על סעודת הנשואים אזי עמד לו עצם בגרונו ונחנק ר״ל ונלאו הרופאים דקלעצק למצוא מזור למחלתו לכן הובילו אותו לנישוויעז להרופאים מומחים דנישוויעז והנה גם המה לא מצאו לו מזור ותרופה ואמרו לו שבעוד חצי שעה יהיה קץ לחייו לכן לקחו את החולה הנ״ל על העגלה ולהובילו לעירו לקלעצק אזי אח״כ התחיל הסוס מהעגלה לרוץ במרוצה ולקפוץ ולדלג בלי שום מעצור כלל עד שהשליך את האנשים אשר היו עם החולה מהעגלה רק האיש החולה הנ״ל היה נשאר בתוך העגלה והסוס עם העגלה קפץ ודלג על הרים וגבעות כמה וכמה וויארסט עד שהשליך את החולה הנ״ל הוך

האָסט גיהאַט . נאָהר אונ איין בוך שטייט אַז מען זאָל עסין אַזאַ סאָרט פויגיל וויא עס איז אוים גימאָלט דאָ אונ בוך וועט מען גיזונד ווערין נאָר דיא פייגיל גיפינט זיך אונ ערגין ניט נאָר אונ דער דריטע אַמעריקע אונ ער האָט אים גיוויזין אונ בוך דאָס גימאָלט פון דעם פויגיל האָט דער יונגער מאַן דערקענט אַז דאָס איז פונקט אַזאַ פויגיל וויא ער האָט אויף גיגעסין האָט דער יונגער מאַן גיזאָגט צו דעם פראָפעסער יאָ אַזאַ פויגיל דאָט מיר השי״ת צו גישיקט האָב איך אים אויף גיגעסין אונ איך בין גיזונד געוואָרין פון דער מעשה קאָן מען פאַר שטיין וויא וויט דיא השגחה פון השי״ת איז אויף דער וועלט . דאָס איז איין אֶמת׳ע זאַך:

מַעֲשֶׂה וואָס ניט לאַנג דאָט זיך גיטראָפין אונ קלעצק . הייגו דאָרטין האָט התונה גיהאַט אַמיטילער מענטש ער האָט גענימין דאָס אַנדערע ווייב נאָך דער חופה האָט ער גיגעסין דיא גילדינע יאָך איז אים אַביין גיבליבין שטעקין אונ האַלז אונ האָט זיך גיוואָרגין האָט מען צוא זאַמען גערופין אַלע דאָקטוירים פון דער שטאָט האָבין זייא ניט גיקאָנט העלפין האָט מען אים געפירט קיין נישוויעז צו די דאָקטוירים האָבין זיי גיזאָגט אַז עס איז צו אים קיין הילף ניט דאָ אונ אַ האַלבע שעה אַרום דאַרף ער שטאַר־בין האָט מען אים אַריין גילייגט צוריק אונ וואָגין אַוועק צו פירין אים צוריק קיין קלעצק דער ווייל האָט זיך דאָס פערד צו לאָפין פון דעם וואָגין אונ ער האָט אָהן גיהויבין צו לויפין זייער משונה אַז ער האָט אַרויס גיוואָרפין פון דעם וואָגין דיא מענטשין וואָס זייא זענין גיפאָרין מיט דעם חולה אונ דער חולה אַליין איז נאָך גילעגין אונ וואָגין דאָס פערד האָט זיך צו לאָפין אונ צו שפרינגין אויף דיא בערג אונ טאָלין זייער משונה האָט עס אים פאַר שלעפט וויפיל וויאָרסט וויט ביז וואַגין עס האָט דעם חולה אַריין גיוואָרפין אונ אַ גריב אונ פון פיל שאָקלין האָט זיך דאָס ביינדיל צו שאָקילט אונ האַלז איז עס שוין גילעגין אונ האַלז שוואַך אונ בשעת דאָס פערד האָט אים אַריין גיוואָרפין אונ דעם גריב איז דאָס

בינ ני

אחת הפחתים ומתוך נדנדו וטלטלו של החולה אזי קפץ העצם מגרונו לחוץ לכן מצאו אח"כ את החולה איך שהוא שוכב באחת הפחתים ועצם מונח אצלו על הארץ והוא שב לאיתנו. זאת שמעתי מאנשי מקלעצק גם הי' כתוב במכתבי עיתים:

מעשה מה שאירע סביב ווילנא באיש אחד שנסע לשבת בארץ הקדושה ארץ ישראל והוא היה איש המוני שבלימוד תורתינו הקדושה לא היה לו ידיעה וכאשר בא לא"י היה יושב בטל ולא היה לו במה לעסוק על כן נמאס בעיניו ישיבת א"י. גם אירע לו שם כמה מיני סיבות ר"ל שמתו ב"ב והוא שבר את רגלו ואבד את ממונו אחר כן חזר בחזרה חוץ לארץ אל בני משפחתו אשר היו גבירים ושאלו אותו מה טיבה של ארץ ישראל ואמר בלשון בזיון שהוא מקום מרעה לבהמות והלואי שבהמות ירעו שם ולא בני אדם אזי מיד נשתתק מלדבר כבני אדם והתחיל לצוות בקול כבהמה והלך לאבום של בהמות לאכל שם וכמה שנים עד יום מותו היה קולו כבהמה ולא היה יכול לדבר כבני אדם ובני משפחתו שהיו גבירים יחדו לו חדר מיוחד בעיר קאדאן שלא ילך לחוץ כדי שלא יתבזו ממנו וספר לי רב א' שאמו עם עוד נשים היה

בײַנדיל אַרוּם גישפּרינגען פון דעם האלז אויף דער ערד האט מען אים געפינען ליגענדיג אונ אַ גריב אונ דאס בײַנדיל נעבין אים אונ ער איז גיזונד געוואָרין. דיא מעשה האבין דער ציילט דיא מענטשין פון קלעצק:

מעשה וואס האט זיך גיטראָפין בײַא ווילנא אַז אײַנער איז אַוועק אוועק געפאָרין קײַן ארץ ישראל אונ דער מענטש איז געוועזין זײַער אַ פּראָסטער מענטש נישט קײַן למדן אונ אַז ער איז גיקומען קײַן ארץ ישראל האט ער נישט געהאַט וואָס צו טוהן דאָרטין איז אים נמאס געוואָרין דאָס זיצין אונ ארץ ישראל לײַדיג אונ צו אים האט זיך אָהן גיהויבין צו טשעפּין אומגליקען ר"ל היינו עס איז בײַא אים גישטאָרבין דאָס ווײַב אונ דיא קינדער אונ ער אַלײַן האט צו בראָכין אַ פיס ר"ל אונ ער האט אָהן געוואָרין דאס גאנצע געלד האט ער זיך אים גיקערט צוריק אונ חוץ לארץ איז ער גיקומען צו זײַן משפחה האָבין זײַא אים גיפרעגט וואָס עס הערט זיך אונ אָרץ ישראל האט ער גיענטפערט דאָס איז אײַן אָרט פין בהמות אַז בהמות זאָלין זיך דאָרט פּאַשין אונ וויא ער האט דאָס אַרוים גירעט איז ער באַלד שטום גיוואָרין אונ ער האט אויף גיהערט צו רײַדין וויא מענטשין נאָר ער האט אָהן גיהויבין צו שרײַען וויא אײַן בהמה אונ איז גילאָפין אונ שטאַל אַרײַן אונ ער האט גיוואָלט עסין פון דעם זשלויב וויא דיא בהמות עסין איז ער אַזוי גיוועזין ביז אונ זײַן טויט דיא מעשה איז מפורסים בײַא יעדין אונ אײַן רב האט מיר דערציילט אַז זײַן מיטער גידענקט אַז זיא אונ נאָך ווײַבער פלעגין שטײַן אינטער דעם פענצטער אונ זײַא פלעגין צו אים זאָגין אהאַ דיא וועסט ווײַטער רײַדין אויף אָרץ ישראל פלעגט ער ענטפערין וויא אַ בהמה מע. פון דאַנין קען מען פאַר שטײַן וויא ווײַט דער מענטש דאַרף אײַן האלטין דיא צינג נישט צו רײַדין וואָס מען דאַרף נישט אונ ווי ווײַט עס איז גרויס דיא קדושה פון אָרץ ישראל:

דרכם לעמוד בעד החזן ולאמר לו מעתה תדבר עוד על ארין ישראל והוא היה משיב להם בקול מע כבהמה. מזה נוכל ללמוד קדושת ארצינו הקדושה. ה' יזכינו בביאת הגואל בב"א:

מעשה מה שאירע באיישישאק שנסע משם איש אחד למרחקים לבקש פרנסתו והרויח שמה מעות אזי שלח מכתב לאשתו לאיישישאק שתמכור כל מה שיש לו ותאסוף את מעותיה הנמצאים אתה ותקח את בניה עמה ותסע אליו וכן עשתה ושכרה עגלון אחד בעל עגלה שיוליך אותה ואת בניה ורכושה על העגלה גדולה להעיר שבעלה שם אף שהיה מרחק רב. ויהי כאשר נסע דרך יער גדול אחד אזי נתן העגלון את עיניו על מעותיה ורכושה ויחשוב בלבו להורגה אותה ואת בניה ולקחת כל רכושה ויט את סוסיו מן הדרך לתוך היער בין האילנות ויריב עם האשה לאמר שנתאנה בהשכירות ועתה רוצה שתוסיף לו הרבה שכירות וכוונתו היה להורגה אזי מיד יצאו מן היער לא מן הדרך רק מתוך אילני היער שני זאנדארן רוכבי סוסים וישאלו להעגלון על תביעותיו ויספר להם ויאמרו לו לא זהו איש ישר רק מחויב עתה להוליכה לעיר למקום ישוב ושם תוכל לתבוע אותה בדין אזי כפוהו להוליכה ושני זאנדארן הנ"ל לוו אותה עד שהוליכה למקום ישוב ושם נפרדו הזאנדארן ממנה ולא נדע אתה מי היו הזאנדארן הללו אם המה בשר ודם או שלוחי ההשגחת עליונה וזה ברור:

מעשה מה שאירע בקאטערינעסלאוו היינו ששם יש גביר נכבד אשר החזיק אצלו מלמד מערי ליטא והיה חשוב אצלו מאוד ואכף המלמד בבית

מעשה איין מענטש פון אישישאק איז אוועק געפארין זייער אין אווייטין וועג איז ער דארטין געוועזן אונ א געשעפט האט ער געשריבין א בריף צו זיין ווייב אונ קינדער זייא זאלין קומען צו אים צו פארין האט זיא פארקויפט אלדינג וואס זיא האט געהאט אונ זיא האט צינויף גענומען א היפש ביסל געלד אונ זיא האט גידונגין א גילעגינהייט פון אישישאק ביז דעם ארט וויא איהר מאן איז האבין זייא גיפארפט דארך פאהרין דורך אגרויסין וואלד האט דער בעל עגלה אוועק גידרייט דיא פיהר פון דעם וועג אונ איז ארויין גיפארין אונ אויבט אונ וואלד אונ ער האט אהן גיהויבן בעטין מער געלד אונ זיין מיינונג איז געוועזן אז ער זאל זיא הארגנען אונ צו נעמען דאס געלד. פלוצלונג זענין ארויס גיפאהרין פון דער זייט וואלד נאר ניט פון וועג צוויא זשאנדארין אונ זיי האבין איבן גיפרעגט וואס איז דאס פאר א מעשה האט ער זייא דער צייט אז ער האט זיך גינארט האבין די זשאנדארין צו איהם גיזאגט דיא מוזט זיא פירין ביז אונ שטאט אריין אונ דארטין וועסט דיא מיט איהר דארך קומען. אונ דיא זשאנדארין האבין גירייטין אויף פערד אונ זייא זענין נאך גירייטין נאך דער פיר ביז וואנין זייא זענין גיקומען אונ שטאט אריין. אונ לויט עם ווייזט אויס איז דאס נישט גיוועזין קיין זשאנדארין נאר שלוחים פון השי"ת:

מעשה וואס מיר האבין דערציילט ריכטיגע מענטשין אז דאס איז וואהר היינו אונ קאטערינעסלאוו איז דא אגביר אפיינער מענטש וואס ער

הגביר הנ"ל איזה סך מעות אח"כ יעץ הגביר הנ"ל את המלמד הנ"ל שיביא את ב"ב את אשתו ובניו ג"כ לקטערינעסלאוו ויעשו שם חנות ואשתו תשב בחנות ושמע המלמד הנ"ל לעצתו ויעש כן ואחר איזה שנים חלה המלמד הנ"ל את חליו אשר מת בו ויצו לאשתו שתמכור את כל מה שיש לה ותסע עם בניו לעירו לליטא וכן עשתה. ויהי כאשר ישבה על הפריחאד על מעבר המים ההולך מקאטערינעסלאוו לקרימענצוק נהר נעפער ואחר שנסע הפריחאד איזה ווייארסט מקאטערינעסלאוו אזי הלך בנה הקטן כבן חמשה שנים והביט לתוך המים אזי נפל וכאשר ראתה אמו היא האשה הנ"ל אזי צעקה בקול מר ואין מושיע לה והפריחאד הלך לדרכו ולא העמידוהו עבור הילד הנ"ל. ויהי כאשר קרב הפריחאד לבוא לקרימענצוק ראתה אמו איך שהילד הנ"ל עומד על פליט אחר וצועק אמי אמי אזי רצתה אמו אליו ונטלתו ותשאל לו מי הביאך הלום ויאמר לה כי מיד שנפל שם אל המים נזדמן לו איש אחד אשר משך אותו מן המים והעמידו במקום הזה על הפליט. וכאשר באתה האשה לעירה למקומה אזי כתבה זאת המעשה לקאטערינעסלאוו להגביר הנ"ל וזה ברור:

מעשה מה שסיפר לי זקן מופלג אחד מקאווקאז מו"ה סענדיר פערלמאן נ"י

ער האט גיראטין בייא זיך אונ שטוב א מלמד צו זיינע קינדער וואס ער איז גיוועזין פון ליטא איז דער מלמד גיוועזין בייא אים זייער חשוב האט ער בייא אום זיצינדיג צו נויף גינומען פיעל געלד האט אים דער זעלבער גביר איין עצה גיגעבין ער זאל אראפ ברענגין זיין ווייב אונ קינדער קיין קאטערינעסלאוו וועט ער זייא מאכין איין גיוועלב האט ער אראפ גיברענגט זיין ווייב אונ קינדער קיין קאטערינעסלאוו אונ ער האט גימאכט א גיוועלב דער נאך האט דער מלמד גילעבט עטליכע יאהר אונ איז קראנק גיווארין אז ער האט גידארפט שטארבין האט ער אהן גיזאגט זיין ווייב פאר זיין טויט אז זיא זאל מאכין פון אלעם געלד אונ זיא זאל ארויס פאהרין אונ דער ליטא צוריק האט זיא אזוי גיטוהן אונ האט גינומען דיא קינדער אונ זייא האבין זיך גיזעצט אויף דעם פריחאד אויפין וואסער וואס נייט פון קאטערינעסלאוו קיין קרימענצוק אונ וויא דער פריחאד איז אוועק פון קאטערינעסלאוו עטליכע וויארסט האט איהר יונגיל פון פינף יאהר ארין גיקוקט אונ וואסער איז ער ארין גיפאלין אונ וואסער האט דיא מוטער אהן גיהויבין צו וויינין אונ צו שרייען אבער עס האט איהר נאהר נישט גיהאלפין דער פריחאד איז אוועק גיגאנגין ווייטער דער נאך אז דער פריחאד איז שוין גיקומען נאהנט פון קרימענצוק נישט וויט פון ברעג האט זיא דערזעהן אז איהר יונגיל שטייט אויף איין פליט נאהנט פון ברעג אונ שרייט מאמע איז דיא מוטער צו גילאפין צו אים אונ האט אים גיחאפט האט זיא אים גיפרעגט וויא קימסטו דיא אהער האט ער איהר גיזאגט אז וויא ער איז ארין גיפאלין אונ וואסער האט אים איין מענטש גיחאפט אונ האט אים דא אנידער גישטעלט אונ אז זיא איז גיקומען אהיים אונ ליטא האט זי דערציילט דיא מעשה אונ זי האט גישריבין אבריף צו דעם נגיד:

מעשה וואס מיר האט דער ציילט איין אלטער ר' סענדער פערילמאן

אשר יש לו בן יחיד והיה דרכו ללכת בכל ע"ש לבית המרחץ הוא ובנו יחידו שהיה אז קטן והיה דרכו לשבת שם על מקום אחד בכל עת בואו לבית המרחץ ומקומו היה קרוב לעליית הזיעה שמזיעים שם שעל זה המקום היה דרכו להזיע על העלייה בכל עת בואו לבית המרחץ פעם אחד הלך לבית המרחץ הוא ובנו וישבו שם על מקומם אח"כ הלכו על מקומם אל העלייה להזיע שם אזי בלכתם על מדרינת העלייה נפל פחד על ר' סענדר הנ"ל עד אשר שב לאחריו עם בנו הנ"ל וכאשר שב לאחוריו התחיל אח"כ לחשוב בדעתו על מה זה הוא מפחד לילך על מקומו בעלייה כפעם בפעם ולא מצא עילת לזה ע"כ אימץ את כחו ועלה הוא ובנו פעם שנית על העלייה אזי נפל עליו פעם שנית פחד בלבבו אזי ירד משם והלך עם בנו על מקום אחר בעליית להזיע שם אזי תיכף ומיד נפל הקורה על מקום הראשון שהיה חפץ לילך שמה וניזיקו כמה וכמה אנשים ור' סענדר עם בנו נצולו על דרך נס הנ"ל:

מעשה מה ששמעתי מזקן אחד מ' זלמן סופר שבימי עלומיו היה מקום מושבו בטאנאנעראק אזי פעם אחד נסע דרך שם עובר אורח אחד איש עני והיה ניכר שהיה גדול מאוד בעבודת ה' שעד חצי היום היה עוסק

פערילמאן היינו זיין שטיינער איז גיוועזין אז ער מיט זיין יונגיל אבן יחיד פלעגט ער גיין אלע וואך אונ שוויץ (באהד) אריין איז גיוועזין זיין שטיינער אז ער פלעגט שטענדיג זיצין אויף דעם זעלבען ארט אונ דער הייך וויא מען פארעט זיך פלעגט ער אויך אלע מאהל ארויף גיין אויף דעם זעלבין ארט אויף איין מאהל איז ער גיקומען מיט זיין זוהן אונ באהד אונ ער האט אהן גיהויבין ארויף צו גיין ער מיט זיין יונגיל אויף דעם זעלבין ארט וויא ער גייט אלע מאהל האט איהם גינעבין אציפף דאס הארץ אונ ער ואט זיך איבערגישראקין האט ער מיט דעם יונגיל זיך אומגיקערט אונ זייא זענין אראפ פון דיא טרעפ דער נאך האט ער זיך איבערגיקלערט פאר וואס האט ער זיך אומזיסט דער שראקין נעמט ער מיט דעם יונגיל אונ וויל ווידער ארויף אויף דען זעלבין ארט האט אים ווידער אציפף גיטאהן דאס הארץ האט ער זיך ווידער דער שראקין איז ער אראפ פון דיא טרעפ אונ ער מיט זיין זוהן זענען ארויף אויף איין אנדער ארט אזוי איז אראפ גיפאלין איין בעליק וויא ער האט גיוואלט ארויף גיין דאס ערשטע מאהל אונ עס איז גיהארגיט גיווארין אסאך מענטשין:

מעשה וואס מיר האט דער ציילט איין אלטער איין גרויסער קענער ר' זלמן סופר וואס אונ דיא יונגערע יאהרין פלעגט ער וואהנין אונ טאנאנעראק אונ ער פלעגט דארטין שרייבין ספרי תורות איז איין מאהל גיקומען דארטין אונ בית המדרש איין ארימער יונגערמאן איין שלאפער אונ ער האט זיך אויף גיהאלטין אונ בית המדרש עטליכע חדשים ער איז גיוועזין איין גאטס דינער אפרימער ער פלעגט דאווינען ביז האלבין טאג דער נאך לערנען תורה דער נאך פלעגט ער גיין בעטין נדבות איז גיוועזין אזעלכע שפעטער'ס וואס פלעגין פון אים מאכין חוזק. איז גיוועזין דאמאל'ס אים חוה"ם פסח בייא די קריסטין חאגע (דאס איז זייער יום טוב) האבין זיך צו זאמען

גינימן

בתפילתו ואח"כ בלימוד התורה הקדושה רק שאחר תפילתו היה דרכו לבקש מהאנשים שיתנו לו צדקה ואינשי דלא מעלי היו מתלוצצים מאתו. וכמה חדשים ישב בטאנאנעראק והיה מתנהג ע"ז האופן והזקן הנ"ל שסיפר לי היה ממקורביו בבהמ"ד ושם היה גביר עצום אשר היה מכונה קראקינאוו אשר הוא הי' לו עסקים רבים פאדראטן וכדומה. פעם אחת בחוה"מ פסח הי' יום חגם של אינו יהודים והתקבצו הא"י עם קאזאקין יחד בחצר אחת הסמוכה לרחוב לשחוק שם להתנענע בהוידע כדרכם והגביר הנ"ל עמד שם לראות האיך הם מתהוללים בהוידע הנ"ל ובתוך כך הזדמן שהעני הגון הנ"ל עבר דרך שם ברחוב ואמר הגביר הנ"ל להקאזאקין שיתפסו את העני הגון הנ"ל וישימוהו על ההוידע להתנענע אותו על כרחו והוא ישלם להם עבור זה הרבה י"ש לשתייה ויתפסו את העני הגון הנ"ל וישימהו על ההוידע להתנענע אותו על כרחו להתלוצץ מאתו והעני הגון הנ"ל צוה כברוכיא בקול מר ולא השגיחו עליו והגביר הנ"ל עמד מנגד והיה נהנה מהליצנות. אח"כ שב העני הגון הנ"ל לבהמ"ד סר וזעף ובעוד איזה שבועות עלה בדעתו של העני הגון הנ"ל לנסוע לעיר אחרת. אזי קודם נסיעתו אמר לר' זלמן סופר הנ"ל ידוע תדע שהגביר קראקינאוו מרת תהיה אחריתו והתפטר לדרכו אזי עבר זמן קצר עד אשר היה חג השבועות ובחג השבועות הלך חתנו של הגביר קראקינאוו לחנותו ועשן שם מקטרתו (ציגאר) אח"כ כשנגמר לעשן אזי השליך הציגאר מפיו עם האש אשר עליו ותצא מזה אש גדולה עד שהיתה שריפה גדולה בעיר ונשרפו כמה וכמה בתים וחנוית הרבה מאוד ובתוכם נשרפו הבית חומה של הגביר קראקינאוו והגביר הנ"ל שכר אנשים

גענומען אסאך קריסטין און נאָס און קאָזאַקין אויך און זייא האָבין גימאַכט איין הוידע און זייא האָבין זיך גיהוידיט און דער בחור איז גישטאַנין אגרויסער גביר וואָס ער איז גיוועזין דער גרעסטער גביר פון טאַנאַנעראַק ער האָט גיהייסין קראַקינאָוו איז ער גישטאַנען נעבין דער הוידע און ער האָט ניקוקט. דערווייל איז אינטער גיגאַנגין דער בחור דער יונגער מאַן און דער גביר איז אויך גיוועזין פון דיא זעלבע שפעטערס וואָס זייא פלעגין חוזק מאַכין פון דעם יונגען מאַן האָט זיך דער גביר אָהן גירופין צו דיא קאָזאַקין נעמט איהם אויף דער הוידע און איך וועל אייך דער פאַר געבין אויף בראָנפין האָבין דיא קאָזאַקין גינומען דעם יונגין מאַן און זייא האָבען איהם אַרויף גילייגט אויף דער הוידע און זייא האָבען איהם גיהוידעט און דער יונגער מאַן האָט געשריגען מיט איין ביטער קול און דער גביר האָט געלאַכט פון איהם דער נאָך איז דער יונגער מאַן אַוועק געגאַנגען און בית המדרש און איז געוועזין פון דעם זייער אומריהיג איז ער געוועזין דאָרטין און טאַנאַנעראַק נאָך עטלעכע וואָכין נאָך פסח דער נאָך האָט ער געוואָלט אַוועק פאָהרין און איין אַנדער אָרט האָט זיך דער יונגער מאַן גיזעגינט מיט די בית המדרש לייט און ער האָט געזאָגט צו ר' זלמן סופר איהר זאָלט וויסין אַז דער גביר קראַקינאָוו וואָס ער האָט מיך מצער גיוועזין וועט נישט ניט אָב שניידין און איז אַוועק גיפאָהרין און עטלעכע וואָכין אַרום איז גיוועזען שבועות. איז קראַקינאָוו'ס איין איידים אַריין געגאַנגען צו איהם און איין

גרוים

א"י שיצילו חפצים מהשריפה אזי הצילו מהשריפה זהב שרוף שהיה ניכר שנגנב מהבתי תפילות של האינן יהודים ונכרים הדברים שאנשים בני בליעל נגבו מהבתי תפילות שלהם ומכרו להגביר קראקינאוו ולפי שהאנשים אשר מצאו זאת הראו זאת לפני כל אזי נתודע זאת לפני שרי הממשלה ויתבהל מזה הגביר קראקינאוו ויברח לנפשו מטאגאנעראק ונעשה בורח עד היום הזה וגם ירד ע"ז מנכסיו ונעשה עני ושני הדברים גלות ועניות אולי כיפרו ע"ז עונו מזה תדע כמה הקב"ה חס על כבוד יראיו :

מעשה מה שאירע באיישישאק ששם היה איש גדול בתורה וצדיק תמים ושמו נודע ר' משה'ל שטרעלצער זללה"ה ועסקו היה שהיה לו פאדוואל של י"ש והיה איש אמיד אך התנהגות העסקים היה ג"כ במעות של אחרים שהיה

גרוים געוועלב אריין אונ ער האט דארטין פאר רייכערט איין פאפיראס אונ אז ער האט אוים גירייכערט האט ער אראפ גיווארפין דאס שטיקיל פאפיראס וואס איז געבליבין מיט דעם פייער האט זיך דער פון אהן געצינדין דאס גיוועלב אונ עס איז געווארען דער פון איין גרויסע שריפה ר"ל האט אב גיברענט אגאנצע זייט מויערין אונ אסאך גיוועלבער אונ דיא מויערין וואס זענין גיוועזין קראקינאווס זיי זענין אויך פאר ברענט גיווארין . דער נאך האט ער גידונגין קריסטין אז זייא זאלען ארוים נעמין דיא איבער גיברענטע זאכין פון דער שריפה האבין זייא ארוים גישלעפט שטיקלעך קיפער אונ אייזין אונ זילבער אונ גאלד . האבין זייא דערקאנט אז דאס איז גינאנבית אונ איין קלויסטער אונ עס איז קענטליך דיא מעשה אז גנבים האבען גענאנבית אונ איין קלויסטער אונ האבען דאס פאר קויפט דעם גביר קראקינאוו אונ וויא דיא קריסטין האבין דאס געפינען אזא קרימינאלנע זאך האבען זייא דאס איינגיציינט דער פאליציע. וויא דער גביר האט דאס הערט אז דיא פאליציע ווייסט שוין דער פון האט ער זיך זייער דער שראקין אונ איז אנטלאפין פון טאגאנעראק ביז היינטיגין טאג אונ איז זייער פאר ארעמט געווארען אונ יעצט קאן זיין אז דאס ארימקייט האט איהם אפשר פאר געבין אויף דיא עבירות וואס ער האט מצער געוועזין דעם תלמיד חכם :

מעשה וואס מיר האט דער ציילט איין אמת'דיגער מענטש בשעת איך האב גילערינט אונ איישישאק . היינו עס איז געוועזין אונ איישישאק איין גרויסער למדן אונ אצדיק ער האט געהייסין ר' מושל שטרעלצער ז"ל האט דער ר' מושל ז"ל געהאט איין גישעפט פון א פראפינאציע וואס מען פאר קויפט בראנפין אונ פון דעם האט ער גילעבט ער האט געהאלטין איין משרת צו דעם גישעפט אונ ביא נאכט פלעגט דער משרת היטין דיא פראפי= נאציע האט דער משרת געמאכט שותפות מיט איין גנב אונ זייא האבען גענאנבית אונ דער פראפינאציע זייער איין סך בראנפין האט גימוזט דער צדיק בלייבען אונטער שטעלינג מיט פרעמד געלד האט ער פאר קויפט אלעס וואס ער האט געהאט אונ האט אוים גיצאהלט חובות פון דעסט וועגין איז ער נאך געוועזין איין בעל חוב זענען איין מאהל גיזעסין יונגע לייט אונ בית המדרש אונ זייא האבען גיזאגט

ת"י כהלואה והיה לו משרת בהפאדוואל אשר בלילה היה נעור ומשמר את הפאדוואל ועשה הנער המשרת שותפות עם גנב אחד וגנבו עבור סך רב י"ש עד שעבור זה לא היה לו מה לשלם את נושיו ומכר את כל אשר יש לו ופרע את חובתו ואעפ"כ לא הספיק זאת ונשאר עדיין ב"ח קטן אזי ישבו בבהמ"ד אנשים לומדים ודברו אודות זה ותמהו ע"ז ואמרו כתיב לא יאונה לצדיק כל און ואיך קרה להצדיק מכשול כזה וחשבו אולי יש חסרון בצדקתו ונתיעצו להפיל גורל ע"ז ויש גורל שאומרים שהגר"א ז"ל המציא זה הגורל היינו שיפתחו ספר ואח"כ ימנו שבעה דפים ואח"כ ימנו שבעה סדרות ואח"כ ימנו שבעה פסוקים ומהפסוק שאח"ז יראו ממשמעותו להבין הענין הנצרך להם לשאול והפילו ע"ז גורל לידע אם יש חסרון בצדקתו ונפל ע"ז הפסוק מדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה אזי נבהלו כל בני החבורה וידעו שחטאו בזה שהרהרו אחרי הצדיק:

מעשה שהי' לפ"ע בשנת תר"י שהיה כתוב אז במכתבי עיתים ולי סיפר איש אחד איש נאמן שהוא היה בשעת מעשה מהמתעסקים בזה והאיש הזה שסיפר לי הוא מקאלענקעוויץ והוא היה בשעת מעשה בפאבעלאוו הסמוכה לבאברויסק היינו שהיה שם איש אחד נכבד ומהולל במעשיו ומת בע"ש מחולי נפוח ר"ל ולא היה שהות לקוברו בע"ש והיו צריכין להשהות אותו כל השבת ובמוצאי שבת היה אז הושענה רבה ומנהג החסידים דשם שבליל הושענה רבה הם שמחים ומתאספים בבהמ"ד ושותים משקה וכן עשו והמת אשר היה מוטל כל השבת ומת מנפוח אזי התחיל בשרו להסריח קצת ויראו לנפשם אנשי

גיקלערט וועגין איהם האבין זייא געזאגט עס שטייט אונ פסוק אז דעם צדיק טרעפט זיך נישט קיין שום זינד היינט וויא אזוי האט זיך געטראפין בייא דעם צדיק אזא אומרעכט מאמער איז ער גאר קיין צדיק נישט איז ביי זייא געבליבען אז זייא זאלין ווארפין אויף דעם צדיק גורל וואס מען זאגט אז דער ווילנער גאון ז"ל האט דעם גורל דער קלערט איין נייע מאדע גורל. היינו מען עפינט איין חומש אונ דער נאך מישט מען איבער זיבין בלעטער אונ דער נאך מישט מען איבער זיבען סדרות אונ דער נאך ציילט מען איבער זיבען פסוקים אונ דער פסוק וואס ער שטייט דער נאך דארף מען פון איהם פאר שטיין דיא מיינונג פון דער זאך וואס מען וויל וויסען. האבען זייא גיטוהן איז געפאלין אויף דעם פסוק „וויא אזוי האט איהר קיין מורא נישט געהאט צו רייד'ען אויף מיין קנעכט משה" האבען זיך דיא לומדים דער פון זייער דערשראקען אונ זייא האבען פאר שטאנין אז זייא האבען געזינדיגט וואס זייא האבען געטראכט שלעכטס אויף דעם צדיק:

מעשה וואס האט מיר דער ציילט איין מענש פון קלינקוויץ ער איז געוועזין אונ פאבילאוו דאס איז נאהנט פון באברויסק היינו עס איז געוועזען אונ פאבילאוו איין פיינער מענטש איין בעל מעשים טובים איז ער געשטארבען ערב שבת פון דיא קראנקייט פון געשווילעכץ ר"ל איז שוין ערב שבת קיין צייט נישט גיוועזין צו באגראבען איהם איז ער געלעגין איבער שבת מוצאי שבת ביי נאכט איז געוועזין הושענה רבה איז דער

החברה לגשת אליו להתעסק בו מחמת שהיה אז בעיר הולי מהלכת ר"ל ויראו פן הדבק בנפשם החולי לכן שלחו ארבעה אנשים מהחברה שיתעסקו בו ושאר כל האנשים הלכו לבהמ"ד לשמוע כמנהגם והאיש הזה שסיפר לי אף שהיה מעיר אחרת הנ"ל הסמוכה לה מ"מ הלך ג"כ להתעסק בו מחמת שהוא בעירו מאנשי החברה ק' לכן נטפל ג"כ להמתעסקים והלך ג"כ להתעסק בו והדלקו הרבה נרות והמתעסקים שתו מקודם הרבה י"ש כדי שלא יזיק להם ריחו ועשו אותו כל צרכיו וטהרו אותו כדת ואח"כ נתן השמש של החברה את ידו לתוך יד המת כדי לפתוח את ידו ולהשוותו אזי מיד אחז המת את יד החי בידו והתחיל החי לצעוק בקול גדול אזי מיד שלחו שליח לבהמ"ד שיבאו האנשים הנאספים שמה ויתאספו כל האנשים לבקש תחבולות לזה וראשית כל השקו את החי י"ש לרוב כדי שלא ירגיש פחד מזה ואח"כ התחילו לבקש תחבולות לזה והתחילו לנתק את היד של החי בכח ולא הועיל להם מאומה ולקול המולה הזה באו הרופאים של העיר וציוו לפתוח הגידים של היד המת אולי יש בו רוח חיים אבל לא כן הוא שאין בשר המת מרגיש באיזמל והיו יש אומרים שמחמת קרירות נתכווצ ידיו ויתיעצו לחמם בשר יד המת במים רותחים וכששפכו המים הרותחים על יד המת כדי לחממה אזי התחיל החי לצעוק בקול מר כי המים הרותחים נופלים על בשרו של החי ומכאיבים אותו אח"כ בקשו מהמת ב"ב שירפה אותו ולא הועיל זאת אח"כ שלח הגדול של העיר את שלוחו לאמר לו בשמו שירפה ממנו ואם לא יצייית אזי יחרים אותו אזי מיד עזב לו את ידו ואצבע אחד נשאר מת אצלו עד יום מותו והאיש שסיפר לי אמר לי שהוא היה שם מתחילת

דער שטייגער ביא דיא חסידים אז מען איז אויף אנאנצע נאכט און מען פרייט זיך מיט דער תורה האבען זיך אלע צו זאמען גענומען אונ בית המדרש אונ מען האט געטרינקען משקה אונ מען האט זיך געפרייט אונ צו דעם טויטען האבען זייא זיך נישט געוואלט אים קוקען ווייל עס איז דאמאלס אונ שבאט נישט שטיל געוועזען נאר שלאפקייטען ר"ל אונ דער טויטער איז געוועזען איין שווערער חולה איין נישוואלענער ר"ל אונ ער איז נאך געלעגין איבער שבת האט מען אהן געהויבען צו פיהלען האבען זייא מורא געהאט זיין רעכט צו טוהן אז עס זאל זייא נישט שאטען דער ריח האבען דיא חברה קדושה געשיקט פיהר מענשין זאלען זיין רעכט טוהן אונ דער מענטש וואס האט מיר דער

צייט איז אויך מיט געגאנגען ווייל ער איז אונ שטאט אונ קריגקווויץ אויך געוועזין פון דער חברה קדושה איבער דעם האט ער דא אונ פאבריאוו אויך געוואלט זעהן דיא הנהגות. זייא האבען געטרינקען פריער פיהל בראנפין כדי זייא זאלען נישט פיהלען דעם ריח פון דעם טויטען וואס מען האט אביסיל געפיהלט זייא האבען זיין רעכט גיטוהן אזוי ווייא עס דארף צו זיין דער נאך האט גינומען דער שמש פון דער חברה אונ האט געוואלט אויס גלייבען דיא האנד פון דעם טויטין האט איהם דער טויטער צו געהאלטין זיין האנד אונ ער האט נישט געקאנט אויס רייסען דיא האנד האט ער אהן געהויבען צו שרייען האבען זיך דיא מענטשען זייער דער שראקען האבען זייא געשיקט איין שליח אונ בהמ"ד

נפלאות השם

נהר סוף וראה על המורה שעות כי שני שעות היה מתחילת אחיזתו עד שישבק לו ועיקר הענין מה היתה הסיבה שעבור זה תפסו המת הוא מפני שהתעסקו בו בבזיון ולא נהגו ביה יקרא כדמבעי ליה למעבד לאיש נכבד - ומהמעשה הזה נוכל להתעורר התבוננות בענין השארת הנפש לאחר מיתה:

מעשה מה שכתוב בפנקס דעיר מוש אשר הוא סמוך לנאוואהארעאק היינו שבא לשם איש עני עובר אורח כבית הכנסת אורחים ששם היה מקום מיוחד לעניים העוברים ושבים ובא לשם בערב יום כיפור וחלה פתאום ומת ולא היה שהות ביום ערב יום כיפור לקוברו והוצרכו לשהותו עד מוצאי יו״כ ובליל יום כיפור שלחו חברה קדישא אנשים לשמור המת כמנהג העולם וכאשר

אַריַין ריפֿין דיא רעשט חברה זענין זייא אַלע געקומען צו לויפֿען אונ האָבען אָהן געהויבען צו זוכין איין מיטל דער צו. דיא ערשטע זאַך האָבען זייא אָהן געטרינקען דעם מענטש וואָס מען האַלט זיין האַנד מיט בראָנפֿען כדי ער זאָל ניט שטאַרבען פֿון שרעק דער נאָך האָבען זייא גענומען מיט כותנות אַרויס צו רייסען זיין האַנד האָבען זייא ניט געקאָנט דער נאָך האָבען רופאים געזאָגט אַז מען זאָל זעהן דעם מיטען מאָטער לעבט ער נאָך אונ מען האָט אים געשלאָגען אָדער זיית עס איז נאָר קיין בלוט ניט געגאַנגען דער נאָך האָבען אַנדערע געזאָגט אַז דיא האַנט איז ביי איהם געפֿרוירען געוואָרען היינו ער איז געפֿרוירען פֿון קעלט דאָרך דעם קען דער לעבעדיקער ניט אַרויס נעמין זיין האַנד האָבען זייא געזאָגט אַז מען זאָל וואַרימען וואַסער אונ מען זאָל דער וואַרימען דיא האַנד פֿון דעם טויטען מיט זידינדיג וואַסער וויא מען האָט גענומען צו ברינגען דיא האַנד פֿון דעם טויטען האָט דער לעבעדיקער זיך גיהויבען צו שרייען פֿון דיא מדיקייט דער נאָך האָט אָהן געהויבען דאָס הויז געזינד פֿון דעם טויטין צו בעטין אַז ער זאָל איהם נאָך לאָזין

אונ עס האָט קיין שום זאַך ניט געהאָלפֿין ביז וואַנין עס איז געקומען איין שליח פֿון דעם עלצטין פֿון שטאָט אונ פֿון רב אונ ער האָט איהם גיזאָגט אַז דער רב האָט געזאָגט אַז דיא וועסט ניט נאָך לאָזין דיא האַנד וועט מען דיך מחרים זיין אַזוי האָט ער באַלד נאָך געלאָזט דיא האַנד אונ איין פֿינגער איז געבליבען ביי איהם אָב געשטאָרבען ביז זיין טויט. אונ דער מענטש וואָס ער האָט מיר דאָס דער ציילט איז ער געוועזען דער ביי אונ האָט געקוקט אויף דעם זיינער וויא לאַנג עס וועט דויערין האָט גידוערט צוויא שעה פֿון דעם אָהן הייב האַלטען ביז ער האָט נאָך געלאָזט אונ דאָס מיינונג דער פֿון וואָס ער האָט אָהן געכאַפּט אים. איז קענטיג. בעוויל אים האָט פֿערדראָסען פֿאַר וואָס מען האָט זיך מיט אים געפֿאָרט מיט שאַנד. ניט נאָך זיין עהרע:

מעשה וואָס עס שטייט פֿערשריבען אונ פּינקס פֿון דער שטאָט מוש. היינו עס איז דאָרט געקומען אַאָרימאַן אונ הקדש אַריין ערב יום כפור. אונ ער איז פּלוצלינג קראַנק געוואָרען אונ איז געשטאָרבען איז ערב יום כפור קיין צייט ניט געוועזין זיין רעכט צו טוהן האָט ער גימוזט ליגין

נשתקעו האנשים בשינה ואח״כ כאשר נתעורו משינתם ראו כי המת איננו ולא נתודע איה הוא עד היום הזה ואח״כ שלחו שאלות ותשובות להרבנים הגדולים אם נזכר מאורע כזו בשום ספר והשיבו כי נעלם מהם דבר זה ולא נמצא בשום ספר כן כתוב בפנקס דמוש וזה ברור :

מעשה מה שאירע בעיר הלוסק שהיה שם איש אחד פשוט רק שהיה ירא ה׳ ולא היה ביכלתו להבין בספרים כלל ונסע על הקיץ לבאברויסק אולי יזדמן לו מה להרויח שם והשכיר את עצמו לאיש אחד להיות נוטר אילני מאכל העושים פירות שלא יגנבו מהם הפירות וכמה וכמה אילנות היה שם והיה דרכו לומר תהלים בע״פ והאילנות הנ״ל היו רחוק מהעיר והוא היה נוטר יחידי שם פעם אחד בלילה התמרמר את עצמו בבכיה באמירת תהלים בקפיטל למנצח על אילת השחר וישן מתוך בכייתו ועיקר הבכייה שלו היתה על מה שלא זכה לחכמה התורה וטבע של החיצונים היינו הקליפות ר״ל להתדבק באיש עצב ויתעור משנתיה והנה שני אנשים עומדים לנגדו זקנים ונשואי פנים ויאמר האחד אני משה רבכם והשני אמר אני אליהו הנביא ויאמר להם למה באתם אלי ויאמרו לו שמענו את בכייתך שבחפצך שיהיה לך יד בחכמת התורה לכן באנו אליך ללמוד אתך וכן נבוא בכל לילה ולילה ללמוד אתך ואחר שתוכל ללמוד אזי תקשיב לדברינו לכל אשר אנו מצוים אותך אז תהיה מאושר מאוד וילמדו

לזינגען איבער יום כפור האט מען יום כפור ביינאכט געשיקט מענטשן מען זאל איהם היטין אזוי ווי עס דארף צו זיין. זענען דיא מענטשען ביינאכט אנטשלאפען געווארען דער נאך האבען זייא זיך אויף געחאפט איז דער טויטער נישט געוועזען. האט מען איהם געזוכט אונ ער איז נישט דא ביז דעם היינטיגען טאג דער נאך האט מען אוועק געשיקט צו רבנים צו עס געפינט זיך אזא מעשה אונ ספרים האבען זייא צוריק געשריבען אז אונ ערגיץ געפינט זיך נישט אזעלכע זאך זייא וויסען נישט וואס דאס קאן זיין אונ דאס איז אנגעוויסע זאך עס שטייט אזוי אונ פנקס :

מעשה וואס עס האט זיך געטראפען אונ דער שטאט הלוסק דארטין איז געוועזען איין פראסטער מענטש ער האט גאר נישט געקענט לערנען נאר ער איז געוועזען זייער איין פרומער מענטש איז ער אוועק געפאהרען אויף דעם זומער קיין באברויסק טאמער וועט זיך איהם עפיס מאכען פער־דינסט האט זיך איהם געטראפען צו היטין איין גארטין פון פירות נעבין באברויסק פלעגט ער אליין צו היטין איין מאהל ביינאכט האט ער געזאגט תהילים אויף דעם קול אונ האט זיך זייער שטארק צו וויינט אונ תהילים אונ וואס איז געוועזען זיין מיינונג דאס וואס ער קאן נישט לערנען. אונ עס איז בעוויסט אז צו טרויריקייט טשעפיט זיך נישט קיין ניטם וויא ער איז אנגעשלאפינט געווארען האט מען איהם אויף געוועקט האט ער זיך אויף געחאפט זעהט ער עס שטייט נעבין איהם צוויא אלטע לייט מיט שיינע פנימער ריפט זיך אהן איינער צו איהם איך בין משה רבינו אונ דער אנדערער זאגט איך בין אליהו הנביא אונ מיר האבען געהערט אז דוא האסט זייער געוויינט וואס דוא קענסט נישט לערנען זענען מיר געקומען דיר זאגען אז

ספר הזהר אתו כמו חצי שעה באמצע הלילה וכן יעשו בכל לילה. ויהי ככלות הקיץ בתחילת החורף כאשר כלתה אצלו שמירת האילנות אזי חזר לעירו להלוסק. וגם שם היו באים בכל לילה ללמוד אתו ספר הזהר ומקומו היה להתפלל בבהמ"ד של ר' אשר ז"ל ושם היו לומדים תורה. פעם אחת היתה מחלוקת בין הלומדים במקום אחד בפשט דברי הזהר והאיש הנ"ל היה מקומו אצל התנור כדרך הפחותים. ויהי כאשר שמע שהם מפלפלים בפשט דברי הזהר וילך אליהם ויאמר רבותי שמעוני ואף אני אענה חלקי בפשט דברי הזהר ויאמר להם הפשט ויראו הלומדים כי הפשט רחוק מאוד מן האמת רק התפלאו על ידיעתו בזה אשר הם היו יודעים אותו מכבר כי הוא עם הארץ ולא היה לו שום ידיעה לקרוא בספרים כאלה: ועוד פעמים אירע כזאת ויאמר להם ג"כ פשט רחוק מן האמת ומקומו היה בבהמ"ד של ר' אשר ז"ל והגבאי דשם הוא בנו ר' זלמן נ"י והוא מופלג גדול והוא דר בבהמ"ד שהיה לו שם מקום דירה עבור ב"ב פעם אחת בשבת אחר התפילה הלכו כל העם לאכול סעודת הצהרים כדרכם והאיש הנ"ל לא הלך לאכול אך בכה במרירות לב והאיש ר' זלמן אחרי כי שם ביתו ראה כי הוא יושב ואינו הולך לסעוד ובוכה במרירות אזי שאל את פיו שיודיעו שורש דבר על מה זה ועל מה זה ויספר לו כל אשר קרהו כנ"ל רק עד כה הייתי סובר שקדושים המה באמת והא' משה רבינו והשני הוא אליהו

אלע נאכט וועלין מיר קומען מיט דיר לערנען און אז מיר וועלען דיך שוין אויס לערנען וועסט דיא דאמאלס זיין גליקליך. נאהר דיא זאלסט אונז פאלגען און ער האט געמיינט אז זייא זענען אמת'דיקע הייליגע מענשין צום סוף זעגען זייא געוועזען רשעים זייא פלעגען צו איהם קומען אלע נאכט און פאר פרייען און האבען מיט איהם גילערנט ספר הזהר נאהר זייא פלעגין מיט איהם לערנען פאלשע פשטים זייא האבען מעהר נישט געדארפט נאהר איהם איידיל מאכען דעם קאפף און אז עס איז געקומען ווינטער איז ער צוריק געקומען קיין הלוסק פלעגען דיא צוויא אלטע אויך קומען צו איהם אלע נאכט לערנען מיט איהם און ספר הזוהר איין מאהל האבין זיך דיא לומדים פון בית המדרש גיקריגט און אפשט פון א שטיקיל זוהר איז ער צוגעגאנגען און ער האט געזאגט אפשט האבען זייא אהן געהויבען צו לאכען ווייל דער פשט איז געוועזען זייער קרום נישט אמת האבען זייא זיך זייער געחידושט וויא קומט דאס צו איהם זייא דאבען איהם געקענט פאר איין פראסטען מענטש וויא אזוי ווייסט ער אפילו עפיס און זוהר אזוי האט זיך געמאכט עטליכע מאהל אז ער האט זיך צווישן געמישט און ווען ער האט זיך אהן געהויבען איז איין געוועזען קרום און זייא האבען זיך אויף דעם נאהר נישט געקענט פאר וואונדערען און דער יוד דאט געדאווענט אין ר' אשר'ס בית המדרש און דארטען איז געוועזען איין גבאי ר' אשרס א זוהן ער הייסט ר' זלמן און ער וואוינט אין בית המדרש דארטען איז דא פון זיינט וועגין איין דירה. איין מאהל שבת אז אלע מענטשין זענין אהיים גיגאנגין פון דאווענען עסין און דער מענטש איז פערבליבען און בית המדרש און וויינט מיט ביטערע טרערין איז ארבן געגאנגען דער גבאי

ר'

הנביא אך בלילה הזה הבנתי שהמה מהחצונים מהקליפות ר"ל וישאל לו איך הבנת ויאמר לו כי אמרו לי בלילה הזה שאדליק נר שצריכים להלימוד ולא אביתי כי אמרתי להם ששבת היום ואמר לי אחד אני משה ר' ואני אומר שמותר אתה להדליק ואתה אומר שאסור והשני אומר ג"כ אני אליהו הנביא ואני אומר לך שמותר אתה להדליק ואתה אומר שאסור ואעפ"כ לא אביתי להדליק ויכו אותי בכל זאת לא הדלקתי וידליקו המה ולמדתי אצלם אבל עתה אני מבין כי המה מהחצונים ומבקור הטומאה ר"ל [ולכן לא למדו אתו פשוטים ישרים ואמיתים רק רחוק מן האמת אחרי שהם מעלמא דשיקרא מכוחות הטומאה ר"ל] ועתה שאל עצה מר' זלמן נ"י הכל מה לעשות עתה ויאמר לו ר' זלמן הנ"ל שילך ויספר זאת לפני הגאון ר' מנחם מענדיל ז"ל שהיה אז אב"ד בהלוסק ואח"כ נתקבל לסלוצק שם ר"מ והוא הנקרא בפי כל ר' מענדיל סלוצקער ז"ל אזי הלך האיש הנ"ל ושאל עצה מהגאון הנ"ל וידוע שרבני האשכנזים אין להם חלק בנסתרות. ויהי כאשר שאל את פיו נתן לו עצה פשוטה שבאוהו לילה של מוצאי שבת הבא ילין בבהמ"ד הנ"ל ושם יהיו נעורים עשרה לומדים מופלגי תורה ושופר יהי' מוכן להם וכאשר יבאו החיצונים הנ"ל להאיש בבהמ"ד אזי יעמדו הלומדים על רגליהם ויכריזו עליהם בחרם חמור כחרם יהושע בן נון שלא יהיה להם שום שייכות להאיש הנ"ל כלל וכלל ויתקעו בשופר וכך היה

ר' זלמן פון זיין דירה אונ בית המדרש ארײַן אונ האט איהם געפרעגט וואס ווײַנסט דיא אונ גײַכט נישט א הײַם עסען מיטאג האט ער איהם דער צײַלט דיא גאנצע מעשה וויא זײַא קומען צו איהם אלע נאכט לערנען אונ ביז דיא נאכט האב איך געמײַנט אז זײַא זענען הײַליגע מענטשען אז אײַנער איז משה רבינו אונ דער אנדערער איז אליהו הנביא נאהר הײַנטיגע נאכט זענען זײַא געקומען אונ איך האב הײַנטיגע נאכט נישט אהן געריײַט קײַן לעכט וואס עס זאל ברענגען אײַן גאנצע נאכט אונ זײַא זענען געקומען אונ שטוב איז געוועזען פינצטער האבען זײַא מיך געהײַסען אהן צינדען אײַן לעכט האב איך זײַא געזאגט מען טאהר נישט עס איז שבת רופט זיך אהן אײַנער איך בין דאך משה רבינו אונ איך זאג אז מען מעג אהן צינדען אײַן לעכט מן הסתם מעג מען אונ דער אנדערער רופט זיך אהן אז איך בין אליהו הנביא איך זאג אז מען מעג מן הסתם מעג מען אונ איך האב דאס אלעס נישט געהערט אונ האב נישט געוואלט אהן צינדען דיא לעכט איהם שבת האבען זײַא מיך געשלאגען איך זאל אהן צינדען אונ איך האב פארט נישט אהן געצינדען האבען זײַא אלײַן אהן געצינדען אלעכט אונ איך האב מיט זײַא געלערינט נאהר יעצט פאר שטײַא איך שוין אז דאס איז נישט קײַן הײַליגע מענטשען ווײַל זײַא האבען מיך געהײַסען אהן צינדען אלעכט אים שבת מן הסתם זענען זײַא רשעים דאריבער ווײַן איך אונ גײַה נישט עסען. אזוי האט ער דער צײַלט פאר דעם גבאי ר' זלמן אונ ער האט בײַא איהם געפרעגט אײַן עצה וואס צו טוהן האט ר' זלמן איהם געהײַסען גײַן צום רב אונ פרעגען בײַא איהם וואס צו טוהן אונ דאמאלס איז געוועזען רב אונ הלוסק הגאון ר' מנחם מענדיל סלוצקער ז"ל איז ער גיגאנגין

כי באותו הלילה נתועדו הלומדים בבהמ"ד של ר' אשר ז"ל והגבאי ר' זלמן
הנ"ל היה ג"כ עמהם ועסקו בתורה כמעט עד חצי הלילה והאיש הנ"ל שכב שם
על הספסל ופתאום התעורר משינתו בבהלה ויאמר להלומדים החיצונים הללו
עומדים לנגדי ותובעים אותי שאלך ללמוד עמהם אזי עמדו כל הלומדים על
רגליהם ויחרימו אותם כנ"ל ויתקעו בשופר וברחו החיצונים הנ"ל כמטחוי קשת
ומאז והלאה לא באו אצלו רק שפעם אחד נראה לו דרך חלון ויאמרו לו למה
לא הפצת להיות מאושר בארץ ושוב לא ראה אותם כל ימיו חייו. והלומדים
הנ"ל אשר היו נעורים באותו הלילה המה ספרו לי המעשה הזה: מהמעשה הזאת
נוכל לידע כי שיטת המינים הוא שקר מוחלט שהם אומרים שלא יוכל לחיות
דבר נגד חוקי הטבע ומהמעשה הזה נוכל להבין שיש כמה דברים בעולם
שהמה נגד חוקי הטבע גם נוכל ללמוד מזה אמיתות תוה"ק כמה הוא כוחות
הקרושה מתגברים על כוחות הטומאה אשר החרם שלנו זיה בו כח להגרש
אותם:

מעשה שאירע בזודע אשר שמעתי מכמה וכמה אנשים חשובים מאוזרע וכולם

געגאנגען פרעגען דעם רב האט איהם
דער רב געענטפערט ער זאל צו נויף
ריפען מוצאי שבת קודש ביא נאכט
א מנין מענטשען לומדים זיא זאלען
זיצען ביא נאכט אונ לערנען אונ
בהמ"ד אונ דיא זאלסט אויך זיין אונ
בית המדרש אונ דיא מענטשען זאלען
האלטען ביא זיך איין שופר אונ אז
דיא צוויא אלטע ווערען ארבן קומען
צו דיר ביא נאכט לערנען זאל דאס
נאנצע מנין לומדים זיא לייגען אונ
חרם אריין אונ זיא זאלען בלאזען
שופר וועלען זיא שוין מעהר צו דיר
נישט קומען אונ אזוי האט מען געטוהן
מען דאט צו נויף גענומען א מנין
מענטשען לומדים אונ בית המדרש
פון ר' אשר אונ דער גבאי ר' זלמן
איז אויך געזעסען אונ דעם מנין אונ
זיא זענען געזעסען אונ געלערענט
אונ דער מענטש האט געבען זיא
געשלאפען אויף איין באנק אונ מיטען
דער נאכט האט ער זיך אויף געהאפט
אונ ער האט געגעבען א געשריא אט
זענען זיא דא זיא רופען מיך לערנען
האבען אלע לומדים א געשריא געטוהן
איהר זענט אונ חרם אונ טארט צו
איהם מעהר נישט קימען אונ זיא
האבען געבלאזען שופר זענען זיא
אנטלאפען געווארען אונ זענען שוין
מעהר נישט געקומען צו איהם נאר
איין מאהל האבען זיא זיך כעוויזען
צו איהם אונטער דעם פענצטער זיא
האבען איהם געזאגט דיא האסט נישט
געוואלט זיין גליקליך אונ פון דאמאלס
אהן האט ער זיא שוין מעהר נישט
געזעהן דער פון קאן מען פאר שטיין
אז עס איז פערהאנדען אסאך זאכען
וואס איז איבער דער טבע אונ ווירער
קען מען פאר שטיין ווי ווייט דיא
כוחות פון צדיקים זענען שטארקער
ווי דיא כוחות פון רשעים אז דער
חרם פון קדושה האט זיא נעקאנט
פערטרייבען. דאס האב איך געהערט
פון גבאי ר' זלמן אונ פון נאך מענטשען
וואס זיא זענען געוועזען אונ דעם
מנין וואס זיא האבען זיא נעלייגט
אונ חרם אריין:

מעשה וואס עס האט זיך געטראפען
אונ אוזרע אונ איך האב
געהערט פון עטליכע חשובי מענטשען
פון

ספרו לי בסגנון אחר היינו כי שם היה אפיקורוס אחד שלא היה מאמין בשום דבר גם היה שם שמש דמתא אשר הוא היה ממונה לקרוא לאנשים על איזה שמחה שיזרמן בעיר וממילא מובן שאיש כזה היה רגיל לטעום על השמחת י"ש לכן היה רגיל מעט בשתיית הי"ש רק זולת זאת היה הולך בדרך ישרה כדרך כל איש ישראל אח"כ שבק השמש הנ"ל חיים לכל חי אח"כ היה דרכו של האפיקורוס הנ"ל שבכל מקום עמדו בין האנשים היה מזכיר את שם השמש הנ"ל לגנאי ולהתלוצץ מעליו ולהזכיר שמו ולאמר אולי אתה חפץ עתה לשתות י"ש ובכל שעה היה מורגל על לשונו שמו של הנפטר הנ"ל ולהתלוצץ מאתו אח"כ נולד לו ילד אזי בלילה לקח נר בידו ועלה על העלייה לקחת משם מטה קטנה עבור הילד הנולד ומצא כי אותו האיש ר' יעקב שמש שוכב בהמטה קטנה לבוש בתכריכיו והאפיקורוס הנ"ל אחרי אשר היה אביר לב מאוד אזי אמר להשמש יעקב שמש צא מהמטה ויקם ר' יעקב שמש מהמטה ועמד לנגדו ויקח האפיקורוס הנ"ל את הנר ויושט לו בפניו בכל זאת הקריב השמש הנ"ל אליו והתחיל האפיקורוס הנ"ל ללכת לאחוריו ולהשמט מאתו עד שהגיע להארובה שמשם יורדין למטה והוא היה אז בהול כי הילוכו היה דרך אחוריו כי פניו היתה אל מול פני השמש לכן לא ראה את הארובה ונפל שמה לארץ ונתרסק

פון אונזרע האָבען מיר אַלע דער ציילט אויף איין אויפן. היינו דאָרטען איז געוועזען איין אַפּיקורוס איין אויס געלאַסינער מענטש וואָס ער האָט נישט געגלייבט אונ קיין שום זאַך אונ דאָרטען איז געוועזען איין שמש ער האָט געהייסען יעקב שמש וואָס ער פלעגט דאָרטען רופען אויף אַלע שמחות וואָס מאַכט זיך אונ שטאָט. פאַר שטייט מען אַז אַזאַ מענטש איז געוואוינט צו אַביסיל בראָנפען שטענדיג נאָר אונ אַלע זאַכען איז ער געוועזען איין ערליכער יוד ווי אַלע יודין דער נאָך איז דער שמש געשטאָרבען האָט דער אַפּיקורוס. דער לין אָהן געהויבען צו מאַכען ליצנות פון איהם היינו ווי ער פלעגט שטיין מיט מענטשען אונ רעדין פלעגט ער אַלין שפּעטען מיט ליצנות אונ ער פלעגט זאָגען יעקב קום נעם אַביסעל בראָנפען ער פלעגט עהם נאָהר פון מויל ניט אַרויס לאָזען זו: אַזוי איז געוועזען אַ היפשע צייט דער נאָך האָט דעם אַפּיקורוס ווייב געהאַט אַ קינד האָט ער געדאַרפט האָבען אַ וויג בעטיל פאַר דעם קינדס וועגען אונ בייא עם אויף דעם בוידים איז געוועזען אַ וויג בעטיל דאָס איז געוועזען בייא נאַכט האָט דער אַפּיקורוס גענומען אַ ליכט אונ איז אַרויף געגאַנגען אויפן בוידים אַראָפּ נעמען דאָס וויגעלי האָט ער דער זעהן אַז יעקב שמש ליגט אונ וויגאַלי אונ ער איז אָהן געטאָהן אונ תכריכים אונ דער אַפּיקורוס איז געוועזין אַשטאַרקער מענטש זאָגט ער צו איהם יעקב נייא אַרויס פון דער וויג איז ר' יעקב אַרויס געגאַנגען פון דער וויג אונ האָט זיך געשטעלט אַקעגין איהם האָט דער אַפּיקורוס גענומען דאָס ליכט אונ שטופּט איהם אונ די אויגען דער ר' יעקב איז צו איהם נעענטער צו געגאַנגען האָט ער האָט איהם געשטופּט מיט דעם ליכט אונ די אויגען פון דעסט וועגין איז ר' יעקב צו איהם צו גיגאַנגין אַלע מאָהל נעהנטער. האָט זיך דער אַפּיקורוס אָהן געהויבען אָבצוריקען

פון

אבריו ונפל מזה למשכב וחלה שני שבועות וספר זאת המאורע לפני כל מבקריו ואח״כ שבק חיים לכל חי:

שער החלומות בענין החלומות צ״ע לישבם דבמס׳ גיטין דף נ״ב פרק הגמ׳ דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין ובכמה מקומות מוכח דיש חלומות המתקיימים כמו חלומותיו של יוסף הצדיק ושל שר המשקים ושל פרעה וכמה חלומות של פרק הרואה שמצינו שנתקיימו גם אמרו שם בגמ׳ חלום של שחרית מתקיים גם הרשב״א ז״ל בתשובתו בסימן תפ״ג העיד שכל מה שאומר לו אביו בחלום נתקיים בו ואירע לו כמו שאמר לו אביו והאמת נלפענ״ד כי מה שאמרו בגמ׳ דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין היינו לענין דינא הלכה למעשה אין לסמוך על החלום משום שעל פי רוב החלומות שוא ידברו אבל

פון אונטער ווילעבין איז ער גענאנגען אראונטער ביז וואגען ער איז געקומען צו דעם לאך וואס מען גיט דארך איהם אויף דעם בוידים אריף אונ ער איז אונטער ווילעבין א קלאפ געפאלען פון דעם בוידים האט ער זיך שטארק צו שלאגען אונ ער איז געוועזען קראנק צוויא וואכען דער נאך איז ער געשטארבען אונ פאר דעם טויט האט ער דער ציילט דיא זאך וואס עס האט זיך איהם געטראפען פאר דיא אללע מענטשען וואס זענען געגאנגען איהם מבקר חולה זיין:

יעצט וועל איך אבך דער ציילען דעם אונהאלט פון דיא חלומות וואס עס חלומט זיך דעם מענטש אונ דער גמרא גיטין שטייט אז פון חלומות קומט ניט ארויס קיין גוטס אונ קיין שלעכטין פון דעסט וועגין געפינען מיר אונ א סך ערטער אז עס איז פער האנדען א סך חלומות וואס זיא ווערען מקוים דיא חלומות פון יוסף הצדיק אונ פון דעם שר המשקים אונ פון פרעה. אונ וויא פיעל חלומות וואס עס שטייט אונ פרק הרואה וואס זייא זענען מקוים געווארען אויך שרייבט דער ספר רשב״א אונ סימן תפ״ג אז איין וואס זיין פאטער האט איהם געזאגט אונ חלום איז אלטין מקוים געווארען. נאר דער אמת געפעלט מיר צו זאגען אז וואס דיא גמרא זאגט אז דיא חלומות זענען גאר ניכט איז גאר אקעגען טוהן א דין דארף א חלום דאס טוהט מען ניכט ווייל טאמער איז דער חלום פאלש ווארען צום מיינסט זענען דיא חלומות ליגענר, נאר א מאהל טרעפט זיך אז עס חלומט זיך א אמת׳ע זאך, וואס עס ווערט מקוים דאריבער אז עס חלומט זיך אשלעכטע זאך ה״ו דארף דער מענטש בעטען דעם השי״ת ער זאל דעם חלום פאר קערען צו גוטען אונ איך האב געזעהן אז דיא מפרשים פון מדרש ברענגען פון ירושלמים וועגען אז א מענטש איז זיך מצער אויף א זאך אונ דער נאך זעהט ער אזא זאך וואס עס בעווייזט אויף דער זאך וואס ער דארף האבען ווערט דאס מקוים, אונ אז מען וויל קלערין ווער דער ציילט דאס דעם מענטש אונ חלום איז אזוי. פראסטע חלומות פאלטשע איז אדער פון דיא מחשבות וואס דער מענטש קלערט בייא טאג חלומט זיך דאס בייא נאכט אונ אנדערע חלומות איז דארך א שד. אונ אמת׳ע חלומות איז אמייל דארך א מלאך אונ אמייל זענען דארך דיא נשמות פון דיא מתים וואס זענען געשטארבען זייא קומען אראפ צו זייערע

קיום

לפעמים מתקיים החלום וג"מ כזה שצריך האדם לבקש עליו רחמים גם ראיתי שמפרשי המדרש מביאים מירושלמי שאם אדם מצטער על איזה דבר ואח"כ רואה בחלומו ע"ז הענין אזי הוא מתקיים וכשתחקור מי הוא המגיד בחלום הוא כך לפענ"ד החלומות שהם שוא המה מהרהורי דלבא ולפעמים ע"י שד והחלומות האמיתיות יש מהן שע"י מלאך ויש מהן שע"י נשמות הצדיקים שכבר מתו שהמה מגלין לקרוביהן ענינים כמו שתראה מהמעשיות שאביא בעה"י:

מעשה שאירע בנאווהארדאק שידעתי זאת בברור ששמעתי מכמה אנשים נאמנים בפנגון אחד ומאיש אחד שמעתי שאביו של זה האיש הנ"ל ספרה לו היינו שבשם הי' איש אחד יודע נגן אשר הוא עתה ש"ץ בקהילה גדולה וחלה האיש הנ"ל על שפתיו חולי הנקרא ראק ר"ל והיתה החולי הולכת ומתגברת עד שנואשו הרופאים של נאווהארדאק מלרפאותו ואמרו לו שאין לו שום תרופה למחלהו זולת אם יבא לפני הרופאים דקארעטיא ויתיעצו על אודותו ואמרו לו שאין תרופה למחלתו זולת שיחתכו הבשר החי שעל שפתיו רק שהוא בסכנה גדולה אולי ימות תחת ידיהם לכן בקשו מאתו שיתן להם כתוב ותחום שאם אולי ימות תחת ידיהם לא יהי' להיורשים שלו עליו שום טו"מ ויתן להם כתוב וחתום ויאמרו אליו שיבאו אליו בבקר בטרם שיש רעש בחוצות ויחתכו את הבשר החי שעל שפתיו והבשר החי היתה כ"כ מתגדלת ר"ל עד שלא היה יכול להת לתוך פיו שום מאכל זולת משקה היו שופכים לתוך פיו ע"י שפופרת קנה חלול וגם לא היה יכול לדבר זולת לרמז ברמיזה והיה על אכסניא שלו חדר מיוחד לבורו ואמו הזקנה היא היתה עמו ותשרתהו וישן ברוב עצב

קרובים און זיא זענען זיא מודיע זאכען און איך וועל דא איה"ש שרייבען אמתע מעשיות פֿון חלומות וואס איך ווייס אז דאס איז אמת:

מעשה וואס עס האט זיך געטראפֿען און דער שטאט נאווהארעדאק

און איך האב דאס געהערט פֿון עטליכע מענטשען וואס זיא ווייסען אז דאס איז אמת און איינער האט געהערט פֿון דער מוטער פֿון דעם מענטש וואס איהם האט זיך געטראפֿען דיא מעשה. דהיינו דארטען איז געוועזען א חזן וואס ער איז קראנק געווארען אויף זיין ליפ עס האט זיך איהם געמאכט א ראק אויף דער ליפ ר"ל. האט זיך דיא קראנקהייט אזוי אזוי מאהל נערגעסערט אז דיא דאקטורים פֿון נאווהארעדאק האבען איהם שון געזאגט אז זיא קאנען איהם נויט העלפֿען נאר ער זאל פֿארען קיין ווארשא. און דער אקארעטניע אפשר וועלען זיי איהם קאנען העלפֿען איז ער געפֿארען קיין ווארשא. ווי ער איז געקומען קיין ווארשא האבען דיא דאקטורים פֿון דעם אקאדעמיע געזאגט אז עס איז צו איהם קיין שום רפואה ניט דא נאר מען דארף איהם מאכען א אפעראציע האבען זיא איהם געזאגט אז ער זאל זיך אונטער שרייבען אז טאמער שטארבט ער זאלין זיינע יורשים ניט האבען קיין טענה צו זיא האט ער זיך אונטער געשריבען און זיא האבען דאס גיפ געזיינט אויף מארגען פֿריא זאלען זיא קומען מאכען דיא אפעראציע און דער חולה איז איינגעשטאנען און אין דאמעל איין און אבגעזונדערען צימער און זיין אלטע מוטער האט איהם באדינט איז ער ביא נאכט אנטשלאפֿען

ישנו ויחלום והנה אבי אביו אשר מת מכמה שנים בא אליו והביא לו עשבים ויתן לו בידו ויקפוץ את אגרופו ויאמר לו שישים את העשבים אלו לתוך כלי כוס זכוכית וימלאנה מים וישתה ויהער משינתיה והנה העשבים הוא אוחז בידו אזי מיד העיר את אמו משינתה והראה לה העשבים האלה ויאמר לה ברמיזה שתתן לו כוס מלא מים וישם את העשבים וישתה אתהמים ע״י שפופרת הנ״ל ותיכף כששתה את המים אזי נתקטן הבשר חי שליש ואח״כ שתה עוד שני פעמים והנה שבה כבשרו ונרפא החולי בשלימות ובבקר באו הרופאים חכמי הקאדעמיא וראו והנה נרפא הנגע ויתפלאו ע״ז מאוד מה טיבו של הענין ויספר להם את כל המאורע ויאמרו לו שיראה להם את העשבים האלו וירא לנפשו להראות להם מפני שאבי אביו הזהיר אותו בחלום שיניח את העשבים האלו על קברו פן לא יחזירהו לו ויראם עשבים אחרים ויאמר להם כי הוא זה והאיש הנ״ל הוא עתה ש״ן במקומות הרחוקים:

אנגעשװאָלען געװאָרען מיט גרױס אומעטיקײט איז איהם געקומען צום חלום זײן זײדע זײן פאָטערס פאָטער אונ ער האָט איהם געבראַכט אַגרעזעל אונ האָט איהם אַרײַן געלײגט אונ דער האַנד אַרײַן אונ האָט איהם פאַר מאַכט דיא האַנד אונ ער האָט איהם געזאָגט אַז ער זאָל דאָס אַרײַן טוהן אונ אַגלאָז װאַסער אונ אױס טרינקען דאָס װאַסער דער נאָך זאָל ער װײַטער אָהן גיסען מיט װאַסער אונ אױס טרינקען אונ דער נאָך נאָך אַבן מאָהל אַזױ זאָל ער טוהן דרײַא מאָהל װעט ער װערען געזונד דער נאָך האָט ער זיך אױף געחאַפּט פון דעם שלאָף אונ דאָס גרעזעל איז געװעזען בײַא איהם אונ דער האַנד האָט ער אױף געװעקט זײַן מוטער אונ ער האָט איהר געזאָגט אָפען װינק אַז זיא זאָל איהם דער לאַנגען אַגלאָז װאַסער האָט ער דאָס גרעזעלע אַרײַן געלײגט אונ דעם װאַסער אונ ער האָט דאָס אױס געטרינקען דאָרך אַליקע מיט אַרערל װאָס מען פלעגט איהם אַרײַן גיסען אונ האָט אַרײַן װאַרען עסען האָט ער גלײַך געקאָנט נאָר געטראַנקען פלעגט מען איהם גיסען דאָרך אַ זײַערל אונ האָט אַרײַן האָט מען איהם אַרײַן גינאָסען דאָס גלאָז װאַסער װאָס דאָרטען האָט זיך געװײַקט דאָס גראָז איז באַלד געװאָרען מיט אײַן דריטעל קלענער דיא ליפּ דער נאָך האָט ער נאָך אַמאָהל אײַן געװײַקט דאָס גראָז אונ אַגלאָז װאַסער אונ ער האָט װידער אױס גיטרינקען אַזױ האָט ער געטוהן דרײַא מאָהל איז געװאָרען דיא ליפּ געזונד װיא פריער. דער נאָך אונ דער פריא זענען געקומען דיא דאָקטורים פון דער אַקאַדעמיע האָבען זײ איהם געפינען אַז ער איז שױן געװעזען געזונד האָבען זײא זיך דערױף זײער פאַר װוּנדערט האָבען זײא איהם געפרעגט װאָס איז דאָס פאַר אײַן מעשה האָט ער זײא דערצײלט דיא גאַנצע געשיכטע האָבען זײא איהם געהײסען אַז ער זאָל זײא װײַזען דאָס גראָז האָט ער זײא מורא געהאַט צו װײַזען טאָמער װעלען זײא איהם ניט אָב געבען אונ זײַן זײדע האָט איהם געזאָגט אונ חלום אַז ער זאָל לײגען דאָס גראָז בײַא איהם אױף דעם קבר איבער דעם האָט ער געװיזען דיא דאָקטורים אײַן אַנדער גרעזיל אונ ער האָט זײא געזאָגט אַז דאָס איז דאָס גראָז. אונ דער מענטש איז

יעצט

מעשה מה ששמעתי מאיש אחד ת״ח וירא ה׳ מו״ה ר״י ששמע מר׳ ראובן נ״י אשר אני מכיר את ר׳ ראובן הנ״ל ג״כ שהוא איש פשוט ואינו למדן רק שהוא י״א ותשוקתו להתחבר עם אנשים ת״ח ויראי ה׳ ובימי עלומיו היה בעל עגלה עם שלשה סוסים והיה מתפרנס מזה וידוע המנהג של בעלי עגלות דליטא טרם שנתהוה המסלת הברזל שהיו כבלים כל ימיהם בנסיעות רחוקות ועל הדרך שר׳ ראובן הנ״ל היה צריך ליסע שם היה בעל אכסניא אחד אשר היה ת״ח מופלג והאיש ר׳ ראובן הנ״ל אשר תשוקתו תמיד להתקרב אל ת״ח היה מתארת תמיד אצל בעל אכסניא הנ״ל פעם אחד בעש״ק היה רחוק מהאכסניא הנ״ל וימהר את סוסיו לבוא אל האכסניא הנ״ל על ש״ק כדי להנות מהאיש הת״ח הנ״ל ויבא להאכסניא ע״ש קודם חשיכה ושם היה להקת אורחים נכבדים ע״ז השבת וקודם חשיכה כאשר הדליקו נירות הדליק בבית נר אחד גדולה שיכפיק על כל הלילה כדי שיוכל הבע״ב ללמוד שם ויהי בלילה אחרי אכלם ערכו מקום לשכיבה עבור הסוחרים לפני כל אחד ואחד לפי כבודו ולפני ר׳ ראובן הנ״ל לא היה מקום לשכיבה ואז היה זמן הקיץ ויאמר לו בעל הבית כי שני אנשים חייטים עושים מלאכה אצל אדון החצר והם ישנים בבית דירה של מסגוא היינו [אסטארעלי מיט הייא] השייך לאדון החצר לכן יעין לו שילך גם הוא לישן שם וילך ר׳ ראובן נ״י וישכב שם עם שני האנשים החייטים הנ״ל ויהי כאשר התחיל לישן חלם לו והנה בא אליו אביו זקנו אשר מת מכמה שנים

יעצט אַ חזן און אַ ווייט אָרט :

מעשה וואס מיר האט דער ציילט מיינס אַבעקאַנטער וואס ער איז אַ גרויסער נאָטס פאָרכטיגער מענטש וואס ער האט געהערט פון אַפרומען מאַן ר׳ ראובן נ״י וואס עס האט זיך געטראָפען. ער איז אַפּראָסטער מענטש ניט קיין לערנער נאָר ער איז אַפרומער ירא און ער האט זיך ליב געהאַט צו בעהעפטען מיט אַזעלכען מענטש וואס ער קאָן לערנען. און דער יונגענד איז דער ר׳ ראובן געוועזען אַ בעל עגלה ער האט געהאַלטען דריי פערד און דער פון האט ער זיך מפרנס געוועזען און עס איז בעוואוסט דאס פורעכטס פון דיא בעלי עגלות פון דער ליטא איידער עס איז געוואָרען דער באַהן אַז זייא פלעגען זיך זאָמען און וועג אַ לאַנגע צייט איז געפאָרען דער ר׳ ראובן און וועג אַריין און אויפין וועג איז געוועזען איין נאַסט הויז וואס דער מענטש איז געוועזען אַגרויסער ת״ח אַלערנער און דער ראובן פלעגט וועלען אַלע מאָהל כדיא אים איין שטיין בעווייל ער זאָל קענין הנאה האבין פון דעם בעל הבית׳ס לערנין איין מאָהל פרייטיג איז ער געוועזען אונ וועג וייט פון דעם נאַסט הויז האט ר׳ ראובן פלייסיג געטריבען דיא פערד בעווייל ער זאָל קימען אויף שבת צו דעם נאַסט הויז איז ער געקומען צוא פאָרען אויף שבת און ערב שבת פאַר נאַכט האט מען אָן געצונדין אַגרויסע ליכט און שטיב עס זאָל זיך ברענען אַנאַנצע נאַכט בעווייל דער בעל הבית זאָל קאָנען לערנען כדיא נאַכט דער נאָך אַז מען האט אָב געגעסען האט מען געגעבען אַלע אורחים ערטער אויף שלאָפין נאָר עס איז געוועזען זייער אַכאַך אורחים איז פאַר דעם ר׳ ראובנין ניט געוועזען קיין אָרט וויא צו שלאָפין און דאס איז געוועזען

ויאמר לו קום לך מזה ויתער משנתיה וירא ויאמר אין זה כי אם שבאו גנבים לגנוב את סוסיו וימהר ללכת אל האכסניא וירא את סוסיו והנם בשלימות ויבטל את חלומו ויאמר החלומות שוא ידברו וילך שנית לישן שם עם הזמני הייטים הנ"ל, ויהי כאשר התחיל לישן שנית והנה אביו זקנו בא אליו שנית ויאמר לו קום לך מזה ויאמר בלבו עתה הוא בודאי שגנבים באו לגנוב את סוסיו וילך שנית אל האכסניא לראות את סוסיו והבעל אכסניא יושב ולומד בבית ויאמר לו הבע"ב למה זה עתה הולך כל שעה לבקר את סוסיך הלא בית הסוסים סגור ואני ער פה ולא ענהו ר' ראובן הנ"ל ויבקר שנית את סוסיו והנם בשלימות ויבטל שנית את חלומו וילך לישן שם שנית ויהי כאשר התחיל לישן והנה אביו זקנו בא אצלו ויאמר לו קום ברח לך מהרה מזה ויבהל מאוד ויקם וילך להאכסניא ויאמר להבעל אכסניא שבחפצו לישן פה אצלו על הספסל ויאמר לו שכב פה. ויהי כאשר שכב על הספסל טרם שהתחיל לישן והנה העטים

געוועזען זומער צייט האט דער בעל הבית געזאגט צו דעם ר' ראובן דא איז דא צוויא שניידערס וואס זייא ארבייטען ביא דעם פריץ און זייא שלאפען דא און הויף און אטאדאלע פון זייא דארט נייט לייגט אייך האט זיך דער בעל הבית געזעצט לערנען און ר' ראובן איז אוועק געגאנגען און דער סטאדאלע און האט זיך געלייגט שלאפען דא אין הויף מיט דיא שניידערס ווייא ר' ראובן איז אנטשלאפען געווארען האט זיך איהם געחלומט אז זיין זיידע וואס ער איז שוין לאנג טויט איז צו איהם געקומען און האט איהם געזאגט גייא אוועק פון דאנען האט זיך ר' ראובן אויף געחאפט האט ער געקלערט נעווים וויל מען גנבינען דאס פערד דארובער האט איהם זיין זיידע אויף געוועקט נעמט ער און גייט און נאכט הויז ארויין און גייט אקוק צו דעם פערד האט ער געזעהן אז דאס פערד איז דא איז ער געווארען ביז אויף זיך אליין קלערט ער זיך מיילא וואס עס חלומט זיך און איז וויטער צוריק געגאנגען און דער סטאדאלע אריין שלאפען ווייא ער איז ווידער אנטשלאפען געווארען איז זיין זיידע נאך אמאהל געקומען און האט איהם געזאגט גייא אוועק פון דאנען האט ער זיך ווייטער אויף געחאפט האט ער זיך געקלערט אז מען וויל געוויס גנבינען דיא פערד איז ער וויטער אוועק און אלטינג געגעבן צו דיא פערד און דער בעל הבית איז געזעסין און געלערינט רופט ער זיך אן צו ר' ראובן וואס גייט איהר ארויס אלליע מאהל היטען דיא פערד דיא שטאל איז דאך פארשלאסען און איך בין אויף זאגט ער אז עס פראנטוט זיך מיר אלליע מאהל און חלום זאגט דער בעל הבית נייט שלאפען און קלערט נאר נישט אויף קיין שום זאך איז ער וויטער אוועק געגאנגען שלאפען ווייא ער איז ווידער אנטשלאפען געווארן איז ווידער געקומען זיין זיידע צו חלום און זאגט צו איהם אנטלויף פון דאנען ווייא דיא קענסט האט ער זיך אויף געחאפט און האט זיך זייער דערשראקען און איז אוועק געלאפען צו דעם בעל הבית און שטיב אריין און זאגט צו איהם איך וויל דא שלאפען נעבין אייך זאגט דער בעל הבית צו איהם לייגט אייך דא אויף דעם בענקיל נעבין מיר איז ער אזוי געלעגין צו

רידערט

התקדרו בעבים ופתאום נשמע קול רעם גדול והרעם הנ"ל נפל לתוך בית מכפוא הנ"ל אשר השני היטים ישבו שם ונשרף הבית מכפוא עם המכפוא עם השני חייטים הנ"ל ור' ראובן הנ"ל ניצול מזה בהשגחת השי"ת. מהשני מעשיות הנ"ל נוכל להכיר השגחת השי"ת בעולמו ושבכל הוא עושה שליחותו ואמונת השארת הנפש כמובן:

מעשה מה ששמעתי מרב אחד ששמע מאדם נאמן שהיה בשעת מעשה היינו בעיר אחת סמוך לווילנא התקוטט רב אחד עם השו"ב דשם על שהכשיר שאלה אחת בענין אינוהא דוורדא אח"כ בלילה כאשר נרדם הרב מעט נדמה לו כאילו אחד אמר לו למה זה ערערת על השו"ב בשאלה הוורדא אמאי לא תסתכל בעצמך שאתה מלובש שעטנז אזי כשהתעורר לשנתיה התחיל לחפש בבגדיו אולי יש שעטנז ולא מצא אח"כ כשחזר ונרדם אזי נדמה לו שנית שאומרים לו כך כנ"ל אזי התעורר שנית משנתיה והזר לחפש שנית בבגדיו אולי יש שעטנז ומצא שהכובסת עשתה סימן בכתונת שלו במעט חוט צמר

רידערט אונ גיקלערט וואס קען דאס זיין פאר א סיבה דער וועל האט זיך דער היטעל אן גיהויבען צו וואלקינען אונ עס האט גיגעבען אקלאפ אדונער אונ דער סמאדאלע ארין וויא דיא שניידערס זענין גישלאפען אונ די כמאדאלע מיט דיא צוויי שניידערס זענין פארברענט גיווארין אונ ר' ראובן איז באשעריטעט גיווארען. פון דער מעשה קען מען פאר שטיין וויא וויט השי"ת גיט אכטונג אויף דעם מענטש אונ דעם גלייכען אז נאך דעם טויט קאן אויך דער מענטש עפיס העלפין מיט זיינעם זכות:

מעשה וואס איך האב גיהערט פון איין רב וואס ער האט גיהערט פון דעם מענטש וואס ער איז גיוועזין דערביי. אונ א שטאדט נעבען ווילנא האט דער רב פון דער שטאט זיך גיקריגט מיט דעם שוחט וואס ער האט כשר גימאכט אשאלה פון אדערין אונ אבהמה דאס איז די וואדרי וואס ווערט גירופין נגב ביא דער בהמה. ביא נאכט אז דער רב איז אנגשלאפין גיווארען האט זיך אים גיחלומט אז איינער זאגט צו אים פאר וואס האסטו די גהאט צו טוהן מיט דעם שוחט פאר דער ווארדע אזעלכע אדערין וואס עס איז ניט גיוועזין אקיראס פאר וואס קוקסטו ניט אויף דיר אליין וואס אונ דיינע קליידער איז דא שעטנז האט ער זיך אויף גיחאפט אונ ער האט אן גיהויבען צו זוכין אונ זיינע קליידער האט ער גאר נישט גיפינען האט ער זיך ווייטער גילייגט שלאפין האט ער ווידער גיזעהן אונ חלום וויא איינער זאגט אים דאס זעלבע פאר וואס האסטו זיך גיקריגט מיט דעם שוחט פאר דער ווארדע (אזעלכע אדערין) פאר וואס זעהסט דיא ניט וואס ביי דיר איז די קליידער איז דא שעטנז האט ער זיך ווידער אויף גיחאפט אונ ער האט אן גיהויבען צו זוכין אונ זיינע קליידער האט ער גיפינען אז אונ זיין העמד איז גיוועזין אן גינייט שטיקעל וואהל וואס דיא וועשין האט אן גינייט פאר א צייכין עס זאל זיך ניט פערביטען אויף אנאנדער העמד. אויף מארגען האט ער גישיקט רופען דעם שוחט אונ האט אים איבערגיבעטין אונ ער האט באר אללע דער צייט דיא גישעכטע:

מעשה

שתפרת בחילוקו כדי שלא תתחלף אצלו באחרת אזי למחר שלח לקרוא להשו"ב ופיים אותו וספר כל המאורע:

מעשה מה שסיפר לי מופלג אחד לדבר ברור מה שקרה בעירו באחד שבלע מחט ונתחב לו בגרונו וקראו לרופאים מובהקים ואמרו שצריכים לעשות לו ריפעראציע היינו לחתוך שם בגרונו וכששמע האיש הנ"ל אזי נבהל מזה וימאן בדבר אזי אמרו בני ביתו להרופאים שיעשו לו בע"כ וכששמע זאת האיש אזי ברח היערה שהעיר הזאת היא קרובה ליער אזי ברח שם והיה שם כל היום ובלילה בא לביתו וישכב על משכבו ברוב צער ויסורים ונרדם מעט אזי נדמה לו כאלו אחד אמר לו שפעם אחד קרה מקרה באחד שתחב לו מחט בגרונו אזי הניח את רגליו וגופו על דבר גבוה וראשו ופיו השפיל עד לארץ ורק בכח הרבה אזי יצא ממנו המחט ע"י כיחו וניעו. ועתה גם אתה עשה כך אולי יועיל לך אזי מיד הקיץ משינתיה והניח גופו ורגליו על המטה וראשו השפיל עד לארץ ורק בכח עד שהפליט את המחט מלוכלכת בהרבה דם וליחה אז קרא לכל בני ביתו והראה להם ונרפא ממחלתו:

מעשה מה שסיפר לי איש אחד מפוחאוויץ דבר ברור שקרה בעירו הנ"ל היינו ששם בפוחאוויץ היה אדם גדול בתורה ובמעשים והיה מכונה

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דער ציילט ארוכטינער מענטש וואָס ביי זייא אונ שטאָט האָט זיך גיטראָפען. א מענטש האָט איין גישלינגין אנאָדיל אונ זיא האָט זיך ארײן גישטעקט אונ האלז ארײן האָט מען גירופען גרויסע דאָקטורים האָבין זייא אים גיהייסען מאכען א־עפעראציע מען זאָל שניידען אונ האלז האָט זיך דער שלאפער ניט גיוואָלט לאָזען שניידען האָבען דאָס הויז גיזינד גיבעטין דיא דאָקטורים אז מען זאָל אים מאכין דיא אָפעראציע מיט גיוואלד וויא דער שלאפער האָט דאָס דער הערט איז ער אנטלאָפין גיוואָרין אונ וואלד ארײן דער וואלד איז גיוועזען נעבין דער שטאָהט איז ער דאָרטין גיוועזען אנאנצע טאָג ביי נאכט איז ער אהיים גיקומען אונ האָט זיך גילייגט אונ זיין בעטיל ארײן איז ער אנדרימלט גיוואָרין האָט זיך אום גיחלומט אז איינער זאָגט צו אים א מאָהל האָט איינער אנגישלינגען א נאָדיל האָט ער גילייגט די פים מיט דעם גוף אויף א הויך אָרט אונ דעם קאָפ האָט ער אראָפ גילאָזט נעבין דער ערד אונ ער האָט גישפיגען אונ געחראקיט מיט גרויסע קרעפטען ביז וואנען ער האָט אוים געשפיגען דיא נאָדיל פריב דיא אויך אזוי צו טוהן האָט ער זיך אויף גיהאפט אונ ער האָט א־אָפ גילאָזט נעבין דער ערד דעם קאָפ אונ דער גוף איז גיוועזען אויפען בעט אונ ער האָט געשפינען אונ געחראקעט מיט גרויסע קרעפטען ביז וואנען ער האָט אוים געשפינען דיא נאָדיל זיא איז גיוועזען איין גערעכט מיט בליט אונ אייטער אונ ער איז געזונד געוואָרען:

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דערציילט א מענטש פון דער שטאָט פוחאָוויץ וואָס דאָרטען האָט זיך געטראָפען א רעכטעגע מעשה דאָרטען איז געוועזען א גרויסער מאן איין לערנער אונ האָט געטאָהן גיטס מיט יערען מענטש ער האָט גיהייסען ר' ארי'

בפי כל ר' ארי' וגם עתה יש לו בן המכונה ר' אברהם בר ארי' ז"ל פעם
אחת קרה מקרה אצל בתו של ר' ארי' זצ"ל שבנה כבן שמונה שנים נתכווצו
גידי רגליו ע"י איזה סיבה ונעשה צולע על רגל אחד אזי דרשו ברופאים הרבה
ולא הבינו מזור ותרופה לזה עד שנתיאשו מלרפאותו עוד והיה צולע על רגלו
כמה שנים עד שהיה לערך אחד עשר שנה פעם אחת בבקר הקיץ הנער משנתיה
ויספר לאמו שאביו זקנו ר' ארי' זצ"ל בא אליו בחלום ואמר לו שילחלח את
ידיו בהזיעה שעל החלון וימשח בזה את רגלו על אותו המקום שנתכווצו גידיו
וכן עשה איזה פעמים עד שנרפא רגלו כשאר כל הבריאים :

מעשה מה שסיפר לי מופלג אחד מו"ה מנחם מענדל נ"י והוא בנו של רב
נדול מה ששמע מפי רבו מה שקרה לו איך שהיה לרבו של ר' מענדל
הנ"ל חולי נכפו ר"ל ואעפ"כ הי' מלמד עם תלמידיו רק שהיום שהי' מרגיש
בנפשו שביום זה יקרה לו חולי הנ"ל היה משלח את תלמידיו והיה אומר להם

ארי' אונ ער האט געהאט נאך א זוהן
אונ פונאווין ער הייסט ר' אברהם
ר' ארי'ס האט זיך געטראפען אז
ביא דעם ר' ארי'ס א מאכטער האט
איר'ס אזוהן פון א יאהר אכט אוים
געלעגנט א פים אונ פון דעם איז
אים אנגיצוגען געווארען דיא אדערין
האט ער אן געהויבען צו הינקען איז
מען מיט עם געוועזען ביא אסאך
דאקטורים אונ זיי האבען אום ניט
געהאלפען האבען זייא שוין אויף
געהערט צו זוכען רפואות האט ער
אזוי גיהינקען עטליכע יאהר אונ איז
געגאנגען אויף איין קילע ביז וואנען
ער איז שוין אלט געווארען איין ערך
פון עליף יאהר שטייט ער איין מאהל
אויף אונ דער פריה אונ דער ציילט
זיין מוטער אז זיין זיידע ר' ארי' איז
אום געקומען צו חלום אונ האט אים
גיזאגט אז ער זאל שמירען זיין פים
מיט דעם שוויים פון דיא פענצטער
האט ער באלד גענימען אונ ער האט
געריבען דיא פים מיט דעם שוויים
פון דיא פענצטער איז אים געווארען
דיא פים געזונד :

מעשה וואס מיר האט דערציילט
א גרויסער מאן ר' מענדיל
וואס ער האט גיהערט פון זיין רבי'ן
אז דער רבי האט גיהאט אקרענק דיא
שווערע שלאפקייט ר"ל דאס איז די
אומפאלינע שלאפקייט פון דעסט וועגין
פלעגט ער לערנען מיט דיא קינדער
נאר דעם טאג וואס אים פלעגט דאס
טרעפין פלעגט ער פריער פילען אז
שפעטער וועט דאס אים טרעפין
פלעגט ער פריער אוועק לאזען דיא
קינדער אונ זייא זאגען אז ער איז
היינט ניט גיזונד אונ ער פלעגט פאר
קיינים ניט אוים זאגען אז ער האט
דיזע שלאפקייט ווארין מען זאל גיוועזן
וויסען וואלט מען אום קיין קונדער
ניט גינעבען אונ חדר אריין אונ זיין
ווייב איז גיוועזען אפרימע אונ דעם
טאג וואס אים פלעגט טרעפען דיא
שלאפקייט האט זיא אים אב גיהיטען
אונ אזוי האט דאס גידארט פיהל
יאחרען . נאר וואס וויטער איז אים
גיווארען ערגער דיא שלאפקייט ר"ל
ער איז געוועזען איין איניקיל פון ר'
אברהם אבלי דער רב פון ווילנא איין
מאהל האט ער געפילט אז דעם טאג
דארף דאס אום טרעפען דיא שלאפקייט
האט ער אוועק גישיקט זיינע קונדער
פון חדר א היים אונ ער איז געוועזן
אונ

כי חולה הוא יום זה והיה מעלים מהבריות את החולי הנ״ל כדי שיתנו לו תלמידיב ואשתו היתה צנועה מאוד והיתה משמרתו ביום זה מאוד כי באותו יום שיקרה לו חולי הנ״ל היה מרגיש מקודם וכך נהג שנים רבות אך שברבות הימים נתגברה אצלו החולי ר״ל והיה סר וזעף מאוד והוא היה נין ונכד של הגאון מו״ה אברהם אבלי מווילנא ז״ל פעם אחת הרגיש בנפשו שביום זה יקרה לו חולי הנ״ל אזי שלח את תלמידיו לביתם והוא היה סר וזעף מאוד ואחר שקרה לו החולי הנ״ל אזי נרדם מעט ברוב עצב אזי ראה בחלומו כי בא אליו אביו זקנו הגאון ר׳ אברהם אבלי ז״ל ושאל אותו מה לך בני ויאמר לו צר לי מאוד ויאמר לו הגאון הנ״ל אל תדאג מזה הא לך עשב אשר אני מניח תחת מראשותך ותבשל את העשב הנ״ל במים ותשתה ותרפא ממחלתך ואח״כ נשתקע [illegible] הנ״ל בשינה ואח״כ כאשר קם משינתיה שכח את חלומו לגמרי. ויהי כאשר לקחה אשתו את הכרים והכסתות להציע את המטה אזי מצאה את העשב הנ״ל תחת מראשותיו ותדמה בנפשה שמסתמא ידוע לבעלה מן העשב הנ״ל ובמתכוין הניחן בעלה תחת מראשותיו על כן לא היה אצלה לפלא ע״כ לקחה את העשב הנ״ל והניחה בהתיבה שלה אח״כ אחר איזה שבועות הלכה האשה הנ״ל להתיבה אזי מצאה בהתיבה את העשבים האלו אזי שאלה מאישה מה טיבן של העשבים האלו ותספר לו כי מצאה זאת תחת מראשותיו ביום שקרה לו החולי הנ״ל אזי מיד הזכיר המלמד הנ״ל את חלומו ומיד צוה לה שתבשל את העשבים האלו ושתה את מי הבישול הנ״ל ונרפא ממחלתו:

און דער היים אַגאַנצע טאָג זייער צו רודערט און צו מישט דער נאָך האָט אום געטראָפען דיא שלאַפקייט דער נאָך איז ער אַנשלאָפען געוואָרען האָט ער געזעהן און חלום וויא עס איז געקומען צו אים זיין זיידע ר׳ אַברהם אַבלי און ער זאָגט צו אים מיין קינד וואָס מאַכסטו ווי אַזוי איז דיר. זאָגט ער צו אים עס איז מיר זייער שלעכט. זאָגט ר׳ אַברהם אַבלי צו אים איך האָב דיר געבראַכט אַ גראָז און איך לייג ביא דיר צו קאָפען זאָלסט דאָס קאָכען מיט וואַסער און דיא זאָלסט אוים טרינקען דאָס וואַסער וועסטו ווערען געזונד דער נאָך אַז ער איז אויף געשטאַנען פון דעם שלאָף האָט ער פערגעסען דעם חלום און גאַנצען דער נאָך האָט זיין ווייב גענומען צו בעטין דאָס בעט אַזוי האָט זיא געפונען דאָס גראָז האָט זי [illegible] געווים

ווייסט אור מאַן פון דעם גראָז דאָס איז געווים אַזאַי גראָז וואָס איינער האָט אים געגעבען אויף אַרפואה איבער דעם האָט זי גענומען דאָס גראָז און האָט דאָס אַריין געלייגט און קאַמאָד אַריין און עטלעכע וואָכען אַרום איז זי צו געגאַנגען צו דער קאַמאָד האָט זיא דער זעהן דאָס גראָז פרעגט זיא איר מאַן וואָס איז דאָס פאַר איין גראָז. און זיא האָט אים צייילט אַז דאָס גראָז האָט זיא געפונען ביא אים און בעט צו קאָפינם דעם טאָג ווען ער איז געוועזען קראַנק ווי זי האָט אים דאָס געזאָגט האָט ער זיך דער מאַנט פון דעם חלום האָט ער זיא תיכף גיהייסען אַז זיא זאָל אָם קאָכען דאָס גראָז און וואַסער און זי האָט אַזוי גיטאָהן האָט ער אוים געטרונקען דאָס וואַסער פון דעם גראָז און איז געזונד געוואָרען אויף שטענדיג:

מעשה

מעשה מה שאירע בעיר זלאטינאש לפ"ע בשנת תר"ן אשר אני עברתי דרך העיר הזאת ושמעתי זאת שם מאנשים חשובים ומהרב דשם היינו ששם יש אשה אחת אשר דרכה להפיל נפלים ר"ל ובכל פעם לידתה היא מסוכנת מאוד ובעת הנ"ל כאשר ישבה על המשבר להוליד אזי היתה בסכנה גדולה וברוב עמל ויגיעה ע"י תרופת הרופאים מומחים דשם הפילה נפל ר"ל רק השליא של הולד לא היתה יכולה להוליד בשום אופן וחולי החמימות התגברה עליה עד מאוד עד שהרופאים דשם נלאו למצוא מזור למחלתה והיתה מסוכנת מאוד עד שהגיעה לשערי מות ב"מ וכולם נואשו מחייה ולהאשה הנ"ל יש לה אם זקינה ומאוד התמרמרה בבכי על רוע מצב בתה וכאשר ראתה שאין לבתה שום מזור ותרופה אזי הלכה לבית הקברות ובכתה על קבר בעלה שהוא אבי בתה הנ"ל אשר בעלה היה איש הייט ואיש פשוט אח"כ הלכה מקבר בעלה והלכה על קבר אשה שהיתה חברתה כשהיתה בחיים והאשה הנ"ל היתה אשה חשובה וחסידה והיתה אשת מלמד בחייה אח"כ חזרה מבית עלמין לביתה וחולי החמימות של בתה התגברה מאוד. והאשה המתה אשת המלמד הנ"ל יש לה בת נשואה בהעיר זלאטינאש הנ"ל אזי בתחילת הלילה באה בחלום לבתה נשואה הנ"ל ואמרה לה שתלך לבית האשה החולנית הנ"ל ושתאמר לה שילכו להמעין (קרניצע) ויקחו מעט מהעפר מהרפש שבסביבות המעין ויניחו על גוף האשה החולנית הנ"ל. אח"כ ישנה האשה הנ"ל עוד כמה שעות ואח"כ הקיצה ותאמר בלבה דברי החלומות לא מעלין ולא מורידין ולא שתה את לבה לזה

מעשה וואס עס האט זיך געטראפען אין דער שטאט זלאטינאש אין דעם יאהר תר"נ וואס איך בין דארך געפארען דארך דער שטאט און איך האב דאס דארטין געהערט פון ארינטליכע מענטשען און פון דעם רב פון שטאט. היינו דארטען איז פאראנדין איין אשה ווען זיא האט געדארפען האבען אקינד האט זיא טפיל געוועזען ר"ל און זי איז דאמאלס זייער און אגרויסער סכנה און מיט אפאר יאהר צוריק האט זי געדארפט האבען א קינד איז זי געוועזין זייער און אגרויסע סכנה היינו מיט דאקטורים און מיט מידעצונען האט זיא טפיל געוועזין א קינד נאר דיא בארט האט זי ניט גיקאנט האבען בשום אופן האט זיא גיקריגען א הויציגע קרענק איז זיא גילעגין און גרויסע היץ אז אלע דאקטורים האבען איר אב גיזאגט דאס לעבין. און די קראנקע אשה האט גיהאט איין אלטע מוטער און אז זיא האט געזעהן אז דיא דאקטורים האבען איר אב גיזאגט דאס לעבען האט זיא זייער גיקלאגט און גיוויינט. איז זיא געגאנגען אפען קברות אויף איר מאנס קבר דאס איז דער פאטער פון דער קראנקער און איר מאן איז געוועזין אשניידער א פראסטער מענטש. און אז זיא האט שוין געוויינט אויף איר מאנס קבר איז זיא דער נאך אוועק געגאנגען אויף איין קבר פון איין אשה וואס בייא איר לעבין איז זיא געוועזען מיט איר זייער בעפריינדיט און דיא אשה איז געוועזען זייער אפרומע אמלמד'ס אווייב און זי האט דארטען אויך גיקלאגט דער נאך איז זי אוועק געגאנגען אהיים. און דיא געשטארבענע אשה דעם מלמד'ס ווייב האט דארטען און שטאט גיהאט איין

אויבנגעבענע

אח"כ ישנה שנית ויהי בבוקר באה שנית אמה הנ"ל לה בחלום ואמרה לה אל תדמי בנפשך שזהו דברים בטלים רק אני אומר לך למה"ש ללכת לבית האשה החולנית הנ"ל ותאמר לה כנ"ל שיקחו מהריפש שבסביבות המעין ויניחו על גופה. ויהי כאשר הקיצה משנתה ותפעם רוחה ורצתה ללכת לבית החולנית לומר לה רק שהיתה בושה אזי הלכה כביבות הבית החול' הנ"ל לשמוע מה נשמע מהחולה הנ"ל אזי שמעה קול בכי ושמעה שאומרים כי מסוכנת היא מאוד אזי בתוך כך יצתה אשת השו"ב דשם מן הבית אזי שאלה מאתה מה משפט החולה ואח"כ ספרה לה האשה הנ"ל מהחלום הנ"ל אזי תיכף ומיד חזרה אשת השו"ב להבית החולה ותספר לפני אמה של הח' הנ"ל את כל המאורע מהחלום אזי תכוס"י הלכה אמה הנ"ל במהירות להמעין ותקח שמה הרבה רפש והניחה סביבות גוף החולנית הנ"ל אזי מיד התחיל הח מימות שלה להתמעט ואח"כ לקחו רפש אחרת והניחו על גופה וכך עשו כמה פעמים עד שהחמימות שלה נתמעטה מעט מעט עד אשר שבה לאיתנה ונתרפאה ממחלתה וזה ברור ואמת:

אוים געגעבּינע טאָכטער אַיונג=ווייבּיל בּײַא נאַכט איז דעם מלמד'ס ווײַבּ די געשטאָרבּינע געקומען צו חלום צו איר טאָכטער אונ האָט איר געזאָגט אַז זי זאָל גיין אונ שטיב פון דער קראַנקער אונ זאָל זאָגען אַז מען זאָל נעמען די בּלאָטע וואָס נעבּען דעם קוואַל (קערניצע) אונ מען זאָל איר אַרים לייגען אַרום איר קערפּער וועט דאָס איר זײַן אַרפואָה. דער נאָך האָט זיך דאָס ווײַבּעל איבּער געשלאָפען הופשע עטלעכע שעה. דער נאָך האָט אַ זיך אויף געכאַפּט האָט זי געקלערט מײַלע וואָס עס חלומט זיך דער נאָך איז זי ווידער אַנטשלאָפען געוואָרען אונ פאַר טאָג איז צו איר די מוטער ווידער געקומען נאָך איין מאָהל צו חלום אונ האָט איר געזאָגט די זאָלסט דאָס נישט האַלטין פאַר גרינג דאָס וואָס איך האָבּ דיר געזאָגט די זאָלסט למעה"ש גיין צום חולה אונ זאָגען מען זאָל תיכף נעמען די בּלאָטע וואָס אַרום די (קערניצע) אַרים לייגען דער קערפּער פון דער קראַנקער איז זי אויף געשטאַנען אונ דער פריא אונ איז געגאַנגען אַרום דיא שטוב פון דעם חולה צו הערין וואָס זי מאַכט. אַזוי הערט זי אַז מען זאָגט אַז זי איז זייער שלאַף אונ זי האָט זיך נישעמט אַרײַן צו גיין אונ שטוב צו זאָגען. דער ווײַל האָט זיא גיזעהן וויא דעם שוחט'ס ווײַבּ איז אַרוים פון דער שטיב פון דעם חולה האָט זי איר דער צײלט דיזע גאַנצע מעשה מיט דעם חלום איז דעם שוחט'ס ווײַבּ תיכף אַרײַן געגאַנגען אונ שטוב פון דעם חולה אונ זי האָט דער צײלט דער מוטער פון דעם חולה דעם חלום איז גילאָפען די מוטער פון דער חולה צו דער קוואַל (קערניצע) אונ האָט אָן גענומען היפּש בּלאָטע אונ זי האָט אַרים גילייגט אַרום דעם קערפּער פון דעם קראַנקין האָט מען אונ אַווײַלע אַרום גיזעהן אַז עס הײבּט אָן קלענער צו ווערען די היץ האָט מען איר אַלע מאָל גילייגט פרישע בּלאָטע כדי עס זאָל מעהר קילען אונ דיא היץ איז בּיסלעך ווײַס געוואָרען קלענער בּיז עס איז אָבּ געטרעטין אונ גאַנצין די היץ אונ זי איז געזונד געוואָרען. אונ דאָס איז אָמת:

מעשה

מעשה שאירע בעיר גודלעווע הסמוכה לקאוונא לפ"ע היתה בשנת תרל"ח אשר שמעתי מאיש אחד מידידיי אשר היו שם בשעת מעשה והוא הלך לבקרו וזה כי שם הי' איש אחד שהיו סוחר נדול המכונה עלציק ז"ל והיה לו שם בגודלעווע בית גדול וחצר ובית מספוא פעם אחד בא לביתו מן הדרך עיף והלך לנוח בבית מספוא על המספוא לנוח ולשכב שם והיה אז באמצע היום. ויהי תיכף כאשר שכב שם בא אליו זקן אחד ואמר לו כי יש לפניו מסחר טוב וישאלהו מהו המסחר ואמר לו המות ואמר לו אם אמות מאין יתפרנסו אשתי ובני צר לי מאוד עליהם ויאמר לו הזקן וכי יש כח באדם להבטיח מזונות עבור אשתו ובניו מבלעדי השי"ת ויאמר לו ר' עלציק ז"ל איזל ואימליך באנשי ביתי ויאמר לו הזקן לך. וילך אל הבית ויבא בבית והנה אנשי ביתו יושבים שלוים ושקטים סביב השולחן ושותים חמים (טייא) וישב גם הוא אצל השולחן ובו"ב עטרוהו מסביב ויספר להם את כל המאורע וישחקו ע"ז ויאמרו לו כי אין זה אלא כח הדמיון שבאדם ואין בו ממש והוא לא קבל תנחומין ויאמר להם צאו שם וראו בבית מספוא כי הזקן עודנו עומד שם וילכו שם לראות והנה אין שם איש וישב עמהם לפ"ע שלש שעות ואח"כ הרגיש חלישות גדולה ברגליו וידרשו ברופאים ולא מצאו לזה מזור ותרופה אח"כ

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך געטראָפען און גודלעווע דאָס איז אַ שטאָט נעבען קאָוונע דאָס איז געוועזען לפ"ע בשנת תרל"ח וואָס איך האָב געהערט פון מיינעם אַ בעקאַנטען וואָס ער איז געוועזען בשעת מעשה און גודלעווע און ער אַליין איז געוועזען בייא יענום מבקר חולה זיין. היינו דאָרטען איז געוועזען אַ בעל בית אגרויסער סוחר ער האָט געהייסען עלציק ז"ל און ער האָט דאָרטען געהאַט אגרויסע שטוב און אַ הויף און אַ סטאָדעלע מיט היא איין מאָהל איז ער געקומען פון דעם וועג איז ער געווען זייער מיד איז ער אַריין געגאַנגען אין סטאָדעלע זיך לייגען אויף דעם היא אָב רוהען און שלאָפען און דאָס איז געוועזען און מיטען טאָג ווי ער האָט זיך צו געלייגט איז געקומען צו אים איין אַלטער מאַן און זאָגט צו אים איך האָב פאַר דיר אַ געשעפט זאָגט ר' עלציק צו אים וואָס איז דאָס פאַר אַ געשעפט זאָגט ער שטאַרבען זאָגט ער צו דעם אַלטען מאַן אַז איך וועל שטאַרבען פון וואַנען וועלען לעבען מיין ווייב און קינדער. זאָגט דער אַלטער קען דען אמענטש פאַר זאָרגען דאָס ווייב און קינדער זאָגט ר' עלציק צו אים איך וועל זיך גייען מיישב זיין מיט מיין ווייב און קינדער זאָגט ער צו אים מענסט גייען איז ער אוועק און שטוב צווי טרעפט ער זיין הויז געזינד זיצין אַרום דעם טיש און טרינקען טייא האָט ער זיך אויך געזעצט ביים טיש און ער האָט זיי דער ציילט די גאַנצע מעשה האָבען זיי אָהן געהויבען צו לאַכען זיי האָבען נישט געגלייבט זאָגט ער צו זיי גייט נייט אַ קוק ער שטייט נאָך יעצט אויך דאָרטען איז מען געגאַנגען קוקען איז קיינער נישט געוועזען און סטאָדעלע האָבען זיי אים אום געדעט און האָבען אום געזאָגט דאָס האָט זיך דיר נאָר געדאַכט און ער האָט זיי נישט געהערט און איז געוועזען צו דירערט אַ ערך פון דרייא שעה. דער נאָך האָט אום

אין

אמרו הרופאים המומחים שצריכים להשגיח עליו שלא יישן היטב ואם ישן אזי הוא בסכנה שאולי ישן שנת עולם וההולי׳ שלו היה שרצה לישן בכל עת ושכרו אנשים שומרים שיקיצו אותו בכל עת שירצה לישן וחי אח״ז שלשה ימים ואח״כ שבק חיים לכל חי:

מעשה שאירע בעיר קארמע הסמוכה לטשערנינעוו בשנת תרמ״ג אשר אני נסעתי אז קרוב מעיר קארמע ושמעתי זאת מכמה אנשים גם כתבו אז זו המעשה במכתבי עיתים היינו שאיש אחד הולך רגל לן במלון אצל אשה בעלת אכסניא ולמחר ביום הלך לדרכו דרך יער אחד הוא לא הרחיק כ״כ מהמלון עד שפגע בו עכו״ם אחד והרגו והטמינו בין אילני יער הקטנים וחתך את לשונו שלא ילך להגיד בחלום על ההורג כי השקר הזאת הוא מורגל בפי אינו יהודים שאם לא יחתכו את הלשון של ההרוג אזי ילך בחלום להגיד על ההורג לכן חתך את לשונו. אח״כ בלילה בא בחלום להאשה בעלת אכסניא וסיפר לה איזה א״י הרג אותו ובאיזה מקום הוא מוצנע ובקש מאתה שתראה להשתדל שיבא לקבורת ישראל גם ספר לה מזה שהא״י חתך את לשונו אזי

אָן געהויבען צו האַלעשׁין די פּים אַז ער האָט זיך נישט געקענט שטעלין האָט מען גערופען דאָקטורים האָט מען איהם נישט געקענט העלפען דער נאָך האָט ער געקריגען אַשלאַפקייט אַז אַלע מאָהל האָט ער געוואָלט שלאָפען האָבין די דאָקטורים געזאָגט אַז מען טאָר איהם נישט לאָזען שלאָפען ווייל אַז ער וועט אַנטשלאָפין ווערין קען דאָס זיין אויף אייביג היינו שטאַרבען האָט מען געדינגען מענטשען אַז זיי זאָלען איהם נישט לאָזען שלאָפען האָט ער אַזוי געלעבט דריי טעג און דער נאָך איז ער געשטאָרבען ר״ל:

מַעֲשֶׂה וואָס האָט זיך געטראָפען אין קאָרמע דאָס איז אַ שטאָט נעבין טשערניגעוו בשנת תרמ״ג און איך בין דאַמאָלס דאָרך געפאָרען דאָרך קאָרמע האָב איך דאָס געהערט פון אַסאַך מענטשען היינו נעבין קאָרמע איז דאָ איין גרויסער וואַלד און נעבין וואַלד און פאַרהאַנדען איין גאַסט הויז איז דער בעל הבית פון דעם גאַסט הויז נישט געוועזען און דער הייס נאָר דאָס ווייב די בעל בית׳טע. איז דאָרטען דאָרך געגאַנגען איין אורח אַדאָרך גייער וואָס גייט צו פּיס און האָט דאָרטען גענעכטיגט. און דער פריא האָט זיך דער אורח געזעגענט מיט דער בעל הבית׳טע און איז אַוועק און וועג דאָרך דעם וואַלד האָט איהם באַגעגינט און וועג איין קריסט און האָט איהם געהאַרגיט און האָט איהם בעהאַלטין צווישען דיא. ביימער און ער האָט איהם אָפּ געשניטען די צינג כדי דער הורג זאָל נישט גיין צו חלום און דער ציילען די מעשה. וואָרען אַזוי איז אַשמים ביא די קריסטין אַז מען שנייט אָב אַמויטין די צינג קען ער נישט גיין אום זאָגען און חלום ביי נאַכט איז ער געקומען צו חלום דער גאַסט האַזערין און ער האָט איר דער ציילט די גאַנצע מעשה ווי מען האָט איהם געהאַרגעט און ווי מען האָט איהם בעהאַלטען און אַז מען האָט איהם אָפּ געשניטען די צונג און ער האָט איר געזאָגט ווי דער קריסט הייסט און ער האָט זי געבעטען אַז זי זאָל איהם ברענגען צו קבורת ישראל. איז זי

אויף

תיכף כשהשכימה אזי הציעה זאת לפני שרי הממשלה לחפש את העכו"ם ומצאו את קרדומו מלוכלכת בדם גם איזה דברים מההרוג ונתנו אותו במשמר גם חפשו את ההרוג ביער ומצאו אותו וקברוהו בקבורת ישראל:

שוב היה מעשה סביב ווארשא אשר שמעתי זאת מאיש נאמן שהי' באיזה מקום איש ובנו רוכלים המחזרים בכפרים ובאו בבקר בערב שבת בכפר הסמוך לעירם והלך האב בבית אחד אצל הא"י והבן הלך בבית אחר אצל הא"י והניח הבן את תפיליו והתחיל להתפלל תפלת שחרית בתוך כך הלך הא"י אצל אמתחתו ולקח התיכה של בורית ושאל את פיו המקח של ליטרא בורית ואמר לו כך וכך מיד חרה אפו של הא"י מדוע הוא שואל כ"כ ביוקר ולקח את קרדומו והכהו על ראשו והרגו מיד נזדעזע הא"י הלז כי היתה זאת בפתע פתאום בלא שום התבוננות ואח"כ כשהרגו נח מרוגזו וחרד מאוד אולי יודע הדבר לשרי הממשלה ויועץ עם אשתו ואנשי ביתו מה לעשות עם ההרוג אזי נתנו עצה להסיק היטב את התנור של בית החורף ולהשליך שם את ההרוג ולשורפו באש לבל יודע לשום איש. ויהי כאשר הסיקו היטב את התנור ורצו להשליך את ההרוג לשם ותפשו הוא ואשתו להרוג ורצו למשוך אותו להתנור ונעשה נס כי לא יכלו להזיזו ממקומו גם בניו עזרו אותו ולא הועילו מאומה כי לא יכלו להזיזו ממקומו בשום אופן אז הבינו שאין זה מדרך הטבע רק שחפץ השי"ת הוא שלא לשורפו אזי אמרו שלע"ע יטמינו אותו בלשכת החשאי שהי' לו עד למחר ולמחר יראו מקום לקבור אותו אזי נטלוהו ונתנוהו בלשכת החשאי שהיה לו ואביו של ההרוג בא לעירו לביתו על שבת קודש. ויהי כאשר ראתה אותו כלתו אשת בנו ושאלה אותו על בעלה ואמר לה שהיה בבקר בכפר

אויף געשמאנגען אויף מארגען פריא און האט דאס איין גיציינט און פאליציא איז נעגאנגען פאליציא און זי איז אויך מיט נעגאנגען צו דעם קריסט וואס ער האט איר געזאגט און חלום אז ער האט אים נעהארגעט האט מען ביי אים געפינען אז די האק איז געוועזען איין געשמירט מיט בלוט האט מען אים תיכף גענומען און ער האט מודה געוועזען און מען האט געפונען דעם הרוג און מען האט אים גיבראכט צו קבר ישראל:

מעשה וואס עס האט זיך געטראפען נעבין ווארשא ארעבטינגע זאך היינו עס איז געוועזען און איין ארט א פאטער מיט א זוהן וואס זייא פלעגין ביידע צו זאמען פאהרען מיט די פעקליך סחורה איבער דיא דערפער זענען זיי אמאהל נעקומען פרייטיג פריא און א דארף אריין וואס עס איז געוועזען נאהנט צו זייער שטאט איז דער פאטער גינאנגין צו א קריסט און דער זוהן איז גריין צו איין אנדערין קריסט מיט זיין פעקיל סחורה האט דער זוהן אוועק געלייגט זיין פעקיל סחורה און ער האט אהן געטאן תפילין און ער האט זיך געשטעלט דאווינען דער וויל האט דער קריסט גענומען און האט א קיק געטאן און פעקיל אויף זיינע סחורות האט ער דער זעהן זייף האט ער אים געפרעגט ווי טייער ער וויל פאר אפונט זייף האט ער אים געזאגט א טייערין מקח איז דער קריסט געווארען בעס און האט גענאפט א האק און האט אים גיגעבען איין קלאפ און האט אים גיהרגעט

הסמוכה לעיר ולא ארע לו הסיבה מדוע לא בא לביתו על שבת קודש וכששמעת כלתו זאת אזי נתנה את קולה בבכי ותתמרמר ע״ז מאוד, ויהי בלילה כאשר נשתקעה בשינה בא אצלה בעלה ההרוג בחלום וספר לה את כל המאורע הנ״ל היינו האיך הי׳ המעשה שהרגו הא״י ואיך שהיו מסייעים אותו מן השמים שלא לשורפו בתנור מחמת שמעשיו לא גרמו לו כ״כ לשרפו וספר להם שעתה הוא בלשכת החשאי ובקש מאתה שתראה במהרה להשתדל שיבא לקבורת ישראל שאם לא תקדים ע״ז יקברהו הא״י הנ״ל אזי השכימה שחרית וספרה זאת לפני

נעהאַנגעט אויף טויט וויא ער האָט איהם געהאַרגעט האָט זיך דער קריסט זייער דער שראָקען ווארום ער האָט איהם גאָר ניט געוואָלט האַרגענען אויף טויט נאָר עס האָט זיך כמעט איהם אַזוי געטראָפן, אונ יעצט האָט ער זיך זייער דער שראָקען טאָמער וועט מען זיך דער וויסען וועט ער האָבען איין פסק האָט ער זיך מישב געווען מיט זיין ווייב איז כמעט זיי געבליבען אַז מען זאָל אויס הייצען גוט איין אויבען אונ מען זאָל פאַר ברענגען דעם הורג כדי קיינער זאָל נישט וויסען דער פון האָבען זיי אַזוי געטון זיי האָבען אויס געהייצט גוט דעם אויבען אונ ער מיט זיין ווייב האָבען גענומען שלעפען דעם הורג צום אויבען איז געוועזען איין נס אַז זיי האָבען איהם נישט געקענט רירען פון דעם אָרט האָבען איהם אָהן געהויבען צו העלפען זיין גאַנץ הויז געזונד האָבען זייא איהם קיינער נישט געקענט רורען פון דעם אָרט האָבען זיי שוין פאַר שטאַנען אַז דאָס איז אַ נס אונ זיי וועלען איהם שוין נישט קענען פאַרברענען האָבען זיי זיך מישב געווען אַז זיי זאָלען איהם דער ווייל בעהאַלטען אונ אַפּינצטערין חדר וואָס זיי האָבען אונ ער זאָל זיין דאָרטען אַגאַנצע נאַכט אונ מאָרגען פריה וועלען זיי איהם באַגראָבען האָבען זיי איהם גענומען אונ זייא האָבען איהם גילייגט אונ אַ פונצטערען

חדר אונ חדר אַריין האָט מען איהם שוין געקענט נעמען אונ אַזוי איז געווען מיט דעם זוהן. אונ דער פאָטער האָט נישט געוויסט דער פון איז ער דאָרך געגאַנגען דאָרך דעם דאָרף ווי זיין שטיינער איז אונ איז צוריק געגאַנגען אַהיים אונ שטאָט אַריין אויף שבת. ווי זיין שניר האָט איהם דער זעהן האָט זי זיך נאָך געפרעגט ווי איר מאַן איז האָט ער איר געזאָגט אַז איך האָב איהם געלאָזט דאָ אונ דאָרף אונ איך ווייס נאָר נישט וואָס קען דאָס זיין פאַר אַ מעשה וואָס ער איז נישט געקומען אַהיים אויף שבת. ווי די שניר האָט דאָס דערהערט האָט זי זייער אָן געהויבען צו וויינען אונ צו שרייען מיט אַביטערען קול אונ זיא האָט אָן גיהויבען צו קלערען אַז בודאי האָט מען איהם געהאַרגעט האָט זי זיך כמעט נאַכט געלייגט שלאָפען מיט אַביטער האַרץ. ביי נאַכט איז געקומען איר מאַן צו חלום אונ האָט איר דער ציילט די גאַנצע מעשה ווי אַזוי דער קריסט האָט איהם געהאַרגעט אונ ער האָט איהם געוואָלט פאַר ברענגען האָט מען איהם געהאָלפען פון דעם הימעל אַז זיי זאָלען איהם נישט קענען פאַר ברענגען ווארים זיינע עבירות האָבען אויף אַזוי פיל ניט גורם געווען אונ יעצט איז ער אונ דעם פונצטערען חדר אונ מאָרגען וועלען זיי איהם באַגראָבען אונ ער

האָט

שרי הממשלה ונסעו שמה ומצאו אותו בלשכת התשאי והביאו אותו לעיר וקברוהו בקבורת ישראל:

מעשה מה שסיפר לי איש נאמן ששמע מפי זקינו מה שאירע לו היינו שהית רוכב על הסוס בלילה של מוצאי ש"ק דרך יער. והיה מזמר זמירות כשהגיע להזמר של אדיר איום ונורא שמע קול ביער שעונים בצר לי לך אקרא ונזדעזע האיש מאוד והבין הענין כי יש איזה צרה ביער זה מיד רכב בבהירות אל העיר והודיע זאת לאנשי העיר אזי יצאו מהעיר עשרים אנשים רוכבי סוסים לחפש ביער ומצאו שם הרוג ישראל ולקחו אותו וקברוהו. מהמעשיות האלה יש ללמוד אמונת השארת הנפש לאחר מיתה ויחס של קבורת ישראל:

מעשה מה שסיפר לי זקן מופלג מו"ה משה אהרן נ"י. מה שסיפרו לו שני אנשים ישרים ממכיריו אשר היה דרך האנשים הנ"ל להתאכסן אצל ר' משה אהרן נ"י הנ"ל ומסחרם היה עם ספרים שהיה דרכם להוליך עגלת טעונה ספרים ממקום למקום ומזה היו מתפרנסים אזי כפרו האנשים לר' משה אהרן הנ"ל את המעשה שראו בעיניהם היינו שבאיזה מקום דרך מסעיהם היה דר יהודי אחד מחזיק ארענדע עבור בני הכפר היינו האינו יהודים הדרים שמה והיה לו הון ועושר בביתו. וגם היה תלמיד חכם גדול שהיה עוסק יומם ולילה בתורתינו הק' והיה בקי בש"ס ופוסקים רק שהנהגת ביתו היתה על דרך

האָט איר געזאָגט ווי ער הייסט דער קריסט און ער האָט זי געבעטין אַז זיא זאָל זעהן אַז מען זאָל אום ברענגען צו קבורת ישראל אין זי אויף געשטאַנען אונ דער פריה אונ האָט דאָס איינגעצייגט אונ דער פּאָריציע און מען איז געפאָרען צו דעם זעלביגען קריסט וואָס ער האָט איר געזאָגט וויא ער הייסט און מען האָט אום דאָרטען געפונען און מען האָט אום געבראַכט לקבורת ישראל:

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דער צייהלט אַרעכטיגער מענטש וואָס ער האָט דאָס געהערט פון זיין פאָטערס פאָטער וואָס אום האָט געטראָפען היינו ער האָט גערוטען אויף איין פערד מוצאי שבת קודש ביינא נאַכט דורך אַ וואַלד האָט ער רייטענדיג געזונגען זמירות וואָס עס געהער למוצאי שבת קודש און אַז ער האָט געזונגען דעם זמר אַדיר אָיום ונורא האָט ער דער הערט אַ קול פון דעם וואַלד ווי מען ענטפערט אום „בצר לי לך אֶקְרָא" דאָס איז טייטש אַז מיר איז ענג טוא איך דיך רופען האָט זיך דער מענטש דער פון זייער דערשראָקען און ער האָט דער פון פאַרשטאַנען אַז עס איז עפּיס פאַר האַנדען אַ צרה און וואַלד האָט ער גערוטען און דער נעך צורוק און שטאָט אַריין און האָט דאָס דער צייהלט פאַר די שטאָט לייט האָבין זיך צו זאַמען נעקליבען צוואָנציג מענטשען און זיי האָבען זיך גיזעצט רייטענדיג אויף פערד און זיא זענען געפאָרען זוכין און וואַלד האָבען זיי געפונען אַהורג האָט מען עס געבראַכט צו קבר ישראל:

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דער צייהלט אַ זקן מיט זיין נאָמען משה אַהרן וואָס אום האָבען דאָס ערצייהלט צווייא אָרענטליכע מענטשען וואָס זיי פלעגען ביינא עם אַלע מאָהל איין שטיין וואָס זייער עסק איז געוועזען זייא פלעגען אַרום פאָרען מיט אַ וואָגען

ספרים

הקמצנות גם לא היי נותן צדקה לשום עני ואף פרוסת לחם לרעב לא היה נותן ואחרי כי ביתו היתה על אם הדרך והיה ירא פן ידחקו אותו העוברים ושבים העניים לכן עשה נדר לעצמו שלא להכנים בתוך ביתו שום ישראל מהעוברים ושבים ואף מי שרוצים לקנות מאתי במחיר וכמה פעמים היו דופקים על דלתותיו רעבים גם צמאים שרצו לקנות מאתו במחיר והוא לא היי נוטה להם אזניו ולא פתח להם דלתותיו ואף בחורף בזמן הקור שהעוברים ושבים היו רוצים לכנס בתוך ביתו לנוח מעט ולחמם את נפשם והוא לא היה פותח להם דלתותיו ולא היה מניחן לכנם בתוך ביתו כך היה מנהגו משנים רבות והאנשים הנ"ל המוכרי ספרים אשר ספרו זו המעשה לר' משה אהרן נ"י הנ"ל היו ג"כ עוברים דרך מסעם קרוב לבית של האיש הנ"ל והיו מכירים אותו היטב לכן היה דרכם לדלג את בית האיש הנ"ל ולא לנוח שם בשום פעם משום שהיו מכירים את טבעו כי ברע הוא פעם אחת קרה להם מקרה שנסעו בלילה עם עגלה שלהם הטעונה ספרים והיה אז גשם שוטף עם רוח חזק המוליך את הגשם נגד פניהם והמה היו קרובים לבית של האיש הת"ח הנ"ל אזי אמרו זה לזה שצריכים להטות לבית של האיש הת"ח הנ"ל אף כי איננו מניח לכנס בתוך הבית מכל זאת יחסו שמה תחת קיר

ספרים צו פאַר קויפֿען האָבען די מענטשען דער ציילט דעם ר' משה אהרנין די מעשה וואָס זייא האָט דאָס געטראָפען צו זעהן מיט די אויגען. עס איז געוועזען איין אָרט וואָס זייא פלעגען אַללע מאָהל פאַר בייא פאָהרען האָט דאָרטען געוואוינט איין יוד זייער אַ רייכער מאַן אונ ער האָט דאָרטען געהאַלטען איין אַרענדע פון די קרוסטען וואָס זייא זוצען אונ דאָרף אונ דער יוד איז געוועזען אַ גרויסער למדן ער איז געוועזען קלאָר אונ ש"ס ופוסקים אונ ער איז געזעסען בייא טאָג אונ בייא נאַכט אונ ער האָט געלערינט נאָר ער איז געוועזען אַקאַרגער מענטש אונ זייער אַשלעכטער ער פלעגט אַ יוד אויף דער שוועל ניט וועלען אַרויף לאָזען אונ ער פלעגט אַרום טרייבען אַ יוד פון שטוב אַרויס אונ ער פלעגט קיין מאָהל ניט געבען איין יוד צו עסין אונ אַפילו פאַר געלד פלעגט ער ניט וועלען פאַרקויפען צו דיא אורחים וואָס עס

פעהלט זיי אויס אונ וועג אונ דיא צוויי מענטשען האָבען אויס שוין גיקענט פון אַלאַנגע צייט אונ ווען זיי פלעגין דאַרפין פאַר אים פאַר ביי צו פאָרען פלעגען זייא זיך דאָרטען ניט אָפּ שטעלען אַפילו ווינטער אונ די גרויסע פרעסט פלעגען זיי זיך דאָרטען ניט אָפּ שטעלען אָן צו וואַרימען וואָרען זיי האָבען אים געקענט אַז ער לאָזט ניט אַריין קיין אורח אַפילו אָן וואַרימען אונ אַזוי האָט ער זיך געפירט אַכאַך יאָרען איין מאָהל האָט זיך געטראָפען ביי דיא צוויי יודין אַז זייא זענען געפאָרען בייא נאַכט אונ אַגרויסער רעגען מיט אַ ווינט האָט אויף זיי זייער גיגאָסען אונ זייערע קליידער זענען געוואָרען אויף זיי נאַס אונ זיי זענען געוואָרען זייער כיד אונ עס איז זייא געוואָרען זייער שלעכט אונ זייא זענען געוועזען ניט ווייט פון דעם יוד דער רענדאַר האָבען זייא זיך איבערקלערט אַז זייא זאָלען אַריין פאָהרין צו דעם רינדאַר האָטשי ער

לאָזט

אחד במקום שאין הרוח יכול להוליך שם הגשם וכן עשו שנטו אצל ביתו תחת קיר אחד והם היו עייפים מהדרך ובגדיהם נתמלאו ממי הגשם והיו מתאוים לנוח מעט מלבד אכילה ושתיה שהיו רעבים והיו יראים לכנס בתוך הבית בתוך כך שמעו קול שיחת אנשים יהודים בתוך הבית והבינו שהאנשים האלה הם עוברים ושבים ויתפלאו ע״ז מה טיבם של עוברים ושבים להיות בתוך ביתו של זה בתוך כך יצא הבעל הבית הת״ח ואמר להם בפנים צהובות אחי למה תעמדו בחוץ בואו לתוך הבית ויתפלאו ע״ז האנשים ויבאו לתוך הבית וינוחו מעט ויתן להם י״ש ומיני מתיקה ואח״כ ערך לפניהם שולחן והאכילם והשקם ממיטב שולחנו וידבר עמהם רכות כמנהג מכניסי אורחים הצדיקים והאנשים התפלאו ע״ז ולא ידעו פתרון לזה איך נהפך הבעל הבית לאיש אחר עד שהרהבו עוז בנפשם לשאול את הבעל הבית הנ״ל הפליאה שלהם איך הוא נהפך לאיש אחר ויספר להם הבעל הבית הנ״ל את אשר קרהו היינו כי זה איזה שבועות מקודם כאשר שכב בלילה על מטתו לישן שינת הלילה וראה בחלומו והנה הוא חולה ושוכב על ערש דוי זה מאיזה ימים ואשתו תשמשהו ויאמר לאשתו הלא אתה רואה בעיניך שאני חולה גדול זה מאיזה ימים ומדוע אין אתה שולחת להעיר להביא רופא מומחה (דאקטער) לרפאותי אזי שמעה לקולי ותשלח את המשרת שלי עם העגלה והסוס שלי לתוך העיר והביא רופא קטן (פעלשער) ויראני הרופא הנ״ל ויכתוב (ריצעפט באפטייק) כמנהגם

לאָזט ניט אַרײַן אונ שטוב נאָר אַז זײא װעלען שטײן אונ דרױסען נעבין דיא שטוב נעבין אַװאַנט װעט דער רעגען אױף זײ ניט צו קומען זענען זײ צו געפאָרען צו דער שטוב אונ זײ האָבען זיך געשטעלט מיט דער פיר אונטער אַ װאַנט אונ זײא האָבען מורא געהאַט אַרײַן צו גײן אונ שטוב אַרײַן ער זאָל זײא ניט אַרױס טרײַבין דער װײַל האָבען זײ דער הערט װיא מענטשען רעדין אין שטוב װאָס זײ האָבען פערשטאַנען אַז דאָס איז אורחים יודין האָבען זײא זיך פער װינדערט װיא קומען דאָ אונ שטוב אורחים. דער װײַל איז אַרױס געגאַנגען דער בעל הבית האָט ער זײא דער זעהן װיא זײא שטײען אונ דרױסען זאָגט ער צו זײא װאָס שטײט איר אונ דרױסען קומט אַרײַן אונ שטוב זענען זײא אַרײַן געגאַנגען אונ שטוב דאָט ער זײא געהײסען זעצין אונ האָט זײא מכבד געװען מיט בראָנפען אונ פערבײַסען דער נאָך האָט ער זײא געגרײט צום טיש אונ האָט זײא געגעבין עסין אונ טרינקען אונ האָט מיט זײא גירעט גיטע רײד אַזױ װיא דער שטײַגער איז פון אַ מכניס אורח אונ דיא מענטשען האָבען זיך אױף דעם זײער געװינדערט װיא אַזױ זײַנ פאַרקערט געװאָרען דאָס האַרץ פון דעם מענטש האָבען זײא אום אלײן געפרעגט װאָס איז דיא מעשה װאָס ער האָט זיך אַזױ איבער געביטען האָט ער זײא דערציילט דיא גאַנצע מעשה װאָס אים האָט געטראָפען, מיט עטליכע װאָכין צוריק אַז איך האָב מיך גילײגט אױף מײַן געלעגער שלאָפען האָט זיך מיר גיחלומט אַז איך בין קראַנק אונ איך ליג שױן אױף דעם בעטיל קראַנק פון עטליכע טעג אונ דאָס װײַב גײט אַרום מיר אונ זיא באַדינט מיך האָב איך גיזאָגט צו מײַן װײַב דיא זעהסט

דאָך

והוביל המשרת הנ"ל את הרופא בחזרה לתוך העיר ולקח הריצעפט בהאפטייק והביא אלי ולקחתי את הרפואה הנ"ל איזה ימים עד שהרגשתי בנפשי שהחולי התגברה יותר ויותר אזי אמרתי לאשתי מדוע לא הבאת הרופא מומחה הדאקטער הלא אתה רואה בעיניך שהרפיאה שנתן הרופא קטן לא הועיל מאומה שהחולי נתגבריה יותר ויותר למה לא הבאת הרופא מומחה הדאקטער לכן צותה אשתי את דמשרת שיסע להעיר להביא את הרופא מומחה ויסע המשרת להעיר ויביא את הרופא מומחה ויתן לו ריצעפט והמשרת הוביל את הרופא מומחה בחזרה להעיר ויקח שם בהאפטייק את הריצעפט והביא לי את הריצעפט והנה כאשר לקחתי את הריצעפט אזי הגבירה אצלי המחלה יותר ויותר וחליתי עוד שני ימים עד שהרגשתי בנפשי שכוחותי מתדלדלים מעט מעט ושצריך אני בקרוב למות ונדמה אצלי שבני ביתי מסבבים מטתי ומחכים על יציאת נשמתי ובעוד איזה שעות נדמה לי כאלו תמו כל כוחותי ויצתה נשמתי וכל ב"ב ספדו אותי כמו שלש שעות ואח"כ התחילו לדבר על אודותי מעניני הקבורה. ואז היה בערב אזי אמרה אשתי להמשרת שיאסור הסוס עם העגלה ויקח אותי העירה לדבר עם החברה קדישא שיקברוני. וכן עשה המשרת שאסר הסוס עם העגלה

דאָךְ מיט דײַנע אױגען אַז איךְ בין זײער קראַנק און דיא שיקסט נאָר ניט נאָךְ אײן דאָקטער האָט זיא מיךְ צ׳פאַ״נט און זיא האָט גיהײסען דעם משרת אַז ער זאָל פאָרען און שטאָט אַרײַן און ברענגען דעם פעלטשער און קלײנים שטעטיל הײסט ער דאָקטור בעיווײַל ער זאָל קאָסטען בילינער איז געפאָרען דער משרת און האָט גיבראַכט דעם פעלטשער האָט ער אים גיגעבען א ריצעפט מען זאָל דאָס נעמען און דער אַפטײק האָט דער משרת אָפּ געפירט דעם פעלטשער און ער האָט גינומען דעם רעצעפט און אַפטײק און ער האָט מיר גיבראַכט האָב איךְ גינומען דעם רעצעפט איז מיר דיא קרענק נאָךְ ערגער גיוואָרין דער ווײַל איז אַוועק נאָךְ צווײ טעג האָב איךְ גיזעהן אַז איךְ ווער נאָךְ ערגער קראַנק האָב איךְ גיזאָגט צו דעם ווײַב דיא זעהסט דאָךְ אַז איךְ ווער ווײַטער קראַנק פאַר וואָס האָסטו נישט גיבראַכט דעם גרויסין דאָקטער דאַרובער האָט מײַן ווײַב געהײסען דעם משרת ער זאָל פאָרען

און שטאָט אַרײַן און ברענגין דעם גרויסען דאָקטער איז דער משרת גיפאָרין און שטאָט אַרײַן און האָט גיברענגט דעם גרויסען דאָקטער האָט ער מיר גיגעבען אײַן רעצעפט האָט דער משרת אָפּ געפירט דעם דאָקטער און שטאָט אַרײַן און ער האָט דאָרטען גענומען דיא רעצעפט איז מיר נאָךְ ערגער גיוואָרען האָב איךְ גילעבט נאָךְ עטליכע טעג ביז וואַנען איךְ האָב אָהן גיהויבין צו פילין אַז עס הײבט אָן בײַא מיר אויס צו גײן דיא כוחות און איךְ דאַרף שוין באַלד שטאַרבען און מיר דאַכט זיךְ וויא מײַן גאַנץ הויז גיזינד שטײט אַרום מיר און היטין דיא נשמה. דער נאָךְ האָט זיךְ מיר גידאַכט וויא עס האָט זיךְ שוין אויס גילאָזט בײַא מיר דיא כוחות און איךְ בין נישטאָרבען און מײַן גאַנץ הויז געזונד ווײנען איבער מיר אַ דרײַא שעה דער נאָךְ האָט מען אָנגעהויבען צו קלערען וועגען קבורה האָט מײַן ווײַב גיזאָגט דעם משרת ער זאָל אײַן שפּאַנען דאָס פערד און וואָגין און פירין מיךְ און שטאָט אַרײַן

ויקח אותי ויתנני לתוך העגלה אח״כ שאל המשרת את אשתי שתתן לו איזה סדינים של פשתן לעשות לי מהן תכריכין אזי רצתה אשתי ליתן סדיני פשתן טובים אזי אמרה כלתי לאשתי כי די לי בבלי פשתן הזולים אזי לקחה אשתי סדיני פשתן גרועים מאוד ונתנה להמשרת והניח בהעגלה אח״כ אמר המשרת לאשתי שתתן לו מעות עבור החבריה קדישא ותקח אשתי עשרה ר״כ ונתנה לו אז נסע אתי העירה. ויהי כאשר בא להעיר היה אז זמן שינה שהיו כל אנשי העיר ישנים על מטתם והיה חפץ להוליך אותי לבעל בית הקברות אזי אמר הבעל בית הקברות להמשרת שאינו מניח אותי תחילה בביתו עד שיקח רשות מהגבאים דחברה קדישא אזי נסע המשרת אתי לגבאי אחד מחברה קדישא ויקיש בחלון להקיצו משינתיה ויקץ הגבאי ויאמר לו מי אתה כי נועזת להקיץ אותי מתרדמתי ויען לו המשרת אני הוא המשרת של בעל הבית פלוני והבאתי את הבעל הבית שלי על העגלה אשר הוא מת ואני שואל רשות מאתך לקוברו וישאל לו הגבאי כמה מעות הבאת להחברה קדישא עבור זה ויען לו המשרת עשרה ר״כ ויחר אף הגבאי ויאמר לאיש כזה אשר בחייו לא

אריין מקבר צו זיין האט ער איין נעשפאנט דאס פערד אונ האט מיך ארויף גילייגט אויפין וואגען דער נאך פרעגט דער משרת מיין ווייב מען דארף דאך האבען ליינווינט אויף תכריכים זאגט דאס ווייב צו דער שניר מען דארף ארויס נעמען פון קאמאד גוטע ליינווינט וואס דארטען ליגט ריפט זיך אן דיא שניר עס איז א שאהד דיא גוטע דארטען ליגט אלטע ליינווינט שמאטים וועט אויך גינוג זיין האט מען גינומען אלטע ליינווינט אונ מען האט אריין גילייגט אונ וואגען דער נאך ריפט זיך אן דער משרת מען דארף דאך האבין געלד פאר דער חברה קדושה האט מיין ווייב אים גיגעבען צעהן גילדין פאר דער חברה קדושה דער נאך האט ער מיך גיפירט אונ שטאט אריין בשעת ער האט מיך גיבראכט אונ שטאט אריין איז שוין גיוועזען שפעהט האט שון יעדער גישלאפין האט ער מיך גיבראכט צום קברות־מאן וואס דארטען איז גיוועזען אבעזינדער שטיביל וויא מען איז מטהר דיא מתים האט דער קברות מאן נישט גיוואלט אריין לאזין ער האט גיזאגט מען דארף זיך פריער זעהן מיט דיא גבאים דאס ער מיך צורוק גיפירט אונ שטאט אריין אונ ער האט מיך צו גיפירט צו איין גבאי פון דער חברה קדושה אונ האט אן גיקלאפט אונ פענצטער ער זאל אויף שטיין האט זיך דער גבאי אויף גיכאפט פון שלאף זאגט ער וואס דארפסטו זאגט דער משרת איך האב גיבראכט מיין בעל הבית איין גישטארבענער זאגט דער גבאי האסטו דיא חאטש גיבראכט אסאך געלד פאר דער חברה קדושה זאגט דער משרת צעהן גילדין האב איך גיבראכט זאגט דער גבאי אזאי מענטש וואס בייא זיין לעבין האט ער א יודין אויף דער שוועל נישט ארויף גילאזט ער האט קיין מאהל איודין איין שטיקיל ברויט נישט גיגעבין ווערין מיר נעמין צעהן גילדין פאהר ווייטער איז ער גיפארען צו דעם אנדערין גבאי האט ער אים אויך אזוי גיענטפערט איז ער גיפארין צום ראש החברה אונ האט אים אויך אויף גיוועקט פון דעם שלאף האט ער אים אויך אזוי גיענטפערט איז גיווארין

רעם

ן צדקה מאומה ולא הניח עני ואביון על מפתן ביתו לאיש כזה אני לוקח
עשרה ר"כ לא לא גש הלאה אזי נסע המשרת עמי להגבאי שני והקיש על
חלונו להקיצו משנתיה ויקץ הגבאי שני ויאמר לו הגבאי שני מי אתה כנ"ל
ויען לו המשרת כנ"ל כי צריך אני לקבור את בעל הבית שלי אשר הוא מת
וצריך אני לטול רשות מאתך וישאל לו הגבאי שני כמה מעות הבאת להחברה
ויען לו המשרת עשרה ר"כ ויחר אפו של הגבאי שני ג"כ ויאמר לו גש הלאה
לאיש כזה שלא הניח עני ואביון על מפתן ביתו אני לוקח עשרה רו"כ. לא
לא גש הלאה. ויסע עמי להראש החברה ויען אותו ג"כ כנ"ל אזי סבל מזה
המשרת רוב צער ויגון כי לא ידע מה לעשות עמדי ויועץ בנפשו להניחני בבית
הכנסת או בבית המדרש במקום אשר יהיה יכולת בידו והוא יסע לביתי ויסע
אתי אצל בהכ"נ ובהמ"ד והנה היה סגור ומסוגר ולא היה יכול להכניסני שמה
אח"כ מצא כי הבהכ"נ של עזרת נשים פתוח אזי לקח המשרת אותי מן
העגלה והכניסני לבהכ"נ של עזרת נשים ויעזוב אותי שמה והדלת סגר בעדי
והמשרת ישב בתוך העגלה לנסוע לביתי בתוך כך נסע דרך גבאי אחד אזי
הקיש לו שנית בחלון להקיצו משנתיה ויספר לו המשרת כי הניח אותי בבהכ"נ
של עזרת נשים ותיכף כאשר ספר זאת להגבאי דרך החלון אזי תיכף נסע
המשרת משם לביתו בחפזון מחמת שירא מאנשי העיר. ויהי כאשר שמע
הגבאי זאת אזי חרה אפו מאוד אזי קם ממטתו בחפזון והקיץ את משרתו
וישלחהו להקיץ משנתם את כל אנשי החברה מגדול ועד קטן ולעשות אסיפה

דעם משרת זייער שלעכט אונ ער האט
דער פון געהאט זייער הארץ ווייטיג
עס איז שוין אונ מיטין דער נאכט
אונ ער וויסט נאר ניכט וואס צו מיהן
מיט מיר האט ער זיך מיישב געוועזן
ער וועט מיך צו פירין צו דער שוהל
אונ ער וועט מיך לאזען דארטען שטיין
איז ער צו גיפארען צו דער שוהל
איז דיא שוהל גיוועזן פארשלאסן
נאר דיא ווייבערישע שוהל איז גיוועזן
אפין האט ער מיך אנידער גילייגט אונ
דער ווייבערישע שוהל אונ ער האט צו
גימאכט די טיהר אונ ער האט זיך
גיהויבען אהיים צו פארין דער וויל
איז ער פארביי גיפארין פאר דעם
גבאי האט ער אן גיקלאפט אונ
פענצטער ער זאל אויף שטיין פון
שלאף האט איהם דער משרת גיזאגט
פון אינווייניג דעם פענצטער אז ער
האט גילאזט זיין בעל הבית דעם
גישטארבענעם אונ דער ווייבערישע
שוהל אונ דער משרת איז גלייך אוועק
גיפארין אהיים אונ דער גבאי האט
זיך אויף גיהאפט פון דעם שלאף מיט
גרויס כעס אונ ער האט גישיקט דעם
שמש אז ער זאל גיין אויף וועקען
דיא גאנצע חברה קדושה אונ נאך
חשובע מענשען וואס עס גיפינט זיך
אונ שטאט מען זאל מאכין איין אסיפה
אונ שוהל האט מען אן גיצונדען
זייער פיל ליכט אונ אלע האבען
זיך צו זאמען גיקליבען אונ שוהל
אריין מיט גרוים צארען אונ איך ליג
אונ דער ווייבערישער שוהל האער איך
אלעם וואס זייא רעדין איינער צום
צווייטען וויא הערט זיך דאס אזא
זאך מען זאל אום אן וואשען אויף
אינגז אז מיר זאלען אום בעגראבען
אום זיסט אזאי מענטש וואס בלא
[illegible]ין האט ער קיין ארימאן אויף
דער

רבה בתוך בהכנ"ס הגדולה ולמכם עצה מה לעשות בזה הענין על כן האיר הרבה נרות בתוך בהכנ"ס הגדולה ויאספו שמה כל אנשי החברה (ואני כאשר הייתי שוכב בעזרת נשים של בהכנ"ס הגדולה שמעתי והרגשתי את כל אשר הם עושים בבהכנ"ס הגדולה) ויאמרו איש אל אחיו הנשמע נבלה כזו להטיל עלינו לקוברו בע"כ לאיש כזה שלא הניח עני על מפתן ביתו ואף לעוברים ושבים העשירים לא היה מוכר להם במחיר את אשר יחסר להם בדרך ולא היה מניחם להחם בתוך ביתו לאיש כזה לא תתנקם נפשינו ויועצו בנפשם לקחת מאתו דמי קבורה לא פחות ממאה ר"כ אף פ"א אח"כ חשבו עצה מה לעשות בזה שהמשרת עזב אותי בבהכנ"ס של עזרת נשים אזי קראו להשמש דחברה קדישא ושאלו אותו אם איננו ירא בלילה לקחת אותי בחזרה לביתי ויאמר השמש הנני. אזי לקחו שני סוסים טובים ואסרו אותם בתוך עגלה והשקו את השמש י"ש לרוב שלא יפחד ממנו אזי לקח אותי השמש על העגלה (והם צוו להשמש שלא יקח מאתם לא פחות ממאת ר"כ ואם לא יתנו לו אזי יעזוב אותי שמה) והוליך אותי השמש בהפזון לביתי אזי הקיש השמש בחלון לפתוח לו הדלת וישאלו לו מי אתה ויאמר להם אני הוא השמש של החברה קדישא והבאתי בחזרה את הבעל הבית המת אשר עזבתם בבהכנ"ס של ע"נ ויהי' אצליכם הבעל הבית המת וכבשו אותו במלח שלא יסריח וכששמעו ב"ב זאת אזי נתנו את קולם בבכי ושאלו אותו מה המה מבקשים בעד הקבורה ויאמר להם השמש שהזה לא פחות ממאה ר"כ אזי נתנו את קולם בבכי יותר כי מאה ר"כ לפי קמצנותם הוא דבר גדול מאוד והשמש הזה הוא אץ לדרכו לחזור לביתו ויאמר להם אל תאחרו אותי השיבו לי תשובה נכונה אם נותנים אתם לי המאה ר"כ אזי אקח אותו בחזרה להעיר ואם לא אזי תאמרו לי מהר ואשליך אותו לארץ ואסע לביתי אזי ראתה אשתי שאין לה תרופה אחרת אזי לקחה בע"כ מאה ר"כ ונתנה להשמש אז לקח אותי השמש בחזרה להעיר ויביא אותי

דער שוועל ניט אַרויף געלאָזט און אַפילו צו די רייכע אורחים האָט ער ניט געוואָלט פאַר קיין געלד פאַר קויפען קיין ברויט וואָס זייא פעלט און ווענ אויך און ווינטער און די גרויסע פרעסט פלעגט ער די אורחים ניט אַריין לאָזען און שטיב אָן וואַרימען זיך ביי אוא מענטש איז אַ יושר צו נעמין קבורה געלד הונדערט גילדין ניט ווייניגער אַ פרוטה. האָבין זייא זיך מיישב געוועזען וואָס טוט מען וואָס דער משרת האָט אום דאָ געלאָזט און דער ווייבערישע שוהל איז ביי זייא געבליבען אַז מען זאָל אום צוריק אהיים פירען האָבען זייא גירופען דעם שמש פון דער חברה קדושה און פרעגין אום דיא וועסט אום אַוועק פירען צוריק אהיים זאָגט דער שמש יאָ האָט מען אבין גישפאַנט צווייא גוטע פערד און אַוואָגען. און מען האָט אָן גיטרינקין דעם שמש כדי ער זאָל קיין מורא ניט האָבען און ער האָט מיך גענומען און אַרויף גילייגט אויף דעם וואָגען און ער האָט מיך צוריק אהיים גיפורט האָט דער שמש אָן גיקלאַפט ביי דעם פענצטער און ער האָט זייא גיזאָגט שטייט אויף איך האָב אייך גיבראַכט צוריק דעם בעל הבית און זאָלצט אום אבין מור וועלען אום ניט מקבר זיין איז גיוואָרען אַ גיוויין און שטוב

דאָס

להבעל בית הקברות אשר שם יש חדר מיוחד שמטהרים שם מתים אח"כ לקחו אותי השמשים מהחברה קדישא להתעסק בי ברוב בזיון. ויהי כאשר הציגו אותי ערום לטהרני אזי הלך אחד מהשמשים והכה אותי על אחורי ויאמר זהו האיש הרע שלא הניח עני ואביון על מפתן ביתו וזה אומר בסגנון זה וזה אומר בסגנון זה עד שלא יכולתי לסבול הבזיון וחשבתי בנפשי מתי זוכה שיקברוני ואפדה את נפשי מהבזיון של השמשים האלו אח"כ לבשו אותי תכריכין והוליכו אותי לקברני וקברו אותי כדרך כל הארץ אח"כ שכבתי בקבר כל היום ואין דורש ואין מבקש עלי אזי נדלה אצלי הפלא עד למאוד כי ידעתי על נכון כי יש דין וחשבון אחר המות ואני שוכב כל היום ואין דורש עלי אזי עד שלשה ימים שכבתי בקבר ואין דורש עלי ואחר כלות השלשה ימים בא אלי מלאך אחד ויעירני ויאמר אלי קום ממשכבך ולך אתי למקום שאנהיגך אזי קמתי והלכתי אחריו במקומות נוראים עד מאוד עד שהגעתי למקום אשר שם יושבים בית דין של מעלה לשפוט את האדם על כל מעלליו ושם העמיד אותי המלאך לפניהם ועמדתי אצל הפתח וארכובותי דא לדא נקשן מרוב פחד ומגור ויאמר אלי הראש ב"ד גשה נא אלי ונגשתי אצלם וישאלני הראש בית

דאָס ווײַב מיט דיא קונדער פרענט דאָס ווײַב דעם שמש פאַרט וויא פיל געלד ווילען זײַא זאָגט דער שמש ניט ווייניקער וויא הונדערט גילדען אַפילו ניט קיין פרוטה האָבען זײַא אָן גיהויבען נאָך מער צו ווײנען זאָגט דער שמש צו זײַא איך האָב ניט קיין צײַט צו וואַרטען אויף אײַער ווײנען ווילט איר מיר געבין הונדערט גילדען נעם איך אום צוריק און שטאָט אַרײַן ווען ניט פאָר איך שוין אַוועק און לאָז אום דאָ איבער אַזוי האָט דאָס ווײַב גיזעהן אַז מען קאָן גאָר ניט העלפען דער צו האָט זיא געגעבען דעם שמש הונדערט גילדען האָט דער שמש מיך גיפירט צוריק און שטאָט אַרײַן צוא דעם בעל הבית פון דעם בית הקברות און דעם שטיבאַלי וויא מען איז מטהר און דיא שמשים פון דער חברה קדושה האָבען זיך אָן גיהויבען צו נעמען צו דער טהרה מיט גרויס בזיון בשעת מען האָט מיך אויס געטאָהן נאַקעט מטהר צו זײַן איז צו געגאַנגען דער שמש און האָט מיר געגעבען אַפּאַטש פון הינטען און דעם ווײַבען פלײש און האָט גיזאָגט אַהאַ דיא בּיזט דער מענטש וואָס האָסט קיין יורין קיין שטיקעל ברויט ניט געוואָלט געבען און דער שמש האָט אַזוי געזאָגט איך האָב גאָר ניט געקאָנט פאַרטראָגען דעם ביזיון האָב איך געקלערט וויא דער וואַרט מען זיך שוין אַז מען זאָל מיך שוין באַגראָבין איך זאָל שוין פטור ווערען דיא שמשים דער נאָך האָבען זײַא מיך שוין מטהר גיוועזען און מען האָט מיך שוין באַגראָבען וויא דער שטײַגער איז דער נאָך ליג איך און קבר עטליכע שעה און קײַנער קומט נאָר ניט צו מיר איז גיוועזין בײַא מיר אַ גרויסער ווינדער איך ווײס גאַנץ ניט אַז נאָך דעם טויט דאַרף מען אָב געבען דין וחשבון אויף אַלע מעשים וואָס מען האָט געטאָהן בײַא דעם גאַנצען לעבען און יעצט פרעגט מיך גאָר קײַנער ניט בין איך גילעגין און קבר אַזוי אײַן טאָג און צווײַא טאָג און דרײַא טאָג בין איך אַלײן גילעגען און קבר און גרויסע צרות

און

דין אתה יודע כי זהו אצלך לאחר מיתה וכי הובאת בפה לתת דין וחשבון על כל מעלליך אשר עשית בחייך ואמרתי לו ידעתי וישאלני הראש ב"ד עסקת בתורה ואמרתי לו הן ויאמר הראש ב"ד מי מעיד בך מיד באו כל המסכתות מתלמוד בבלי ומתלמוד ירושלמי וכל מסכת ומסכת העידה בי שלמדתי גם שארי ספרים ספרי הרמב"ם וטורים וכל או"א העיד ואני הייתי אז ברוב שמחה אח"כ שאלו אותי עסקת באמונה (ולפי הגמ' מובח שעואלים התחלה עסקת באמונה ואולי היה ג"כ המעשה ששאלו אותו תחלה עסקת באמונה ואח"כ שאלו עסקת בתורה) ואמרתי להם הן ובררו זאת אח"כ שאלו אותי אם עסקתי בצדקה ובגמילות חסדים וכששאלו אותי כך אזי נבהלתי מאוד כי הרגשתי בנפשי כי זאת אין בי כלל לכן שתקתי אח"כ אמר הראש ב"ד יבואו עדים ויעידו ע"ז אזי באו אנשים עניים ואביונים מקצה הארץ עד אין מספר יש מהן שהעידו שבקשו מאתי נדבה או אכילה ושתיה ואני השבתי את פניהם ריקם ולא הניחם

און קיינער האָט מיך גאָר ניט געפרעגט דער נאָך איז געקומען צו מיר אמאָל און האָט צו מיר געזאָגט שטייא אויף און גייא מיט מיר צום גערעכט בין איך מיט עם געגאַנגען זייער און פאַרכטיגע ערטער ביז וואַנען איך בין געקומען צו דעם אָרט וויא עם זיצט דאָס בית דין של מעלה וואָס דאַרטען דאַרף איך אָפּ געבען דין וחשבון אויף אַלע מעשים וואָס איך האָב געטאָהן ביא מיין גאַנץ לעבען האָב איך מיך געשטעלט בייא דער טיר מיט גרויס פאָרכט האָט מיך אַריין געבאָהן דער ראש ב"ד דאָס איז דער ערשטער פון דעם בית דין און זאָגט צו מיר קום נאָר אַהער בין איך צו געגאַנגען פרעגט ער מיך דיא ווייסט אַז דיא ביזט געשטאָרבען זאָג איך יאָה דער נאָך האָט מען מיך געפרעגט „עסקת בתורה" צו האָסט דיא עוסק געוועזען און דער הייליגער תורה זאָג איך יאָה זאָגט דער ראש בית דין ווער זאָגט דאָ עדות אויף דעם עס זאָלען קומען עדות. אויף דער שטעלל זענען געקומען צו לויפען אַלע מסכתות פון ש"ס בבלי און פון ש"ס ירושלמי און איט־לעכע מסכת האָט עדות געזאָגט אַז איך האָב זיא געלערנט דער נאָך זענען געקומען דיא פיר רמב"ם און אַלע האָבען עדות געזאָגט אַז איך האָב זיי געלערנט און האָב פערשטאַנען אַז איך ווער דער פון גרייליך גאָר אַן אַשיער דער נאָך האָט מען מיך געפרעגט עסקת באמונה היינו צו דיא האָסט געהאַנדעלט ערליך האָב איך געענטפערט יאָה האָט מען דאָס אויס געוויזען מיט עדות דער נאָך האָט מען מיך אפרעג געטאָהן „עסקת בצדקה ובגמילות חסדים" צו דיא האָסט זיך עוסק געוועזען און צדקה און גמילות חסדים איז מיר פינצטער געוואָרען און מיינע אויגען וואָרען איך האָב שוין פאַרשטאַנען אַז דער פון וועט זיין זייער ניט גוט האָב איך געשוויגען האָט דער ראש ב"ד געזאָגט עס זאָל קומען עדות און זייא זאָלען עדות זאָגען זענען זיך געקומען צו שלעפען אָרימע לייט פון עק וועלט דער זאָגט עדות אַז איך בין אַריין געגאַנגען צו אום און שטוב אַמיקעלע ברויט בעטין האָט ער מיך אַרוים געטריבען און דער צווייטער זאָגט אַז איך בין געוועזין איין אָפּ גיבאַמערבער פון דעם וועגן האָב איך געוואָלט ביא אום געבעטין

על פתח ביתו ויש מהן שהעידו שהם לא בקשו מאתו רק לנוח בתוך בית: מעייפות הדרך ולא הניחם בתוך ביתו ויש מהן שהעידו שבקשו מאתו לקנות דבר מאכל במחיר ולא רציתי ויש מהן שהעידו שדחפתי אותם מתוך ביתי ואין לשער החרפה והכלימה שסבלתי אז אח"כ יצא הפסק דין מאתם שיתנו לי ברירה לברור אחת משתי אלה או להיות בגיהנם חודש אחד או להתגלגל בפעם שנית ולהיות נולד בזה העולם אולי יתוקן זה העון וחשבתי בנפשי שיותר טוב לברור העונש של גיהנם על חודש אחד מלהתגלגל להיות נולד בפעם שנית כי מי יודע אם אהיה עשיר בפעם שנית שאוכל לעשות צדקה וג"ח ומי יודע אם אוכל לכוף יצרי הרע בפעם שנית כי בפעם זה לכל הפחות עסקתי בתורה הרבה ובפעם שנית אינני יודע אם אזכה לזה לכן גמרתי בנפשי לברור העונש של גיהנם על חו"ש אזי לכל הפחות אחר עבור ההודש אזכה לחיי העולם הבא עבור התורה שעסקתי בה הרבה לכן אמרתי להם שאני בורר העונש של גיהנם על חודש אזי תיכף ומיד בא אלי מלאך משחית אחד להוליכני לגיהנם ויולך אותי יום אחד ושני ימים ושלשה ימים וגם הלילות עמהם וגם שבוע אחת ושני שבועות ושלשה שבועות עד אשר קצה את נפשי בדרך עד שחשבתי בלבי מתי אזכה לראות פני הגיהנם וכאשר אני ארצה לנוח מעט מעייפות הדרך אזי המלאך משחית גוער בי ומכה אותי עד שאני מוכרח ללכת יומם ולילה בלא הפסק עד שהלכתי כך ארבעה שבועות בלי הפסק אח"כ הרגשתי בנפשי חמימות ומה שהלכתי יותר אזי הרגשתי בנפשי יותר חמימות אז אמרתי בנפשי כי עתה בוודאי אני קרוב לגיהנם והחמימות הזה הוא מאור הגיהנם שחמימותיו הולכים למרחוק אך מה שהלכתי יותר אזי נכרה אצלי החמימות עד שלא יכולתי לסובלו אזי פשטתי את בגדי כדי להקל מעלי החמימות מעט והלכתי עוד ערום עד שלא היה לי באפשרות לסובלו אז אמרתי להמלאך שיוליכני

און זיך א ביסעל אויס רוהען און ער האט מיך ניט געלאזט דער דריטער זאגט עדות אז ווינטער און דיא גרויסע פרעסט בין איך געוועזען זייער דער פרוירען פון קעלט האב איך זיך בייא איהם געוואלט אן ווארימען האט ער מיך ניט געלאזט און רייכע לייט זעגען אויך געקומען עדות זאגען דאס וואס זייא האבען געוואלט קויפען בייא מיר עסענוואַרג פאר געלד און איך האב זייא ניט געוואלט פאר קויפען און דיא שאנד וואס איך האב דאמאלס געהאט קאן מען נאר ניט משער זיין ע"כ איז ארויס געגאנגען דער פסק אז מען זאל מיר געבען אויס צו קלויבען איין פסק פון דיא ביידע דהיינו אדער איך זאל מגולגל ווערען נאך א מאהל דאס הייסט איך זאל נאך אמאהל געבוירען ווערען טאמער וועל איך זיך פאר בעסערין אדער מען זאל מיך משפטין אונ גהינם אנאנצען חודש האב איך זיך אהן געהויבען צו באקלערין וואס עס איז גרינגער איז בייא מיר געבליבען אז עס איז גלייכער צו נעמען אונ גהינם ארײַן אויף א חודש איידער מגולגל צו ווערין נאך א מאהל וואָרין ווער ווייסט צו איך וועל דאס קענען מתקן זיין טאמער וועל איך נאר זיין איין ארימאן וואס איך וועל נאר ניט קאנין ברעכין מיין יצר הרע האב איך געזאגט אז איך וויל בעסער נעמען אונ גיהנם אויף א חודש ווערין וויינגסטינס נאך אחודש

בחזרה להשופטים כי אני רוצה לברור את העונש השני להיות מגולגל בפעם שנית כי לא אוכל לסבול את החטיטות בשום אופן אז נער בי המלאך והכה אותי ויאמר לי לך הלאה כי אני מוכרח לקיים את שליחותי ואם לא אענש גם אני אזי הלכתי עוד עד שמתוך החמימות התחיל להרך גופי והארץ היה חם כ"כ כתנור של כבשן לכן חרך עקבי אשר דרכתי בהן על הארץ ולא היה בי יותר כח להלוך עד שנפלתי על הארץ ואמרתי להמלאך עשה עמי מה שתוכל כי לא אוכל לילך יותר רק הוליכני בחזרה להשופטים ואברור העונש האחד כנ"ל ויענני המלאך שנית כי לא אוכל לעשות זאת כי גם אני אענש מהם על מה שאינני מקיים את ציווים אזי אמרתי להמלאך שיוליכני בחזרה ואברור את העונש השני כנ"ל וגם אקבל עלי את העונש שלך על מה שלא שמרת מה שפקדוך אזי נתרצה לזה המלאך ואמר לי כן דברת אם תקבל עליך גם את ענשי אזי אוליכך בחזרה להשופטים וכן עשה והלכתי עמו בחזרה ג"כ חורש ימים עד שהעמידוני בפעם שנית לפני השופטים ועמדתי אצל הפתח אזי נתן עיניו בי הראש ב"ד ויאמר לי מה טיבך בפה ואמרתי לו שמעני ארוני כי לא אוכל לסבול עונש הגיהנם בשום אופן ואבקש ממך שתתן לי רשות לבור העונש האחד להיות מגולגל בפעם שנית אזי הביט בזעם על המלאך השליח למה זה עברת על ציווייך אזי אמר המלאך להשופט כי האיש הזה קבל עליו את ענשי ג"כ לכן שמעתי לדבריו. וישאלני השופט אם כנים דברי המלאך אזי אמרתי לו שכן הוא האמת שקבלתי עלי גם את ענשו אזי אמר לי השופט יהי כן כאשר בררת שתהיה מגולגל בפעם שנית אך הפסק שראוי ליתן להמלאך שקבלת עליך

א חודש וועל איך שוין האבין עולם הבא פאר וואס איך האב גילערינט אסאך איבער דעם דאב איך זייא גיזאגט אז איך וועל גיין אונ גהינם ארײַן איז תיכף אויף דער שטעל גיקומען צו מיר אמלאך משחית צו פירין מיך אונ גהינם ארײַן האט ער מיך גיפירט עטליכע טעג אונ אײַניגע וואכין טעג אונ נאכט נאר אהן איין אויפהער אונ איך האב זייער ניט גיקענט פאר מאגין דיא מידיקייט פון דעם וועג אונ וויא איך פלעג מיך ווערען אפ ריהין א ביסעל פלעגט מיך דער מלאך זייער שלאגען האב איך שוין געקלערט בײַא זיך ווען וועל איך שוין זוכה זײַן צו זעהן דאס גהינם האט ער מיך אזוי געפורט פור וואכען אן א אויפהער ביז וואנען איך האב אן געהויבען צו פילען אז מיר הייבט אן היים צו ווערען אונ וואס איך בין געגאנגען ווײַטער איז מיר אלץ געווארען הייסער אונ דאס פנים האט מיר אן געהויבען צו פלאמין האב איך געקלערט געוויס בין איך שוין נעבען גהינם איז דאס דיא היץ פון דעם פײַער פון דעם גהינם אונ וואס איך בין געגאנגען ווײַטער האט מיך אלץ געבראטען דיא היץ מעהר אונ מעהר ביז וואנען איך האב שוין ניט געקאנט פאר טראגין דיא היץ אונ איך בין געגאנגען אוים געטאהן מײַנע קליידער בעווײַל עס זאל מיר ניט זײַן אזוי היים אונ איך בין שוין געגאנגען נאקיט בין איך נאך גיגאנגען ביז וואנען עס איז מיר שוין גיווען אום מעגליך צו פאר טראגען דיא היץ זאג איך צו דעם מלאך וואס ער פירט מיך. פור מיך ווייק צום

ב"ד

אזי צריכין להעניש אותך עתה אזי תיכף ומיד הגיש אלי מלאך אחד ושבט ברזל בידו ויכני על אחורי אזי התחלתי לצעוק צעקה גדולה ומרה ומגודל הצעקה אזי נערתי משנתי וכל אנשי ביתי הקיצו ג"כ משנתם לקול צעקתי וכאשר הקיצותי משנתי מגודל הצעקה הרגשתי הכאב יותר ויותר כי כל אחורי היה נפוח מההכאה הנ"ל ורושם של השבט נשאר על אחורי עד עתה. כן כפר האיש הנ"ל להאנשים מוכרי ספרים הנ"ל כי זה איזה שבועות אשר קרה לו המקרה הנ"ל היינו החלום הנ"ל והרושם של ההכאה שנשאר לו מן ההכאה בחלום עד עתה לכן נדרתי את עצמי מאז והלאה להיות מכנים אורח לכן הכנסתי אתכם לתוך ביתי כן סיפר האיש הנ"ל להאורחים מוכרי ספרים הנ"ל ויפצרו בו האנשים מוכרי ספרים הנ"ל שיראה להם הרושם של השבט שעל אחוריו אזי הראת

ב"ד איך וויל בעסער מגולגל ווערען האט ער מיך געשלאגען און זאגט צו מיר נייא ווייטער ווארען איך מוז מקיים זיין וואס מען האט מיך גישיקט חען ניט וועל איך נאך געשטראפט ווערען בין איך ווייטער געגאנגען ביז וואנען עס האט זיך בייא מיר אן געהויבען צו סמאלען מיין גוף און דער ערד איז געוועזען אזוי הייס אז דיא פיענטים פון דיא פיס האט זיך בייא מיר אן געהויבען צו סמאלין און איך האב שוין ניט געהאט קיין כח צו גיין ווייטער בין איך גיפאלען אויף דער ערד און איך האב גיזאגט צו דעם מלאך מענסט מיט מיר טוהן וואס דיא ווילסט איך קען ניט גיין און גהינם ארויין פיר מיך צורוק איך וועל בעסער מגולגל ווערען זאגט דער מלאך צו מיר אז איך וועל דיך צורוק פירען וועל איך דאך געשטראפט ווערין פאר וואס איך פאלג ניט וואס מען האט מיך געהייסען האב איך געזאגט צו דעם מלאך פיר מיך צורוק און דיין שטראף וואס מען וועט דארפון דיר געבען נעם איך אויף אויף מיר זאגט דער מלאך איך בעשטייא נאר מיין שטראף זאלסטו אויך נעמען אויף דיר וועל איך דיך פירען צורוק זאג איך איך נעם אויף מיר דיין פסק אויך

האט ער מיך גענומען צורוק פירען צו דעם ב"ד של מעלה האט ער מיך ווידער געפורט א גאנצען חודש ביז וואנען ער האט מיך געבראכט דאס צווייטע מאהל פאר דעם ב"ד האב איך זיך געשטעלט פאר דער מיר זאגט צו מיר דער ראש ב"ד וואס טוסטו דא. זאג איך. איך בין געקומען צורוק בעוועל איך קאן דעם עונש פון דעם גהינם ניט פאר טראגען וויל איך בעסער אום קלויבען דעם אנדערען פסק מגולגל צו ווערען נאך אמאהל האבען זייא געזאגט צו דעם מלאך וואס ער האט מיך געפורט וויא אזוי האסטו עובר געוועזען אונזער גיבאט האט דער מלאך גיענטפערט אז ער האט דעם פסק וואס מען דארף מיר געבען האט ער אויך גענומען אויף זיך האט דער ראש ב"ד מיך געפרעגט די האסטו טאקע גענומען אויף דיר זיין פסק אויך זאג איך יאה זאגט דער דער ראש ב"ד צו מיר יעצט נייא און ווער מגולגל נאך א מאהל נאר דער פסק וואס מען דארף געבען דעם מלאך וואס דיא האסט גענומען אויף זיך דארף מען דיר שוין געבען איז גישווינד צו געגאנגען צו מיר איינער און ער האט געהאלטען איין אייזערנע רוט און דער האנד און ער האט מיר גיגעבען

להם והאנשים מוכרי ספרים הנ"ל ספרו זאת המעשה לר' משה אהרן נ"י הנ"ל אשר היה דרכם לעמוד בבית ר' משה אהרן נ"י הנ"ל ור' משה אהרן נ"י הנ"ל סיפר לי זאת לדבר ברור ואמר לי שאנשים האלו בני מסכא המה אנשים נאמנים:

מעשה מה שסיפר לי זקן ת"ח אחד ר' יהושע בר כלב נ"י אשר בימי עלומיו היה רב בשקודוויל ועתה דר בקאוונא ועוסק בתורה סיפר לי כי בשעה שהיה חתונה אצל אחותו היתה אז אמו בחיים וקודם החופה כשהיו כולם ברוב שמחה ראה והנה אמו בוכה מאוד בדמעות שליש בלי הפוגות ויאמר לאמו אמי למה תבכי והלא עת רקוד הוא ותספר לו את המאורע כי הוא ישבה על הספסל נים ולא נים תיר ולא תיר וראתה והנה זקן בא אל הבית ואמר שמחו שמחו כי כולם תשבו שבעה ובלשון לע"ז אמר הולעט הולעט איר וועט אלע זיצען שבעה ר"ל כך ספרה לו אמו ויאמר לה ר' יהושע הנ"ל כי הבל היא

געגעבען אַכטונג פון חלומות און דיא ווייבער פלעגען ניט זאגען קיינעם אין א חתונה. מען לאַכט אַבער פון חלומות, דיא מוטער זאָגט: איך האָב אויך אַ גייוויס געשפּיר, נאָר געשריען מיט גרויסע קולות אַביטער געשרייא און פון דעם געשרייא האָב איך זיך אויף געכאַפּט פון דעם שלאָף און מיין גאַנץ הויז געזונד האָבען זיך אויף געכאַפּט פון מיין געשרייא מיט גרויס שרעק. ווייא איך האָב זיך אויף געכאַפּט האָב איך געזעהן אַז עס איז אַלין אַחלום געוועזען אָבער דער שטיין וואָס צום סוף איז מיר געבליבען זואָרגען עס איז מיר געוועזען פאַרבּהאַלטען דער הינטען און וויא דער שטיין איז געוועזען איז געבליבען און לייב אַזוי זוייא צברען פון איין איזערנע רוט דער נאָך בין איך אַביסעל ניט געוועזען געזונד פון דעם שטיין און הינט בין איך שוין געזונד נאָר דער סימן פון דעם ברען פון דער רוט שטייט נאָך יעצט אויך ביי מיר אויפען הינטען דאָרך דעם האָב איך שוין אנדר געטאָן פון דאַטאָלס אָן אַז איך זאָל שוין זיין איין מכנים אורח און זאָל געבען צדקה דרום האָב איך אייך אריין געלאָזט צו מיר און שטיב אַזוי האָט דער מענטש דער ציילט פאַר דיא צוויא מוכרי ספרים האָבען אוס געגעבען דיא צוויא מענטשען אַז ער זאָל זייא ווייזען דעם סימן פון דעם שטיין וואָס עס איז געבליבען ביי אים אויף דעם הינטען האָט ער זייא געוויזען כדי זייא זאָלען וויסען אַז דאָס איז זייער ריכטיג זיי זאָלען אויך תשובה טוהן און דיא צוויא מענטשין האָבען דאָס דער ציילט פאַר ר' משה אהרן נ"י וואָס דיא מענטשין פלעגען שטענדיג איין שטיין ביי דעם ר' משה אהרן נ"י און ער האָט מיר געזאָגט אַז דיא צוויא מענטשען זענען געוועזען זייער ערליכע און אמתע לייט:

מעשה וואָס מיר האָט דערציילט ר' יהושיע בר' כלב נ"י פון קאָוונע וואָס פריער איז ער געוועזען איין רב און שקידוויל און היינט וואוינט ער און קאָוונא און ער זיצט און לערינט האָט ער מיר דער ציילט אַז בשעת עס איז געוועזען דיא חתונה ביי זיין שוועסטער האָט נאָך דיא מוטער געלעבט און פאַר דער חופה בשעה אַלע זענען געוועזען זייער פריילוך אַזוי זעהט ער אַז זיין מוטער האָט זיך זייער פאַר אַנאַנדער געוויינט נאָר אָן אשיעור זאָגט ער צו דער מוטער וו... וויינסטו יעצט עס איז אַצייט בין

אין בזה ממש והיא לא קבלה תנחומין ובעור שני שבועות מתה היא שהיא אמה של הכלה ומת נ״כ אביו של החתן וברור הוא :

מעשה מה שסיפר לי איש אחד מו״ה יוסף נ״י שהיה לו דוד באדעסע אשר היה חשובי בנים ר״ל . וכאשר היה ר׳ יוסף הנ״ל באדעססע היה לו הרבה התקרבות מדודו הנ״ל ואח״כ חזר ר׳ יוסף הנ״ל לגור בארץ מולדותו בעירו וכשעברו איזה שנים אזי מת דודו הנ״ל ותיכף אחר מיתתו בא בחלום לבן אחותו מו״ה ר׳ יוסף נ״י הנ״ל בקול בכי ותחנונים ואמר לו שמת ובקש מאתו שיאמר אחריו קדיש וכשהקיץ משנתיה אזי סיכר זאת לפני רעיו ואמרו לו דברי חלומות לא מעלין ולא מורידין אח״כ נתברר לו שהיתה זו המעשה תיכף אחר מותו :

מעשה מה שסיפר לי איש נאמן ומופלג מפלך צערנינעוו אשר באותה חצר שדרו שמה מתה אשה ענייה ועזבה שני בנים והבן הצעיר היה כבן המשה עשר שנים ויהי כאשר עברו שבעה שבועות אחר פטירתה באתה בחלום אצל אמו של האיש שסיפר לי ואמרה לה חברתי תדע שבני הצעיר אינו אומר קריש

שמחה האָט זיא אום געזאָגט אַז איך בין דאָ אַצינד געזעסען אויפין בענקיל אונ איך האָב עפּיס נעדרימולט אַזוי זעה איך אַז עס קומט אריין איין אַלטער מאַן אונ זאָגט הילעט אור זעט אַלע זיצען שבעה דרובער ווייזן איך . זאָגט ר׳ יהושיע צו זיין מוטער מיילא וואָס עס דאכט זיך אָבער זיא האָט זיך גאָר ניכט געוואָלט טרייסטען דער נאָך אונ צוויא וואָכען אַרום אין זיא געשטאָרבען וואָס זיא איז געווען דיא מוטער פון דער כלה אונ דעם חתן׳ס פאָטער איז אויך געשטאָרבען אונ צוויא וואָכען אַרום נאָך דער חתונה אונ דער זעלבער צייט ווען זיין מוטער איז געשטאָרבען אונ דאָס איז זייער וואָר :

מַעֲשֶׂה וואָס מיר האָט דער ציילט איין מענטש ר׳ יוסף נ״י וואָס איהם האָט געטראָפען . היינו ער האָט געהאַט איין פעטער אונ אַדעססע זיין מוטערס איין ברודער אונ דער פעטער האָט ניכט געהאַט קיין קינדער אונ אַז דער ר׳ יוסף נ״י איז געווען אונ אַדעססע עטליכע יאָהר האָט ער געהאַט פון איהם פאַר געניגען דער נאָך איז ר׳ יוסף נ״י אַוועק געפאָרען צורוק אונ זיין אייגינע שטאָט אַריין פון וואַנען ער איז אונ ער האָט דאָרטען געוואוינט אונ אַז עס איז אַוועק עטליכע יאָהר איז דער פעטער זיינער געשטאָרבען איז ער תיכף איהם געקומען צו חלום צו ר׳ יוסף נ״י אונ ער האָט איהם געזאָגט אַז ער איז געשטאָרבען אונ ער האָט איהם געבעטען מיט אַוויינענדיג קול מיט גרוים גיבעט ער זאָל זאָגען נאָך איהם קדיש וויא ער איז אויף געשטאַנען האָט ער דאָס דערציילט פאַר זיינע בעקאַנטע האָבען זייא געזאָגט מיילא וואָס עס חלומט זיך דער נאָך האָט ער זיך דערוויסט אַז דיא מעשה איז געווען תיכף נאָך זיין טויט :

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט דער ציילט אַ רוכטינער מענטש פון דער שטאָט צערנינעוו אויף דעם הויף וואָס ער האָט געוואוינט אונ צערנינעוו דאָט דאָרטען געוואוינט איין אָרימע אשה איז זיא געשטאָרבען אונ זיא האָט איבער געלאָזט צוויא זוהן דער יונגער

זוהן

ולא אמר אף קדיש אחד ואמסור לך סימן לזה שזה שבעה שבועות אשר בני
הצעיר לא החליף הכתונת שלו מרוב דחקות ועניות. ויהי בבקר שלחה לקרוא
להעלם הנ"ל והוכיחו אותו על פניו ומתחילה כיחש ואח"כ הורה על האמת גם
דרשו אחר סימן של הכתונת שלו ונמצא כדבריה:

מעשה שאירע בעיר שדרתי שמה היה שם איש אחד שהיה דר בכפר והיה
דרכו לבוא על יום יארצייט העירה להתפלל לפני העמוד ולומר קדיש
פעם אחת שכח הזמן של הי"צ אזי בא אליו אביו בחלום ואמר לו לך להעיר
ואמור ברכו מכל זאת לא עלתה על רעיונו לחשוב אולי היום הוא י"צ רק שאירע
שהיה אותו היום בעיר בשביל הצטרכותיו ויספר לפני האנשים את הפלא ההיא
ויאמר להם זה זמן רב אשר לא ראיתי את אבי בחלום זולת הלילה שבא אלי
אבי בחלום ואמר לי לך העירה ואמור ברכו וישאלוהו האנשים אולי ביום זה
הוא י"צ ויחשבו האנשים את יום מיתת אביו והנה באותו היום הוא י"צ וזאת
ידעתי בבירור:

זוהן איז אלט ניוועזן פופצין יאהר
דער נאך אונ זיבען וואכען ארום
נאך איר טויט איז זיא געקומען צו
חלום צו דער מוטער פון דעם מענטש
וואס ער האט דאס מור דערציילט אונ
האט צו אור געזאגט חברתי די ווייסט
אז מיין יונגער זוהן זאגט ניט קיין
קדיש נאך מור ער האט נאך קיין
איינציגען קדיש ניט געזאגט אונ א
צייכען וועל איך דור געבען אז שוין
פון זיבען וואכען גייט ער אונ איין
העמד אונ ער האט דאס ניט איבער
געטוהן פאר גרויס ארימקייט אויף
מארגען פריא האט זיא געשיקט רופין
דעם בחור אונ זי האט איהם געפרעגט
פאר וואס ער זאגט ניט קיין קדיש
האט ער צום ערשטין גילייקענט דער
נאך האט ער געזאגט עס איז אמת
אונ מען האט געזעהן אז מיט דעם
העמד איז אויך אמת אונ דער מענטש
וואס ער האט מור דערציילט איז ניוועזין
דער בייא:

מעשה וואס עס האט זיך געטראפען
אונ דער עפנ׳ט וויא איך
האב ניוואונט ניט וויט אויף דעם
דארף איז גיזעסען איין יוד וואס זיין
שטיינער איז געוועזין אז אויף דער
יארצייט פון זיין פאטער פלעגט ער
קימען אונ שטאט אריין אונ דאווינען
פאר דעם עמוד איין מאהל האט
ער פאר געסען דעם טאג וואס ער
האט יאהר צייט עס איז אום נאר
ארוים פון דיא געדאנקען צו קלערען
וועגען דער יאהר צייט ערשט בייא
נאכט איז אום געקומען זיין פאטער
צו חלום אונ זאגט צו אום פאהר אונ
שטאט אריין אונ דאווין פאר דעם עמוד
אונ זאג ברכו מארגען פריא האט ער
נאר ניט גענומען אפען געדאנק נאר
בייא טאג האט ער גראד געדארפט
האבען זיין איניגע געשעפטען אונ
שטאט איז ער געוועזן אונ האט עס
דערציילט פאר זיינע בעקאנטע דעם
חידוש זאגט ער צו זייא איך האב שוין
ניט געזעהן מיין פאטער אין חלום שוין
זייער א לאנגע צייט אין היינטיגע נאכט
האב איך אים ניזעהן אונ ער האט
מור געזאגט פאהר אונ שטאט אריין
אונ זאג ברכו האבען זיך אן ג ר בען
דיא מענטשען צו אום אפשר איז בייא
דיר היינט יארצייט האבען זייא אן
גיהויבען צו רעכינען אזוי איז טאקע
דעם

מעשה שאירע בעירי באיש אחד שעמד אצל נדר של נינה להשתין באמצע היום אזי בא אליו איש אחד ואמר לו התקן עצמך ותיכף הלך לו האיש ונעלם מטנו ולא הכירו מעולם אזי נבהל האיש . ואצל נינה הנ"ל היה דר הש"צ קבוע דמתא אשר היה מופלג גדול ווי"א אזי הלך האיש הנ"ל להש"צ וספר לו את אשר קרהו אזי אמר לו הש"צ שיעשה צדקה ותשובה וחי אחר זה שני שבועות ולא יותר וזה ברור :

מעשה מה שסיפר לי אדם אחד המכונה יודקע בלינקאוו כי שמע מאביו ז"ל כי כשמת אבי אביו היה אז אביו בדרך ותיכף בלילה הראשונה אחר מיתתו של אבי אביו אזי בא אבי אביו לאביו בחלום ואמר לו שיסע בחיפזון לביתו ולישב שבעה מפני שהוא מת ולמחר נסע בחיפזון לביתו ומצא כנ"ל ואח"כ כשמת אביו היה אז אחיו של ר' יודקע הנ"ל בדרך בא אביו אצל אחיו בחלום הלילה ויאמר לו זכור אתה כשהייתי מספר שכשמת אבי הייתי בדרך ובא אלי אבי בחלום והודיעני ועתה תדע שאני מת לכן תיסע בחיפזון לביתך לישב שבעה ויבא לביתו וימצא כנ"ל :

דעם טאָג דיא יאָרצייט געוועזן אונ דאָס ווייס איך זייער זיכער :

מַעֲשֶׂה וואָס עס האָט זיך געטראָפען אונ מיין שטאָט פון וואַנען איך בין אַז איין מענטש האָט זיך געשטעלט משתין זיין נעבען אַפלויט פון אַנאָרטען איז געקומען צו אום אַמענטש אונ זאָגט צו אום גרייט זיך צוא אונ דער מענטש איז היכף אַוועק פון אים אונ ער האָט דאָס מענטש קיין מאָהל ניט געזעהן האָט זיך דער יוד זייער דערשראָקען. אונ געבען דעם נאָרטען האָט געוואוינט דער חזן פון דעם בית המדרש וואָס ער איז געוועזן אַגרויסער ערליבער יוד איז ער היכף אַריין געגאַנגען צום חזן אונ שטוב אַריין אונ ער האָט דערציילט דיא מעשה דעם חזן האָט ער אים געזאָגט ער זאָל טאָהן תשובה דער נאָך האָט ער געלעבט צוויא וואָכען ניט מער אונ ער איז געשטאָרבען :

מַעֲשֶׂה וואָס מור האָט דערציילט אַ מענטש ער הייסט ר' יודקע בלינקאָוו אַז ער האָט געהערט פון זיין פאָטער אַז בשעת זיין פאָטערס פאָטער איז געשטאָרבען איז דאַמאָלס זיין פאָטער געוועזן אונ וועג ביַיא נאַכט איז געקומען זיין פאָטערס פאָטער צו חלום צוא זיין פאָטער אונ האָט אום געזאָגט דיא זאָלסט וויסען אַז איך בין געשטאָרבען דרום זאָלסטו פאָרען גיכער אַהיים אונ זאָלסט זיצען שבעה איז ער צו מאָרגינס געפאָרען גיכער אַהיים אַזוי האָט ער געזעהן אַז עס איז אמת איז ער געזעסין שבעה דער נאָך אונ אַ צייט אַרום בשעת זיין פאָטער איז געשטאָרבען איז געוועזן זיין ברודער פון דעם ר' יודקע אונ וועג איז זיין פאָטער געקומען צו אום ביַיא נאַכט אונ חלום אונ זאָגט צו אום דיא געדענקסט אַז איך פלעג דיר דער ציילין אַז בשעת מיין פאָטער איז געשטאָרבען בין איך געוועזן אונ וועג איז מיין פאָטער געקומען צו מור צו חלום אונ ער האָט מור געזאָגט זאָלסט וויסען אַז איך בין געשטאָרבען זאָלסט פאָרין אַהיים זיצין שבעה אונ אַזוי איז געווען . אַצונד זאָלסט וויסען אַז איך בין געשטאָרבין איבער דעם זאָלסט גיכער אַהיים פאָרין

מעשה מה שסיפר לי איש אחד לדבר ברור כי בעירו מתה אשה אחת שחשדו איזה אנשים שהרגו אותה במתכוין אזי שלחו מהגובערנע איש אחד משרי הממשלה לחנוט אותה ע״י רופאים כדי שיכירו הרופאים סיבת מיתתה ושכחו הקברנים את מקום קבורתה ויצו המושל לחפור קבר אחד אשר חשבו כי זה הוא הקבר מהאשה הנ״ל ובאמת הקבר מאשה אחרת אשר היא מתה מאיזה חדשים מקודם ויקחו את האשה המתה הנ״ל מקברה ויביאוה לפני השר לחנוט אותה ואז היתה זמן ערבית ויאמר השר שלמחר יחנטו אותה ובאותה הלילה באתה האשה בחלום לבניה ואמרה מפני מה הם רוצים לחנוט אותי הלא אני אשה אחרת לא זהו שהם מבקשים ואני אמכם לכן תשתדלו לראות שלא יחנטו אותי וסימן זה יהא מסור בידכם שיש לי תחת זרועי שומא וילכו בניה בבקר להשר ויספרו זאת להשר וראו הסימן כי יש שומא כמו שאמרה אזי צוה השר לקוברה בלא חניטה:

מעשה מה שסיפר לי טופלג אחד מקאדאן היינו ששם היה בעה״ב אחד איש אמיד והוא היה איש המוני ואביו שכבר הלך לעולמו היה רב אחד באיזה קהלה פעם אחת בא הבעה״ב הנ״ל לבית המדרש ושאל מאנשי בהמ״ד מהו הפירוש של פרוקי גלי משום שראה באותו הלילה את אביו בחלום ואמר לו פרוקי גלי ולא ידע מה זאת ואמרו לו אנשי בהמ״ד שהפירוש הוא סגרו שערים

פֿאַרען זיצין שבעה אונ אַזוי האָט ער געטאָהן :

מַעֲשֶׂה וואָס מור האָט דערציילט איין רעכטיגער מענטש דאָס בײַא זיי אונ שטאָט איז געשטאָרבען איין אַלטע יודינע וואָס מען האָט חושד געוועזען מענטשען אַז מען האָט זיא געהאַרגעט האָט מען דאָס גובּאַסירט איז אַראָפּ געקומען איין קאָמיסיע אויף אונטער זיכונג האָט מען געהייסען אַז מען זאָל זיא אַרויס נעמין פון קבר אונ פֿאַרמיסין האָבען דיא חברה קדושה ניט געטראָפען דאָס אָרט פון איר קבר אונ מען האָט נאָר אַרויס גענומען פון איין אַנדער קבר איין אַנדערע אשה וואָס זיא איז געשטאָרבען מיט עטליכע חדשים צוריק האָט מען זיא אַרויס גענומען טקעגין אָבינט צו נאַכט צו. האָט מען זיא דער ווײַל אַנידער געלייגט אויף איין אָרט אונ זייא האָבען אָפּ געלייגט אַז אויף מאָרגען פֿריא זאָל מען זיא פֿאַרמיסען. בײַא נאַכט איז זיא געקומען צו חלום צו אירע קינדער אונ האָט געזאָגט וואָס האָט מען מיך צו פֿאַרמיסען איך בין נאָר איין אַנדערע אשה איך בין נאָר אײַער מוטער אובער דעם זאָלט איר גיין מאָרגען פֿריא צום פֿאָרשטעהר אונ זאָלט זאָגען אַז איך בין נאָר איין אַנדערע אשה אונ איך בין נאָר אײַער מוטער ניט דיא וואָס זייא ווילען פֿאַרמיסען אונ אַצייכין וועל איך אײַך זאָגען אַז בײַא מור אונטערין אָרום האָב איך אַ וואָרציל זענען דיא קינדער אויף געשטאַנען גאַנץ פֿריא אונ זייא זענען געגאַנגען צום פֿאָרשטעהר אונ זייא האָבען דאָס דערציילט אונ זייא האָבען געזאָגט דעם צייכין האָבען זייא געזעהן אַז עס איז ריכטיג האָט דער פֿאָרשטעהר געהייסען אַז מען זאָל זיא צוריק מקבר זיין :

מַעֲשֶׂה וואָס מור האָט דער ציילט אַגרויסער חכם פון דער שטאָט קאַדאַן אַז בײַא זייא אונ שטאָט האָט

געוואונט

אזי אמר להם הבעל הבית הנ"ל עתה אני מבין מה שאמר לי אבי מה כוונתו בזה
היינו משום שבאותו הלילה שמטו גנבים בעיר וגם אצל שכניו גנבו ואצל בעה"ב
הנ"ל שכחו אז לסגור הדלת בבריח באותו הלילה וזהו הפירוש טרוקי גלי
כמובן:

מעשה מה שסיפר לי מופלג אחד היינו שפעם אחד קנה תפילין ממוכר ספרים ואמר לו המוכר ספרים שהתפילין כשרים ומוגהים היטב אזי הניח האיש הנ"ל את התפילין ולא הניחם עד רבע שנה ואח"כ היה לו יום יארצייט יום שמת בו אמו אזי למד בלילה משניות אחריה כנהוג ונתנמנם מעט אזי באה אליו אמו בחלום ואמרה לו שתפיליו פסולים אזי למחר פתחם להניחם ומצא שחסר שם השני שאצל אחד:

גם שמעתי מזקן אחד י"א שבפעם אחד חלם לו שתפיליו פסולים ולמחר נתן להניהם ונמצא שהי' חסר שם אות אחת:

מעשה מה שאירע בעיר זאנער לפ"ע בשנת תרל"ה היינו ששם היתה אשה זקינה עניה אלמנה ולה היתה בת יחידה נשואה לאיש וילדה בתה ילד

געוואוגט איין בעל הבית אפראסטער מענטש נאר זיין פאטער איז געוועזען איין רב אונ אטאט איין מאהל איז ער נעקומען אונ ביהמ"ד אריין אונ פרענט דיא מענטשען פון דעם בית המדרש וואס איז דיא טייטש „טרוקי גלי" ווארין מיין פאטער איז מיר געקומען צו חלום אונ ער האט מיר געזאגט טרוקי גלי אונ איך וויים גאר ניט וואס דאס איז האט מען אום געזאגט דאס איז טייטש פאר מאך דיא טירין ריפט זיך אן דער בעל הבית צו זייא יעצט פאר שטייא איך וואס מיין פאטער האט געמיינט מיט דיא ווערטער טרוקי גלי בעוויל דיא נאכט זענען אום געגאנגען גנבים אונ זייא האבען ביא מיינע שכנים היינטיגע נאכט געגנביט אונ איך האב היינטיגע נאכט פארגעסען צו פארמאכען די טירין אונ דאס האט מיין פאטער געמיינט שטייא אויף אונ ריק צו דיא טור ווארען מען וועט דיך ביא גנבינין:

מעשה וואס מיר האט דערציילט ארוכטיגער מענטש אז ער האט איין מאהל געקויפט תפילין ביא איין פאמענטערניר אונ ער האט אום געזאגט אז זיי זענען איבער געזעהנע אונ כשרע תפילין אונ ער האט אונ זיי גידנוהינט אפערטעל יאהר דער נאך האט ער געהאט יאר צייט נאך זיין מוטער האט ער געלערינט ביא נאכט משניות איז ער לערנינדיק אנטשלאפין געווארן איז אום געקומען זיין מוטער צו חלום אונ האט אום געזאגט דיא זאלסט וויסען אז דיינע תפילין זענין פסול איז ער אויף מארגען געגאנגען צו סופר האט ער זייא איבער געזעהן האט געפעלט דער אנדערער שם וואס וואס איז נעבין אחד:

אונ נאך איינער אזקן האט מיר אויך דערציילט אז אום האט זיך געחלומט אז זיינע תפילין זענען פסול האט ער אויף מארגען געגעבען איבער צו זעהן אזוי האט געפעלט איין אות:

מעשה וואס עס האט זיך גיטראפען אונ דער שטאט זאנער אונ דאס איז געוועזען לפ"ע אונ יאהר תרל"ה וואס דארטען איז געוועזען איין אלטע יודינע איין אלמנה וואס זיא האט גהאט

ומתה ובעוד איזה שבועות מת ג"כ אישה שהוא אבי הילד לכן נשאר הילד יתום בלא אב ובלא אם בלא משען ומשענה אזי לקחה האשה זקינה הנ"ל את נכדה לגדלהו והיתה צריכה לשכור מינקת להילד והיא היתה ענייה מאוד ולא יכלה השיג מעות עבור שכר מינקת וגם בני העיר הנ"ל לא עזרו לה במעות עבור שכר מינקת מחמת שבני העיר חשדו אותה שיש לה מעות רק שמקמצת היא ע"כ לא עזרו אותה בני העיר ע"ז לזאת נשאר הילד בלא מינקת והזקינה הנ"ל היתה אובנת אותו ע"י שהיתה מבקשת מנשים אחרות להניק את הילד הנז מובן מזה שהילד הי' סובל רעב ובלילה הי' דרכו לצעוק מחמת שהוא רעב והזקינה הנ"ל היתה סובלת מאתו רוב צער וכשהיה התינוק בוכה בלילה אזי גם הזקינה היתה בוכה ג"כ והטיחה דבריה כלפי מעלה והיתה מבקשת המות על עצמה מרוב צערה פעם אחת כשהילד היה בוכה מאד אזי לקחתה את הילד אצלה במטתה ונתנה את פי דדה לתוך פיו של הילד והילד הי' מוצץ את הדד הצמוקה עד שנעשה נס שהתחיל לינק חלב מהדד ומני אז והלאה היניקה את הזקינה את הילד כדרך הנשים הצעירות והיה אז פרסום רב בעיר זאנער גם בעיירות הסמוכות לה והיו הולכים האנשים העשירים לראות הפלא והיו נותנים לה נדבה הגונה גם היו נוסעים מעירות הסמוכות לראות הפלא והיו נותנים לה נדבות עבור הילד ועבודה וזה ברור:

מעשה מה שאירע באיישישאק בעת שלמדתי שם כי ביום בעת אכילת

ניהאט איין איינציגע טאָכטער איונג מענטש האָט איר טאָכטער געהאַט איין קינד אונ זיא איז תיכף געשטאָרבען אונ דער טאָכטערס מאַן איז אויך געשטאָרבען אונ אַקאָרצע צייט נאָך דעם קינד האָבען איז דאָס קינד געבליבען איהום אָן אַפאָטער אונ אָן אַ מוטער האָט דיא אַלטע יודינע דיא באָבע פון קינד צו גענומען דאָס קינד אונ זיא איז געוועזען זייער אָרים ר"ל אַז זיא האָט ניט געהאַט פאַר וואָס צו דינגען איין אַם אונ דיא שטאָט לייט האָבען איר ניט געוואָלט העלפין צו צאָהלין איין אַם בעוויל זייא האָבען גימיינט אַז דיא אַלטע האָט געלד דער וועיל איז געוועזין דאָס קינד זייער הונגעריג ער האָט נאָר געהאַט וואָס די באָבע האָט אוים גיבעטין בייא אַנדערע ווייבער אַז מען זאָל געבין אַמאָהל דעם קינד צו זייגין אונ נאַכצע געבט פלעגט דאָס קינד שרייען אונ וויינען פון הונגער אונ דיא אַלטע יודינע פלעגט מיט וויינען מיט דעם קינד אונ זיא פלעגט בעטין פאַר האַרין ווייטיג אויף זיך דעם טויט איין מאָהל האָט דאָס קינד זייער גיוויינט האָט זיא גענומען דאָס קינד צו זיך אונ בעט אַריין אונ זיא האָט עם גילייגט געבין דער בריסט אונ זיא האָט אוס גיגעבין דיא בריסט אונ מויל אַריין האָט דאָס קינד גיצויגין דיא פאַר דאַרטע בריסט ביז ער האָט אָן גיהויבין ציהון פון דער בריסט מילעך אונ פון דאַמאָלס אָן דאָט זי אוס גיזייגט איין פלעגט מען פאָרין פון אַנדערע שטעט וואָס זעגען אָרים דער שטאָט צו דער אַלטער יודינע זעהן דאָס חידוש אונ יעדער פלעגט איבער לאָזען גרויסע נדבות פאַר איר אונ פאַר דעם קינד וועגין אין דאָס איז זייער אַ רעכטיגע זאַך:

מעשה וואָס עס האָט זיך גיטראָפין

צהרים עמדו כת של בחורים וספרו זה עם זה וסבבו הסיפור אודות הגאון ר' אברהם שמואל ז"ל שהי' אב"ד באיישישאק והוא כבר נפטר ועמדו שני בחורים לומדים וזלזלו בכבודו ואמרו עליו שלא היה בקי כלל בגמ' ופוסקים רק כל כחו היה אחר החיפוש והעיון למחר בא בנו של הגאון הנ"ל שהוא בעה"ב ודר באיישישאק אז אזי בא לבהמ"ד וספר לפני אנשים דבר פלא היינו שלא ראה את אביו ז"ל בחלום זה מכמה שנים ובלילה הזה ראיתיו איך שהחרים לשני אנשים ובנו הנ"ל לא ידע מהנ"ל מאומה לכן היתה אצלו פליאה גדולת אח"כ נתודע להם כי השני בחורים הנ"ל זלזלו בכבודו והבחורים הנ"ל כשמעם אחזתם רעדה ויתבהלו מאוד. בחור אחד היה מראצאוו והשני מביאליסטאק הבחור מראצאוו ישב בתענית והלך על קברו לפייס אותו והבחור מביאליסטאק לא אופריק בהולשא שהיה חולה גדול עד שנואשו מחיין ואני בעצמי הלכתי לבקרו ואח"כ חזר לבריאותו:

מעשה מה שהיה באיישישאק בימי הגאון הנ"ל שהיו שם שני שותפים ואח"כ מת אחד מהם ובא בחלום איזה פעמים להשותף השני ותבע אותו

און דער שטאָט אײשישאַק און דער זעלביגער צײַט וואָס איך האָב דאָרט געלערנט. היינו און מיטן טאָג זענען געזעסן אַ חברה בחורים און זײ האָבן גערעדט וועגן דעם גאון ר' אַברהם שמואל ז"ל ער איז געווען דער רב און אײשישאַק און ער איז שוין געװען געשטאָרבן פון עטליכע יאָהר האָבן זיך אָן גערופן צוויא בחורים אַז ר' אַברהם שמואל ז"ל איז גאָר ניט קיין בקי געוועזן ער איז גאָר ניט געווען קלאָר און גמרא ניט און פוסקים אויף מאָרגן איז געקומען זײַן זוהן וואָס ער איז אײן בעל הבית און אײשישאַק איז ער געקומען צו מאָרגען פריא און ביהמ"ד און דער צײלט פאַר מענטשען איין װונדערליכע זאַך ער האָט שוין ניט געזעהן זײַן פאָטער און חלום פון אַלאַנגע צײַט און הײַנטיגע נאַכט האָט ער אים געזעהן ווי ער האָט מחרים געוועזן צווײ מענטשען יונגע לײַט און חלום און זײַן זוהן האָט גאָר ניט געוויסט פון דער מעשה הנ"ל איבער דעם איז דאָס געוועזן בײַא אים אַ גרויס וואונדער דער נאָך האָט מען זיך דערוויסט אַז דיא צוויא בחורים האָבען גערעדט אויף אים און אַז דיא בחורים האָבען דאָס דער הערט זענען זיי זייער דערשראָקען געוואָרען איין בחור איז געוועזען פון דער שטאָט ראַצאָוו און דער צווייטער איז געוועזען פון ביאַליסטאָק און דער בחור פון ראַצאָוו האָט געפאַסט און איז געגאַנגען אויף זײַן קבר און האָט אים מחילה געבעטין און דער בחור פון ביאַליסטאָק איז קראַנק געוואָרען און ער איז געוועזען אַ חולה מסוכן אַז מען האָט שוין גאָר ניט געהאַלטען פון זײַן לעבען און דער נאָך איז ער געזונד געוואָרען און איך אַליין בין געוועזען בײַ אים מבקר חולה זײַן:

מעשה וואָס עס האָט זיך געטראָפען בשעת דער זעלבער רב האָט געלעבט און ער איז געוועזען רב און דער שטאָט אײשישאַק עס איז געוועזין צווײ שותפים און איין געשעפט דער נאָך איז איינער פון זײ געשטאָרבען איז ער געקומען צו חלום דעם צווייטין שותף און האָט אים גערופען ער זאָל גיין מיט אים האָבען אַ דין תורה בײַ

דעם

שילך עמו לדין לעלמא דקשוט עבור איזה סכסוך שהיה להם כשהיה בחיים
וילך השותף החי ויספר זאת לפני הגאון הנ"ל שהיה אז אב"ד דשם ויאמר לו
הגאון הנ"ל שאם יבא אצלך עוד פעם אחר אזי תאמר לו שילך עמך לב"ד
דפה וכן היה שבא אצלו עוד הפעם ואמר לו שילך עמו לב"ד דפה סכ"ז בא
בלילה אחרת אליו ג"כ לתבוע אותו כנ"ל ויספר שנית לפני הגאון הנ"ל ויאמר
לו הגאון הנ"ל אם יבא אצלך עוד הפעם אזי ישיב לו שלעת עתה לא
פסלו הב"ד שלי לכן הוא מוכרח לבוא לפה וכן היה שבא אצלו עוד הפעם
והשיב לו כנ"ל ושוב לא ראה אותו:

מעשה מה שהיה כתוב במכתבי עיתים שהיה במקום אחד גביר חשוכי בנים ר"ל וגדל אצלו יתום קטן עד שנתגדל והיה לו כבן וחשב בדעתו להוריש אותו את כל רכושו ואח"כ לעת זקנתו של הזקן הנ"ל מתה אשתו ולקח אשה בתולה ענייה לאשה ונתעברה ממנו ממילא מובן שלהעלם הנ"ל היה זה כקוץ מכאיב והזקן הנ"ל שמח מזה שמחה גדולה מה עשה העלם אזי הטיל סם המות לתוך משקה טייא ושתתה מזה אשת הגביר ומתה תכ"ף הגביר הזקן הנ"ל סבל מזה רוב יגון עד שתי אח"ז ימים אחדים ומת מתוך רוב דאגה אזי ירש העלם הנ"ל את כל הונו של הזקן ובעוד ימים אחדים אזי שכב העלם הנ"ל בלילה על מטתו וחלם לו שהזקן הנ"ל תובע אותו לדין בבית דין של מעלה אזי הקיץ העלם הנ"ל וקרא לאנ"ש חשובים וספר

דעם בית דין של מעלה איז ער צו
מאַנען געגאַנגען און ער האָט דאָס
דער ציילט פֿאַר דעם רב ר' אַברהם
שמואל ז"ל האָט אום דער רב געזאָגט
אַז ער וועט קומען נאָך איין מאָהל
זאָל ער קומען אַהער צו מיר אויף
איין דין תורה דער נאָך אויף דער
אַנדערע נאַכט איז ער ווייטער געקומען
צו חלום און האָט אום גערופֿען צו
איין דין תורה וויא פֿריער האָט ער
אום געענטפֿערט דאָס ער זאָל גיין
מיט איהם צו דעם רב אויף אַ דין
תורה פֿון דעסט וועגען איז ער געקומען
אויף דער דריטער נאַכט צו אום און
האָט אום ווייטער גערופֿען צום דין
תורה איז ער געקומען און האָט נאָך
אַמאָהל דערציילט ר' אַברהם שמואל'ין
ז"ל האָט ער אום געענטפֿערט אַז ער
וועט קומען נאָך אַ מאָהל זאָלסטו אום
זאָגען לעת עתה האָט מען נאָך מיין
בית דין ניט געפּאַסלט זאָל ער קומען
אַ הער האָבען אַ דין תורה און אַזוי
איז געוועזען ער איז געקומען נאָך איין
מאָהל האָט ער אום געענטפֿערט אַזוי
וויא דער רב האָט אָן געזאָגט און
פֿון דאַמאָלס אָן איז ער שוין מער
ניט געקומען צו אים:

מעשה עס איז געוועזען און אַ שטאָט
אַ רייכער מענטש וואָס ער
האָט קיין קינדער ניט געהאַט
ר"ל האָט ער גענומען אַ קליין קינד
אַ יתום און ער האָט אום געהאָדעוועט
ביז ער איז שוין געוועזען אַגרויסער
און דער גביר האָט געוואָלט אַז ער
זאָל זיין אַ יורש נאָך זיין טויט דער
נאָך איז געשטאָרבען ביי דעם גביר
דאָס ווייב און דער גביר איז שוין
געוועזען זייער אַלט פֿון דעסט וועגען
האָט ער גענומען איין אָרים מיידעל
פֿאַר אַ ווייב ער האָט געמיינט אַפשר
וועט אים השי"ת מזכה זיין מיט אַזוינע
אויף דער עלטער דער נאָך איז זיין
ווייב

להם כל הענין והתודה על עונו וחי אח"ז איזה שעות אחדים ואח"כ שבק חיים לכל חי :

מעשה מה שאירע זה מקרוב בכפר א' שהיה דר שם גביר א' מפורסים ובכפר השני הסמוכה לה היה דר ג"כ גביר מפורסים והיו מחותנים זה עם זה היינו שבתו של הגביר הא' היתה נשואה לבנו של הגביר השני אח"כ מת הגביר הא' אבי הבן ויצו הגביר לפני מותו שיוליכוהו לבית הקברות לעיר חשובה הסמוכה לשם ולא לעיר קטנה הסמוכה להם יותר ויהי אחרי מותו אזי לקחו בנו הנ"ל שהוא חתנו של הגביר השני ויתנהו על העגלה ויוליכהו להעיר חשובה הנ"ל כאשר צוהו אביו ובדי עברו על דרך כפר השני אשר שם דר חותנו שהוא הגביר השני אזי נכנס הבן הנ"ל אצל חותנו הגביר ושאל אותו חותנו מה טיבו של נסיעתו אזי ספר לו את המאורע שברצונו להוליכו להעיר חשובה הנ"ל לקוברו שם כי כן צוה לו אביו ויאמר לו חותנו הגביר והלא לאחר מיתה הוא הכל שוה לפני המת כי המתים אינם יודעים מאומה ואם יוליכוהו להעיר אזי יבקשו מאתך אלף ר"כ דמי קבורה ע"כ יעץ לו שיוליך את אביו להעיר קטנה הסמוכה אשר הגבאי דשם הוא ש"ב ויקחו מאתו סך קטן וכן עשה שקבר אותו בהעיר קטנה וזה היה ביום ד' וכאשר עבר אחר זה שלשה ימים היינו בליל שבת קודש כאשר שכב הגביר השני על מטתו לישן שינת הלילה כאשר התנמנם מעט אזי בא אליו בחלום מחותנו הגביר הנ"ל ותבע אותו לדין בב"ד

ווייב מעוברת געווארען איז דאס געוועזין ביי דעם נגיד אגרויסע פרייד אונ ביי דעם בחור איז געוועזען אגרויסער צער האט זיך מיישב געוועזען דער בחור אונ האט אריין געטאהן סם המות אונ אגלאז מייא אריין אונ ער האט געגעבען דעם נבירס ווייב צו טרינקען איז זיא באלד געשטארבען האט דער גביר דער זקן גיהאט דער פון גרויסע הארץ ווייטיג האט ער געלעבט דער נאך עטליכע טעג אונ איז אויך געשטארבען פאר ענמת נפש האט דער בחור צו גענומען דאס גאנצע פארמעגען דער נאך אונ עטליכע טעג ארום האט זיך דער בחור גילייגט שלאפען איז אים גיקומען דער זקן צו חלום אונ האט אום גערופען צו בית דין של מעלה האט ער זיך אויף געכאפט אונ ער האט געשוקט רופען חשיבע מענטשין אונ האט זיי דערציילט דיא גאנצע מעשה אונ יעצט רופט אים דער זקן לדין אונ ער האט גיזאגט אז ער פילט אונ זיך אז ער דארף באלד שטארבען האט ער מתודה געוועזען אויף דער עבירה אונ ער האט נאך געלעבט עטליכע שעה אונ ער איז געשטארבען :

מעשה וואס עס האט זיך גיטראפען אונ אדארף האט גיוואנט אגרויסער גביר אונ איין אנדער דארף האט גיוואונט נאך אנגיד זענען זיי גיוועזען מחותנים איין גביר'ס אזוהן האט גיהאט דעם אנדערין גבירס אטאכטער פאר אווייב דער נאך האט גיטראפט שטארבען דעם גביר דער פאטער פון דעם זוהן האט ער פאר דעם טויט אן געזאגט דעם זוהן אז ער זאל אום פירען צום קבורה אונ דער גרויסער שטאט ניט אונ דער קליינער שטאט ארין דאס קליינע שטעטיל איז נעהנטער

נאר

של מעלה על מה שעיכב אותו מלקברו בהעיר חשובה הנ"ל ואמר לו למה חסת כ"כ על האלף ר"כ שלי שיחפצו עבור קבורתי אזי תיכף הקיץ הנגיר הנ"ל משינתו וישלח לקרוא להשו"ב דשם וסיפר לו את כל המאורע ואמר לו שהוא מרגיש בנפשו שהוא צריך למות תיכף בשביל זה אזי צוה לפני מותו וחי אחר זה עוד איזה שעות ואח"כ שבק חיים לכל חי:

מעשה כזה הובא בכפר נשמת חיים איך שמלך אחד פירנאנדו הרביעי תפס בבית הסוהר בעיר מארטום שני שרים נכבדים בחששא שהמיתו שר וחשוב למלך וכאשר בחששא לבד בלי עדים גזר עליהם שישליכו עצמם מהר גבוה וימיתו את נפשם והם צעקו אל המלך נקיים אנחנו מן החטא והרציחת שאתה מעליל עלינו והמלך לא שמע אליהם ע"כ בהתקרבם אל המות הזמינו להמלך שבעוד שלשים יום יבא לפני המלך ה' צבאות במשפט. וכן היה כי

נאָר עס איז אַקליין אָרט דער נאָך איז ער געשטאָרבען האָט אום געגומען זיין וואָן דאָס איז דער איידים פון דעם אַנדערען נגיר הנ"ל אונ האָט אום אַרויף גילייגט אויף דעם וואָגען אונ האָט אום גיפירט אונ דער גרויסער שטאָט אריין דערוויל האָט ער גיראַרפט פערבי פאָרין פאַר דעם אַנדערין דאָרף ווי זיין שווער זיצט האָט ער זיך גישטעלט נעבין זיין שווער אונ ער איז אַריין גענאַנגען צו זיין שווער פרעגט זיין שווער וואָס פירסטו אויף דעם וואָגען האָט ער אום דערציילט אַז ער פירט זיין פאָטער מקבר צו זיין אונ דער גרוסער שטאָט וואָרען אַזו האָט מיר מיין פאָטער אָן גיזאָגט פאַר דעם טויט ריפט זיך אָן זיין שווער צו אום נאָך דעם טויט איז דעם מענטש אַליין אַיינס דער גישטאָרבינער ווייסט גאָר נישט אונ אַז די וועסט אום פירין אונ דער גרויסער שטאָט אַריין וועלען זיי וועלען טויזינד גילדין קבורה געלד נעם אונ פיר אים בעסער אַוועק אונ איין קליין שטעטיל דאָרטען איז דאָ אַנבאַי מיינס אַפריינד וועט מען ביי דיר ניט נעמען קיין סך געלד האָט ער גיפאָלגט דעם שווער אונ ער האָט אום אַוועק געפירט אונ דער קלייניער שטאָט אַריין אונ ער האָט אים דאָרטען מקבר גיווען איז דאָס גיוועזען מיטוואָך ביינא טאָג אונ פרייטיג צו נאַכט אַז דער נגיר האָט זיך גילייגט שלאָפען איז גיקומען צו אום זיין מחותן צו חלום אונ זאָגט צו אים פאַר וואָס האָסטו מיך ניט גילאָזט מקבר זיין אונ דער גרויסער שטאָט וואָס האָט די צו זאַליווין מיינע טויזינד גילדין קבורה געלד קום מיט מיר צו אַרין תורה צום ב"ד של מעלה האָט ער זיך אויף גערשאָפט אונ ער האָט גישיקט ריפין דעם שוחט פון דעם דאָרף אונ ער האָט אים דערציילט די מעשה אונ ער האָט אים גיזאָגט אַז ער פילט אָן זיך אַז ער דאַרף באַלד שטאַרבען האָט ער גימאַכט אַצוואָה אונ עטליכע שעת אַרום איז ער גישטאָרבען:

מַעֲשֶׂה דער ספר נשמת חיים ברענגט עס איז גיוועזען אַ קייזער דער פערדער פירנאַנדו האָט ער אַריין גיזעצט אונ תפיסה אונ דער שטאָט מאַרטים צוויי הערען וואָס מען האָט זיי אומזיסט חושד געווען אַז זיי האָבען גיהאַרגעט אַ גרויסין מאַן וואָס ער איז גיוועזען חשוב ביי דעם קייזער האָט דער קייזער אויף זייא גוזר גיוועזען פאַר דעם חשד אַליין אָן עדות אַז זיי זאָלען אַרויף גייען אויף אַגרויסען באַרג אונ זיי זאָלען זיך אַראָפּ וואַרפען פון באַרג אונ זאָלען

גערהארגים

שמע ה׳ את תפלתם . ויהי ביום החמישי יום אחרון מהשלשים יום והמלך נכנס לישן וישן שינת עולם ואחר כך נכנסו עבדיו להקיצו ומצאוהו כי מת הוא כאשר גזרו עליו השרים האומללים אשר בלי פשע הרג אותם והביא שם כי זו המעשה כתובה בספר דברי הימים שחיברו חכמי האומות ורבים העידו ע״ז שהוא אמת וסיים שם בספר הנ״ל וזה לשונו וכזה עצמו אירע לאחרים וכפרט למלך צרפת אשר היה בשנת ע״ב לאלף הששי אשר לחמדת ממונם של ישראל רדף אותם וינרשם מארצו בעירום ובחוסר כל בלתי נויתם עם מלבושים ומותו עם רב מישראל וימת גם אותו בתוך הימים אשר גבלו לו הנספים בלא משפט ומביא זאת מכמה ספרי דברי הימים שחיברו חכמי האומות העולם וסיים שם וזה לשונו גם זו עדות נאמנה שהנשמה היא נצחיית ועתידה לתת דין וחשבון :

נעהארניט ווערען אונ דער צייט וואס זייא האבען נידארפט גיהארניט ווערען האבין זיי נישריגען צו דעם קייזער מור זאגען רייין פון דער שטראף וואס מען איז אינז חושד אונ מור פאר בעטין דעם קייזער אז אונ דרייסיג טאג ארים זאל ער קומען מיט אונז אדון תורה האבען פאר דעם בית דין של מעלה פאר דעם בורא יתברך אונ אזוי איז געוועען אז השי״ת האט צו געהערט זייער תפילה אונ עס איז געוועען דעם לעצטען טאג פון די דרייסיג טעג דאס איז געוועען דאנערשטיג ביי טאג האט זיך דער קייזער פירנאנדו אנידער גילייגט ביי טאג שלאפען איז ער שוין מער ניט אויף גישטאנען אונ איז געשטארבען אונ דער ספר נשמת חיים ברענגט נאך א זעלכע מעשיות אונ דער נאך פירט ער אוים אז פון דעם קאן מען פערשטיין אז די נשמה פון דעם מענטש איז אנצחיות דאס הייסט איין אייביגע אונ אז דער מענטש איז אן גיבריים צו געבען דין וחשבון אויף אלעס וואס ער טוט אויף דער וועלט :